

N p. 27 (163)
Anul VII
5 Iulie 1958

După lăsarea lucrului,
la uzinele „23 August”

Fotografie de
E. IAROVICI

**CUI I SE
STINGE ȚIGARA
LA HAVANA?**

de Valentin Silvestru
(pag. 10-11-12)

Întoarcerea bătrînului

nuvelă de C. Bozbici
(pag. 8-9)

**Acasă la
Aram Hacıaturian**

(pag. 23-24)

Biblioteca Centrală
Proletari
Hu

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

REVISTĂ SOCIAL-POLITICĂ
ȘI LITERAR-ARTISTICĂ

În acest număr:

Pag. 4-5-6 — Totul e de aur — reportaj de Cornelia Todiran

— Privești dobrogene — poezii de Vlaicu Birna

Pag. 7 — Despre inepuizabil... — reportaj de Ștefan Halmos

Pag. 8-9 — Întoarcerea bătrînului — fragmente de nuvelă de C. Bozbi

Pag. 10-11-12 — Cui i se stinge țigara la Havana? — pamflet de Valentin Silvestru

— Din lirica nouă a R. P. Bulgaria — poezii de Nicola Lankov și David Ovdia

Pag. 13 — Scriitori și cărți: Cîntarea eroică — de Tatiana Nicolescu; Opinia cititorilor; Consemnări literare

Pag. 14-15 — Universități populare — reportaj de Ilarie Murgu

Pag. 16-17 — Buruienii — folieon de Andrei Bart

Pag. 18-19 Pastuni — reportaj de Viorica Filipoiu

— Caricaturi de Arno, L. Darian, Rik Auerbach, Fred Ghenădescu, George Voinescu

Pag. 20-21 — Bobby — schiță satirică de Rik Auerbach,

— Inscripție la o fotografie: Pe o stradă din Altofonce — de Florin Mugur

— Farul 4 (cap. IX) — roman de Maria Roman

Pag. 22 „Misterul” ISIS și spionajul „pașnic” — de Lascăr Sebastian

Pag. 23-24 — Acasă la Aram Hacıaturian — reportaj de L. Cotlear și N. Constantin

— Cronica melomanului: Ne trebuie un nou „Hel rupl” — de I. Hristea

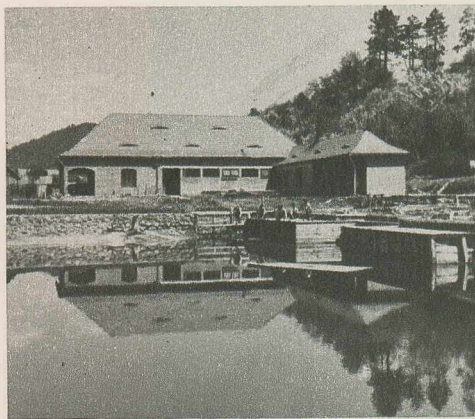
Pag. 25-26 — Joc, sfaturi practice, publicitate

Pag. 27 — În jurul globului

Pag. 28 — Sport

PRIVIȚI

CU NOI!

LACUL SĂRAT din stațiunea de băi de la Salina Praid. Întreaga stațiune a fost complet refăcută de către Ministerul Petrolului și Chimiei și amenajată pentru tratamente cu băi calde și aburi sărați (pentru bolnavii de astmă). Stațiunea este prevăzută cu săli de odihnă, club, bibliotecă etc.

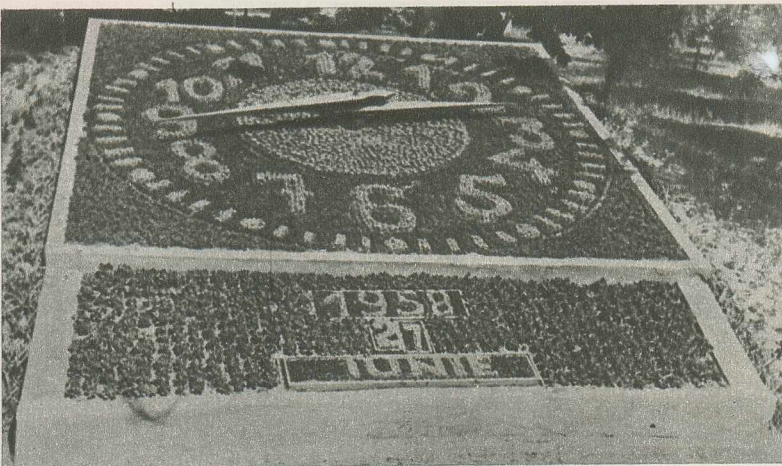

DANS ȚIGĂNESC din spectacolul de estradă realizat de clubul U.R.U.M.P. și C.C.V.J. din Petroșani. Inaugurat de curînd, clubul din Petroșani este unul din cele mai moderne din țară.

VACANȚĂ, EXCURSII! În acest scop, comitetul de părinți al cl. I.B. a Școlii elementare mixte nr. 148 din Capitală a confecționat pălării, caschete etc., pe care copiii le vor purta în peregrinările lor estivale! →

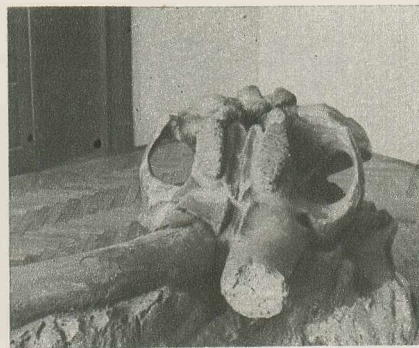
Fotografie de Șerban St. IOSIF

LOCUINȚE NOI, MOBILĂ NOUĂ! Locatarii muncitorii de la F.C. „Gheorghe Gheorghiu-Dej” din Capitală se mută în noile blocuri ce le-au fost date în folosință. ↓

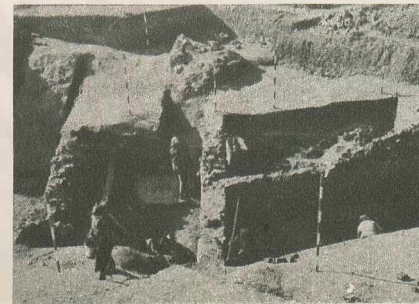

CEASUL CU FLORI din parcul FILIMON SIRBU din Brăila este cel mai mare ceas din Europa, întrecînd — în ceea ce privește dimensiunile cadranelui — ceasurile de flori din Paris, Berna, Kiev, Viena și București. Cadranelul ceasului are un diametru de 5 1/2 m, iar limbile au o lungime de aproape 2 m. Ceasul și...calendarul, tot cu „flori”, indică precis ora și data!

Fotografie de B. PETROVICI

DE PESTE 100.000 DE ANI, din epoca paleolitică, datează craniul de mamut descoperit în comuna HOLBOCA de lângă Iași. Acest craniu, care se află în Muzeul de Istorie a Moldovei din Iași, este unica piesă de acest gen în sud-estul Europei.

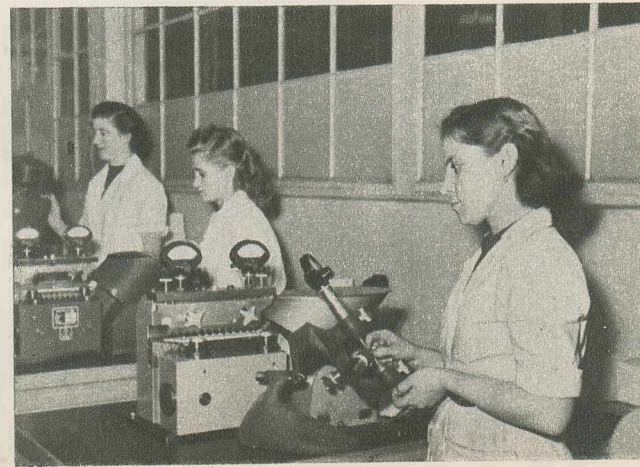

„CAMERA LOGOFETILOR” din castelul de la Bran (reg. Stalin), azi muzeu republican. În muzeu se află piese originale ce oglindesc trecutul castelului zidit în anul 1377. →

PE SANTIERUL ARHEOLOGIC DIN SUCEAVA grupul de cercetători al Academiei R.P.R. de sub conducerea prof. dr. Ion Nestor au dezvoltat, în sectorul „s” de pe platoul din fața cetății, locuința care a aparținut unor demnitari de la curtea voievodală. În camerele de locuit s-au găsit o sobă de teracotă, resturi de olărie, linguri și un cutiț. În pivniță s-au aflat resturile carbonizate ale unui butoi de stejar de mai multe sute de litri și un vas de lut în perfectă stare. Se presupune că această locuință, ca și majoritatea celor aflate pe platoul cetății, a fost distrusă în anul 1497, cu prilejul unui asediu asupra cetății. ←

BILELE DE RULMENȚI cer un control tehnic de precizie. uzinele „Steagul Roșu” din Orașul Stalin acest control se face ajutorul unor mașini automate de mare productivitate.

LIBANUL

fotocronica
FLACĂRII

Patrioții druzi din Libanul central luptă alături de ceilalți răsculați libanezi, pentru neafirmarea țării lor.

GENEVA. De curând și-a încheiat lucrările cea de-a 42-a Conferință a O.I.M., în cadrul căreia delegația Republicii Populare Romine a militat pentru încetarea cursei înarmărilor, pentru desființare internațională și rezolvarea unei serii de probleme interesând muncitorii din toată lumea. În fotografie: tov. E. Mezincescu, vice-președinte al Conferinței (al doilea de la stînga la dreapta), în timpul unei ședințe plenare pe care a prezidat-o; în stînga sa dl. David Morse, directorul general al O.I.M., și dl. Blanchard, director general adjunct.

in aceste zile

De cîteva săptămîni orașele, porturile și codrii de cedri ai Libanului răsună de împușcături și explozii, bubuituri de tun și rafale de mitralieră.

Forțele populare au ridicat armele pentru elibe-

internațional și ale Cartei O.N.U., care interzic amestecul militar în treburile interne ale unui stat — pregătesc o intervenție armată împotriva poporului libanez, cu sau fără egiđa forțelor O.N.U., adică fie după metoda camuflajului folosită în agresiunea împotriva poporului coreean, fie după metoda fătîșă a agresiunii anglo-franco-israeliene împotriva Egiptului.

Planul imperialist al unui „nou Suez” stîrnește mînia și indignarea poporului libanez, care este hotărît să se aplece pînă la capăt. În același timp, popoarele arabe, sprijinite de celelalte popoare iubitoare de pace, condamnă energic uneltirile celor care pun în primejdie pacea în Orientul Apropiat și Mijlociu.

Căci, așa cum se arată în declarația Agenției TASS — exprimînd poziția guvernului sovietic în problema Libanului — „încercările puterilor occidentale de a

Unul din efectele mîinii forțelor populare împotriva guvernului trădător: ruinele palatului premierului Sami Solh.

întreprinde un amestec armat în treburile interne ale Libanului ar duce inevitabil la o agravare serioasă a situației internaționale și ar pune într-o gravă primejdie cauza păcii; întreaga răspundere pentru aceasta ar reveni organizatorilor și participanților la acest amestec”.

O stradă din Beirut, după o luptă dintre forțele populare și armata guvernamentală.

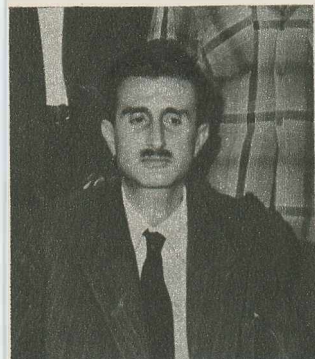

ATENA. O demonstrație a studenților atenieni împotriva pogromurilor antigrecești, comise de ultranaționalistii ciprioți turci, și împotriva „planului britanic al dublei sclavii pentru populația greacă din Cipru”, așa cum îl califică ziarul „Eleftheria”.

LONDRA. Intrucît patronii întreprinderilor de transporturi auto din Londra n-au satisfăcut în întregime revendicările conducătorilor de autobuse care reluasera lucrul după șapte săptămîni de grevă, în cursul săptămîinii trecute șoferii londonezi au încetat din nou lucrul.

TOKIO. Plantații prjtolite de secetă, un număr îngrozitor de incendii, lipsă de apă în orașe, o întreagă populație amenințată cu infometarea și însetarea — iată consecințele catastrofalei secete care bîntuie actualmente în Japonia. În fotografie: o plantație de orez distrusă de secetă.

Gamal Jumblat, unul dintre conducătorii forțelor populare care acționează în Libanul central.

rarea țării de sub controlul american statornicit o dată cu doctrina Eisenhower și pentru revenirea țării în familia statelor arabe independente. În ciuda repressiunilor sîngeroase organizate de trupele guvernului proimperialist din Beirut, în mîinile răsculaților se află cea mai mare parte a teritoriului libanez.

Poporul libanez își apără țara cu arma în mînă, iar președintele Șamun și premierul Solh apără interesele colonialismului petrolifer, adică sursele de aprovizionare a Occidentului cu petrol din Orientul Apropiat.

Iată de ce flota a VI-a americană din Mediterana amenință Libanul, iar Anglia trimite noi efective militare în Cipru. Iată de ce puterile occidentale — sfîdînd principiile dreptului

TOTUL E DE AUR

Strungarul Marin Ioniță: „Toate sînt realizate din deșeuri!”

Lăcătușul Stanciu Dumitru: „Iată matrița pe care am realizat-o noi!”

Mi se pare că termenul „economie” vine din grecește, dar asta n-are nici o importanță. Definiția? Nu-și are rostul aici. Deși, teribil aș vrea să polemizez în continuare cu incuiatul funcționar de la I.L.L. cu care am venit alaltăieri în tren dinspre Orașul Stalin. Dumnealui pretindea că a economisi înseamnă a nu face risipă. Chestiune de optică și de educație...

Accepțiunea noastră generală asupra economiei e însă alta. Și asta e important. A economisi, după noi, nu înseamnă a nu risipi bunul obștesc, ci mult mai mult. A economisi înseamnă a valorifica acest bun pînă la ultima sa picătură. E o chestiune de atitudine: de atitudine pasivă sau activă. E o chestiune de educație, de inventivitate. Și e, în primul rînd, o chestiune de conștiință. Atunci cînd știi că lucrul care îți trece prin mînă este și al tău, atunci cînd vrei ca tot ce îți apar-

ține și ție să prospere — este imposibil, este exclus să nu cauți să păstrezi și să nu valorifici lucrul acesta ca pe o comoară.

O pasiune curentă

La un cenaclu literar, într-o seară, un strungar aproape copilandru și-a citit niște versuri. Poezia lui, e drept, nu vădea încă îndeajuns meșteșug scriitoricesc. Conținutul era însă plin de un sincer patos și, prin asta, impresionant. A spus, vorbind bineînțeles, în acea poezie despre munca sa de strungar: „...piesa aceasta din mîna mea e de aur...” Un profesionist al condeiului care, cu trei zile înainte publicase o poezie despre spleen, despre nori și despre seva morții, a zîmbit superior. Și atunci flăcăul a făcut ce facem fiecare în vreo adunare, atunci cînd nu sîntem ascultați sau sîntem zeflemisiți pe nedrept. S-a intrerupt, s-a roșit și a spus indignat: „Degeaba rîdeți! Eu cred cu adevărat ce-am spus!” Și a reluat cu încăpăținare: „... piesa aceasta din mîna mea e de aur...”

Nu toată lumea creează figuri de stil. Majoritatea sîntem prozaici și ne mulțumim (poate chiar preferăm) să rămînem la reperatele comune de vocabular. Să spunem strungului — strung, bumbacului — bumbac. Dar în prozaismul acesta majoritar există un indiscutabil consens al valorii în aur a tuturor bunurilor noastre. Un încăpăținat spirit de cruțare, de economisire și valorificare, ce se traduce prin milioane de lei restituiți economiei naționale. Dintr-un termen de dicționar, „economia” a devenit în anii noștri o pasiune curentă. Se inovează, se aduc modificări proceselor tehnologice, se iau inițiative... Dar să lăsăm să vorbească faptele. Cîteva...

Cit 100 de combine!

Directorul de la „Vasile Roaită” citește o scrisoare. E de la directorul de la „Magheru”, din Topleți.

— Ne întreabă cum stăm...

— Cum stați cu ce? — îl întreb.

Sînt privită cu surpriza ce poți s-o arăți unui cetățean lunar, proaspăt pogorit pe pămînt.

— Bineînțeles, cu campania de economisire a metalelor, pe care am pornit-o la 27 martie.

— Intr-adevăr... atunci cînd ați lansat chemarea către uzinele „surori”... din țară... Ei da, și cum stați, tovarășe director? Tot trebuie să răspundeți la Topleți...

— Intr-adevăr... Ei bine, în martie ne-am angajat să economisim pe primul semestru 247 tone metal.

— „Scadența” e la ușă... Mai aveți numai cîteva zile pînă la finele semestrului... Și?

— Și am economisit... 308 tone.

În ciuda dorinței vădite de modestie și temperare a răspunsului, ochii omului strălucesc înveseliți. Pe bună dreptate. E o mare realizare a colectivului fabricii. Socotind kilogramul de metal convențional, din 308 tone s-ar putea construi 100 de combine. Și ca să dai metal pentru atîtea mașini în plus înseamnă să fii pasionat, cu gîndul mereu și mereu iscoditor la tot ce s-ar putea întreprinde.

S-au realizat zeci de inovații. Inginerul Dobrin, de exemplu, a conceput o metodă nouă de tăiere a zalelor lanțurilor combinei de cereale. Rezultatul? Se economisește lunar o cantitate însemnată de tablă manganoasă (din import). Patru muncitori de la sculărie, membri ai brigăzii lui Stanciu Dumitru, au realizat o matriță pentru tăierea bolțurilor la lanțurile combinei C 1. Înainte, operația se făcea prin strunjire. Impunea o manoperă

„Da, eu sînt Ludovica... Da, am realizat economii și am luat și premiu pentru asta...”

mai mare, dura mai mult timp, se pierdea spanul. Prin introducerea matriței, se economisesc lunar 900-1.000 kg metal.

L-am fotografiat ca inovator și pe strungarul Marin Ioniță. Este genul acela de tînăr serios, foarte serios și muncitor. A făcut, la rîndul lui, o inovație. E prea complicat s-o explic. Important e însă că, prin aplicarea ei de către cei care lucrează reperul respectiv, se economisesc lunar alte 600 de kg metal.

Dar nu numai inovațiile ...

Aș putea arăta zeci de alte inovații, dar în să vorbesc și despre un alt factor care a contribuit la succes: îmbunătățirea procesului tehnologic. Tehnologia trebuie respectată, dar nu încremenită. Asta înseamnă invitație la intervenție creatoare. De ce-ar fi așa și n-ar fi altfel? Dacă aș schimba asta, aș ciștiga atîta metal... Dar cum? Frămîntare, supoziție, soluție teoretică, antecalcul, experimentare și, în final, de foarte multe ori, succes. De ce n-am reduce lățimea benzilor la zalele de lanț pentru combine? E o idee... Dar cu cît? Unu, doi, trei milimetri. Se poate? Perfect. Experimentează! Succes! Introduce în tehnologie. Prin aceasta s-a economisit o mare cantitate de tablă manganoasă. Același proces de gîndire și acțiune și la schimbarea tehnologiei de turnare a altor piese. Rezultatul? Mii de kilograme de fontă economisite pe primul semestru.

În carnetel mi-am mai notat încă ceva: utilizarea deșeurilor ca factor foarte important în realizarea economiilor: a) în cadrul uzinei; b) furnizîndu-le altor întreprinderi, care le folosesc ca materie primă.

Nimic nu se pierde, totul se economisește și se valorifică. Un amendament de tip nou la vechea lege a moșului Lavoisier.

În lumea borangicului

- Tovarășa Munteanu?
- Eu...
- Ocupată?
- Calculam ceva...
- Important?
- Pentru noi, foarte.

După solidarizare, urmează „mărturisirea“. Nu demult, în fabrică (la țesătoria „Ilie Pintilie“) s-a introdus o inovație a inginerului Eugen Danchiev. Foarte pe scurt (să mă ierte specialiștii...) inovația constă într-o nouă rețetă a pastei de imprimat. Totul pare banal și cît se poate de prozaic. Și, totuși, inovația aceasta aduce o economie de aproximativ 60.000 lei anual.

Nu mă pricep la mătase. Poate că nici mulți dintre dumneavoastră. Să cădem însă de acord cu specialiștii că firul, țesătura de mătase naturală, trebuie să aibă o anumită greutate. Ea trebuie respectată, evident. Dar oare nu s-ar putea face ceva, în așa fel încît, fără să se impiețeze asupra greutății cerute, să nu se mai consume, totuși, aceeași cantitate de fire? Pare o aberație. Este ca și cum din 100 gr de bomboane, ai vrea să mai dai și altcuiva 20 de gr, cînd, personal, nu vrei să renunți la nici un gram. Atunci? În materie de tehnică nu există hocus-pocus... Există în schimb ingeniozitate. Problema reducerii consumului de mătase naturală, păstrîndu-se în același timp greutatea țesăturii, a fost rezolvată. Firele de mătase au fost... îngreunate cu săruri de staniu. Calitatea nu are absolut nimic de suferit, în timp ce consumul de materie primă se reduce cu 30%.

Probele experimentale au dat cele mai bune rezultate și, în momentul de față, la „Ilie Pintilie“ se definitivează punerea la punct a instalației industriale. Introducerea noii metode tehnologice de prelucrare a firelor de mătase naturală va aduce o economie anuală de cca. 680.000 lei.

N-aș dori de loc să fiu suspectată de lipsă a simțului proporției dacă, după asemenea cifre, voi aminti și o economie în sumă de 2.722 lei. Ea reprezintă economia anuală realizată la finisaj, printr-o inovație. E o sumă modestă, dar plină de semnificație: inovația a fost realizată de patru muncitoare — Teodora Abrașu, Camelia Dumitrescu, Mali Davidovici și Maria Radu. Nici inovația, în ce privește concepția, nu este extraordinară. Important este însă că ea a fost făcută. Că aceste patru femei s-au gîndit să realizeze o economie.

Inginerul N. Dobrin: „Iată, în stînga, cum se tăiau înainte eclisele (zalele) lanțurilor de la combine; și iată, în dreapta, cum se taie acum, realizîndu-se economii de metal“...

Inginerul Eugen Danchiev, de la „Ile Fintile”: „Da, sint mulțumit de rețetă, pasta de imprimat e bună!”

Că s-au frământat împreună, că au încercat împreună și că au reușit ceea ce au dorit.

Important este că au trecut prin momentul psihologic al lui „dar de ce?” Aceasta este cheia inovației.

La mobilă...

În fond, lustrul mobilei este, la origine, un amestec de nitrolac și de diluant. Dar dacă nitrolacul constituie substanța de bază, diluantul nu este decât un adjuvant. El are rolul de a-l aduce pe primul la un grad de viscozitate corespunzător aplicării prin pulverizare, pe mobilă.

Consumul de diluant este, în general, destul de mare. Cei ce lucrează în tâmplărie știu, acest lucru și-s preocupați de problema reducerii lui. Și iată că un colectiv de la IPROFIL-București a dat recent soluția. Inovatorii au realizat un dispozitiv pentru preîncălzirea nitrolacului, cu ajutorul apei calde. Preîncălzirea îl fluidizează în așa fel, încât are nevoie de incomparabil mai puțin diluant. Am spus „incomparabil”. E evaziv.

Mai bine să dau o cifră. Utilizarea dispozitivului aduce lunar unității în care se află instalat, o economie de 25.000 lei. Și IPROFIL-București are nouă unități în care, treptat, se va începe să se lucreze după noua metodă.

În vederea reportajului de față, am vrut să vizitez o unitate. Fusesem acum opt luni la una din ele, situată pe Calea „13 Septembrie” și, cunoscînd-o, m-am dus și de data aceasta acolo. Dar n-am mai găsit-o. Ce s-a întimplat? A fost comasată de curînd. Poate că asta nu spune nimic. Voi da însă fapte. În unitate se făcea tapițeria pentru produsele tuturor celorlalte unități. Perfect. Dar aici intervin greutățile. Unitatea era excentric situată și față de toate celelalte unități, și față de magazia centrală de produse finite. Toate piesele trebuiau transportate de la celelalte unități aici; tot aici trebuiau transportate și materialele necesare confecționării tapițeriei. Pentru ca apoi produsele finite să trebuiască să fie transportate la magazia centrală. Traducerea: 142 vagoane (în transporturi auto) pentru aducerea mobilei și a materialelor, plus 900 de transporturi pentru ducerea produselor finite la magazie. Am omis kilometrajul, tevatura, degradarea produselor, timpii morți...

Tapițeria a fost mutată la o altă unitate, într-o clădire care fusese irațional folosită pînă atunci. În felul acesta, din scriptele IPROFIL-ului a dispărut capitolul „transporturi către și de la tapițerie”, care în 1957 au totalizat suma de 80.000 lei.

Dacă n-am putut vizita unitatea comasată, am fost, în schimb, la o altă unitate — de pe Aleea Tonola. Aici am cunoscut-o pe Ludovica. O fată micuță, veselă și tare înimoasă. Auzisem de la birouri că a realizat economii frumoase și, dorind o confirmare, am deschis discuția despre asta. Era nespus de încîntată că știe atîta lume despre faptul că ea, Constantin Ludovica, a realizat economii.

Luna trecută a cîștigat cam 1.000 lei. În plus, a luat un premiu de 343 lei pentru economiile realizate. Cu un astfel de cîștig, Ludovica duce o viață frumoasă, pe care nu a sperat-o cu ani în urmă.

Cazul Ludovica îl văd multiplicat la infinit, ca într-un șir de oglinzi așezate față-n față. Viața demnă, plină de bucurie și de satisfacție, avîntă inițiativa, înaripează entuziasmul. Iar roadele muncii entuziaste ni se înfățișează și ni se dăruiesc la fiecare pas.

Cornelia TODIRAN

Fotografii de Eugen IAROVICI

Muncitorii de la uzinele „23 August” au pornit, la rîndul lor, de la 1 aprilie, lupta pentru economisirea de cît mai mult metal. Ducînd o susținută acțiune în acest sens ei au reușit ca numai în două luni și jumătate — pînă la 15 iunie — să economisească 335.531 kg metal. Fotografia reprezintă un aspect de muncă din secția forje care, alături de turnătorii de oțel, turnătorii de fontă și de secția cazane, s-a evidențiat în această campanie.

Vlaicu BÎRNA

Privelisti DOBROGENE

DOBROGE

*Dobroge, sub vînturi, seacă,
Albă clisă, miez de varuri,
Glie aspră și posacă
Năpădită ieri de-amaruri,*

*Azi o mare ești, de grîne,
Fire lungi de perii dese
Și în mai pe cîmpuri spîne
Rid livezile: mirese.*

*Ai învins cu noi, pustiul:
Piatră, glod, nisipuri, plaur,
Dezgropînd din brazde viul
Rod al holdelor de aur.*

MACII ROȘII

*Prin holde ies macii, mai roșii ca focul,
În fîn și-n pășune îi vezi, pe tot locul,*

*Corole de sînge, aduceri aminte,
Din marea răscoală, din lupta-i fierbinte.*

*E sîngele țării — boieri i-l vărsară,
Pe vetre de sate și-n cîmpuri afară;*

*E sîngele țării și-n flori se arată,
Prin ierburi și grîne, pe țarina toată.*

COMBINA

*Prin lanuri scînteiază ca o pasăre de foc
Sub revărsarea zorilor, blindă:
Se duce, se-ntoarce, urzeală ori joc?
Își rotește penetul și cîntă.*

*Întîmpînd-o, spicele se-nclină,
Și rodul greu în gușa ei și-l sună;
În urmă rămîne miriștea, rogojină,
Cu paiete de grîu culcate-n dună.*

HOLDA NOUĂ

*Privești cîmpia, holda pînă-n briu,
Fluidă, deasă, mătăsoasă pînză;
Pe-acea vîntul susură molțu
Iar dimineața-i zveltă ca o mînză.*

*Vorbește holda, glasul i-l ascuți,
De brazda lungă peste haturi trasă
De-avutul laolaltă-al celor mulți,
Și de podoaba pîinilor pe masă.*

*De-aceia poate grîul a-nfrăți
Iar bobu-i greu cu miezul alb și dulce
Și pe cuprinsul holdei, netezit,
Nu s-a lăsat nici vîntului să-l culce.*

*Din slăvi, mișcîndu-și vela de argint
Un plop semeț și-a îndreptat catargul
Spre viitor; cu frunzele-i, șoptînd,
Acestei mări îi stăpînește largul.*

Din atelierul de confecționat lenjerie
tase, la fiecare două minute, cite o
← cămașă.

Despre inepuizabil...

Sînt ferm convins că, dacă muncitorii Combinatului „1 Mai” din Satu Mare ar păți, prin absurd, — cu toții laolaltă, bineînțeles — ceea ce a pățit eroul imaginar al lui Daniel de Foe — Robinson Crusoe — ar trăi, datorită produselor pe care le fabrică, foarte comod și civilizată, pe mica insulă stingheră, înconjurată de apele oceanului. Acest combinat de industrie locală produce 200 de feluri

mensiuni, clante pentru uși, închizătoare pentru geamuri etc. Din lemn, combinatul face mobile pentru farmaciile din toată țara, pentru instituții, mobilă din lemn de nuc, fotolii-pat etc. La secțiile textile se țese pînă de balonzaide, de șanjan, se fac confecții de lenjerie bărbătească, se țes covoare persane de o rară frumusețe și multe altele. La unitatea extractiv-chimică se

O INSTALAȚIE IMPRESIONANTĂ

V-a durut vreodată măseaua? Ați fost vreodată sau de mai multe ori la dentist? V-a fost teamă, nu-1 așa, de aparatul complicat al dentistului...

Asemenea aparate dentare produce în serie, de un an, combinatul de industrie locală „1 Mai”, din Satu Mare. Aparatul unit-dentar fabricat aici e modern, are o formă elegantă, strălucește în lac și nichel. Toate accesoriile sale sînt puse în funcțiune de curentul electric. Pentru a oferi o puternică lumină, pe brațele de metal e montat un sistem modern de iluminare; oglinda bucală e dotată cu un bec minuscul, pentru vizibilitate bună în gura bolnavului. Un braț special poartă la capăt o instalație de aspirat saliva din gură. În sfîrșit, totul arată o grijă deosebită pentru fiecare amănunt.

TOTUL SE TRANSFORMĂ

Lucrul care mi se pare cel mai important, văzînd diversitatea aceasta de produse, este că ele își trag viața din resursele locale. Izvoarele, de o bogăție nebănuită, sînt descoperite de multe ori de înșiși lucrătorii combinatului. Căci ei nu se mulțumesc doar cu îndeplinirea

sarcinilor de producție, ci cercetează cu atenție împrejurimile, pentru a descoperi noi resurse. Nu este de mirare deci că lista produselor combinatului crește pe zi ce trece.

La sectorul extractiv-chimic am stat de vorbă cu vechiul chimist Eugen Feldmesser. Dînsul mi-a spus că nu cunoaște o regiune care să fie mai bogată în pămînturi colorate, ca Baia Mare. Se găsesc în acest pămînt bogat din nordul țării, ocră, caolin, bentonită, hidroxizi, oxid de fier, adică tot ce este necesar pentru fabricarea vopselelor în toate culorile curcubeului. Pentru valorificarea acestor pămînturi prețioase, combinatul și-a construit o fabrică modernă de vopsele. Iar azi, Satu Mare e unul din principalii producători din țară în această direcție. În prezent fabrica de vopsele se pregătește pentru producția de export.

De curînd, la unitatea extractiv-chimică a sosit un tînăr inginer, proaspăt absolvent al facultății din Timișoara, Filip Vasile. „Molipsit” de cercetarea unor „lucrușoare” care în aparență n-au însemnătate, dar din care se pot naște lucruri mari, el a și dat de un soi de pămînt care, tratat chimic, va da un îngrășămint pentru ogoare, de o nebănuită calitate.

Interesant este că pînă și deșeurile ce rămîn după valorificarea resurselor locale capătă în acest combinat o întrebuințare folositoare. Nimic nu se risipește aici. Din rămășițele de metal se fac crotalii (plăcuțe de însemnat animalele la urechi), din bucățelele de piele se confecționează curele de ceas ș.a.m.d.

BAZARURILE MINUNILOR

Ca să vizitezi acest uriaș combinat, cuprînzînd 60 de secții răspîndite în tot orașul, îți trebuie multe țite în șir. Există însă o posibilitate de a vedea toate produsele celor 60 de secții la un loc, deodată. Combinatul are în oraș două magazine luxoase, un fel de mari bazaruri. Aici poți vedea și poți cumpăra orice: de la covoare persane, pînă la cremă de ghetă, de la aparat unit-dentar, pînă la nasturi, de la balonzaide, pînă la ceară de parchet. Aici și se desfășoară din plin, în față, minunea valorificării resurselor locale.

Ștefan HALMOȘ

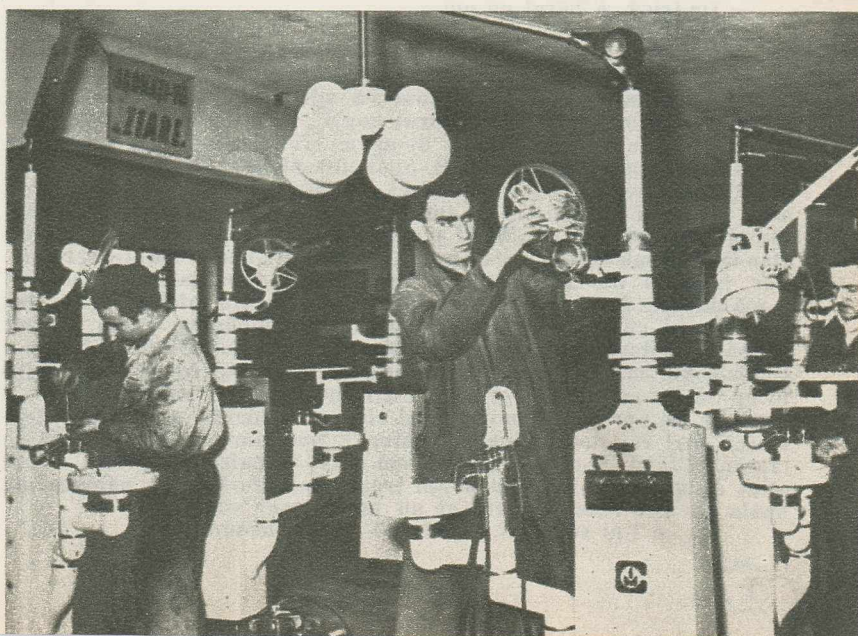
Articolele de marochinărie se disting prin noutatea și eleganța liniei lor.

de obiecte care, la rîndul lor, au sute de sortimente. În cele cinci unități mari ale combinatului, organizate în 60 de secții, se produc cele mai felurite obiecte necesare traiului. Produse de metal, lemn, textile, chimicale, alimentare etc. Ca să arăt aici tot ce se fabrică la Combinatul „1 Mai”, ar trebui să înșir o listă lungă. Mă voi mărgini doar la cîteva exemple.

Din metal se fac bascule romane de 500 kilograme, impletituri de sîrmă, utilaje grele pentru fabrici de pline—adică malaxoare, dospitoare, rastele etc. Apoi: macarale, pînă la 1.000 kilograme, pentru abatoare, diferite obiecte de tinichigerie ca: vase, măsurători de lapte de diferite di-

metrici, vopsea-praf de toate culorile și nuanțele cunoscute, lacuri, vopsele de ulei, ceară de parchet, luminări, cremă de ghetă, săpun și altele. Aș mai putea aminti căruțele țărănești, șarețele frumoase, articolele de marochinărie etc. etc. etc.

Tot ce am înșirat aici nu reprezintă decît o parte din obiectele produse de combinat. Acesta ni se înfățișează ca un uriaș conveier socialist unde—de la cel mai ușor produs, micul nasture de cămașă, pînă la cel mai greu produs, cazanul de topit bentonită de 1.000 kg — se fabrică cele mai diverse obiecte. Din această pușderie de produse aș alege unul, ca să vorbesc mai pe larg despre el.

De un an, Combinatul „1 Mai” fabrică în serie aparate unit-dentar.

Întoarcerea bătrînului

— fragmente —

de C. BOZBICI

Ilustrații de N. POPESCU

locatar al casei, Spicil, e un decăzut

La marginea unui orașel locuiesc, într-un bordei închiriat, doi dintre zilierii care lucrează pe șantierul unei fabrici ce se construiește aici. Hodu e un țaran de vreo șaizeci de ani, fugit din comuna lui în urma unui conflict avut în timpul cînd se făcea colectivizarea în comună. Celălalt

care s-a pripășit aici. Convingerea lor e tulburată de sosirea lui Avram, un fost plutonier-major în armata burghezo-moșterască. Hodu îl privește suspicios, temîndu-se ca nu cumva acest necunoscut să-l jefuiască de banii pe care i-a agonisit și-i ține ascunși ca să-și cumpere pămînt. Dar, deocamdată, nimeni nu-i cunoaște secretul și nu-i bănuiește intențiile. Și viața se scurge fără uici un eveniment mai de seamă, pînă cînd sosește, pe neașteptate, fiul bătrînului Hodu.

★

Un bărbat înalt de statură, cu o față smeadă umbrită de borurile unui clop țărănesc, așa cum se poartă prin părțile Năsăudului, se opri la poarta veche a casei din deal. Dintr-o ochire i-ai fi dat cam treizeci și opt, patruzeci de ani, poate din pricină că fruntea-i era tăiată de cute pronunțate, iar obrații tăbăciți de soare și vînt. Straiele îi erau cam amestecate. Purta în picioare cizme cu turească scurtă, avea ȳari de lînă albă, iar pe umăr îi atîrna o haină gri de orășean, cumpărată pesemne de la un magazin de confecții. Sta rezemat de o ulucă a gardului și se uita la Avram, care își săpunea fața. Cînd acesta isprăvi cu spălatul, tuși sec ca să-i atragă atenția și întrebă cu glas moale, fără vlagă:

— Nu l-ați văzut pe Hodu?
— S-a sculat cu noaptea-n cap și-a plecat...
— Unde?
— N-a lăsat vorbă. O fi avînd omul treabă. Dar cine ești dumneata, să-i spunem cînd o veni.

— Apoi, eu îs feciorul lui...
— Aha... Păi nu-ți pot fi de folos. Da' ia stai un pic. Avram intră în casă să-l întreb pe Spicil. Zăbovi cîteva clipe și veni cu răspunsul:

— S-a dus la lucru. Duminica lucrează la grădina unui bulgar de la marginea orașului. Plivește buruienii. Ce nu face omul, pentru un ban? Ei, dar vino înăuntru.

Omul deschise porțița și urcă amărit scările cerdacului. În odaie îl izbi un miros acru. Spicil se trezise, sta cu minile sub căpătii și privea cu ochi sticloși tavanul. Se părea că nu mai trăiește și că suflul, părăsindu-l, rățăcește ca un flutur pe undeva. Cînd intră feciorul lui Hodu în odaie, își răsturnă capul ușor pe pernă. Fața i se lumină oleacă zărindu-l:

— Ai venit să-l vezi? — întrebă moale.
— E cam beteagă mămuca și-am venit să-l chem acasă—explică omul.

Îi era peste mîină să se destăinuiască în fața unor străini, de aceea părea stîngerit și măsura cîmpul ce se zărea prin fereastră. Ceilalți doi tăceau și tot el reluă vorba, cu amărăciune:

— Dacă-i merge tot așa, n-o mai duce mult...
— Ei, atunci ar fi bine să-l înștiințăm, să puteți lua trenul de-amiază—zise Avram. Dar unde-l găsim?
— Mă duc să-l caut eu — se hotărî Spicil.

Își trase pantalonii, apoi, netezindu-și rămășițele părului cu mîna, ieși palid și morocănos.

— Acum culcă-te. Pînă s-or întoarce, mai trec cîteva ceasuri — îl îndemnă Avram. Să nu-i spui de la început — urmă cu glas povătuitor — că-i așa de grav bolnavă. Rău ai făcut că nu i-ai dat de veste pînă acum.

— Păi nu știam unde să-l găsec.
Avram nu înțelese prea bine și stăruî:
— Nu v-a scris?
— E de trei ani fugit din sat și n-a trimis un rînd.
— Fugit?

Avram își țuguie buzele uimit. Ilie, care se lungise pe pat, era oarecum înspăimîntat de cuvintele ce le destăinuise.

— De ce a fugit?
— De frică. A bătut un om...
— Cînd?

— Atunci... L-a bătut în ograda primăriei și l-a lăsat lîngă tîrnaț, în iarbă, plin de sînge. E un om puternic ca un urs, dar nu iute la mînie și n-am înțeles niciodată cum s-a aprins așa fără măsură. Noi n-am știut nimic pînă spre miezul nopții, cînd au venit acasă milițienii să-l caute. Dar plecase de-acum. Îl zărisem cînd s-a întors acasă. I-a spus ceva mămucii, apoi m-a strigat pe mine. Eram în grajd, unde rîneam la cai, și am văzut prin ușa deschisă cum mămuca i-a adus chitonul și traista. M-am făcut că nu-l aud. De vreo treisăptămîni nu vorbeam cu dînsul și n-aveam nici o poftă să mai grăim. Dar iată că mă trezesc cu el în ușa grajdului. „Ilie“—mă strigă răstit. Tac. Scapără un chibrit și mă vede ascuns după cai. „Hai încoa'!“

—mă cheamă. Am înțeles din gîsul lui că era tare mînios. M-am dus spre dînsul cu furca de fier, țînînd-o în cumpănire. Eram hotărît să mă apăr dacă ar fi încercat să dea în mine. Nu știu în ce fel mi-a smuls-o din mîină. Am auzit numai cum zboară și lovește caii, care încep să tropotească îngroziți. Căi întotdeauna tremurau cînd îl simțeau. Se apropie de mine și-mi zise: „Dumnezeu o să te pedepsească mai rău decît mine, lepădătură!“ Apoi am simțit o lovitură de ciocan în fălcii. M-a lovit pîn' ce am căzut în balega grajdului. N-am știut de mine nimic. Cînd m-am trezit, caii sforăiau și mămuca mă spăla cu apă rece. De atunci nu ne-am mai văzut.

Cu ce l-ai supărat? — întrebă Avram nedumerit.

— L-am supărat... Nu. Așa a fost să fie. Fiecare om are un drum: drumul vieții. Ei bine, el a crezut c-o să mi-l schimbe. Dar ce poate face un biet suflet? Ascultă: eu eram pe cale să mă înscriu în gospodărie împreună cu alți treizeci de oameni. Hotărîrea din urmă n-o luasem încă și mă sfătuiam cu nevasta. Membru de partid eram și mă simțeam cumva să stau deoparte, cînd ceilalți tovarășii iscăliseră. Pe la organizație călcam mai rar și toată ziua îmi spăgeam capul neștiind ce să fac. Gîndurile mă chinuiau, muierea mă chinuia, eram bun numai de spîzurat. Așa-i citeodată... Într-astă vreme, seară de seară venea la mine unul de la raion, un om cam trecut el și înțelept la vorbă. „Ilie, numai tu ai rămas, frățioare, pe dinafară. Ce naiba ai, măi frate?“ — îmi zicea săracul, necăjit și dînsul de amărăciunea și chinurile mele. Ei, dar asta-i altă poveste. Cum îți spun, omul asta nu mă slăbea nici un pic. Într-o simbătă, mai pe seară, tocmai pusese muierea ceanașul la foc, în tindă, de mămăligă... Seara era călduță și aerul de april cald și el. Stam pe prispă și mă gîndeam: dacă o să țină tot așa vremea, săptămîna care vine e numai bine să ieși la arat. Clopoștea de vecernie cînd omul meu, de la raion, intră pe porțiță. Avea haina pe umăr, parcă-l văd și amu, o țigară aprinsă în colțul gurii și fața neagră de vînt și oboseală. „Noroc, Ilie!“ — îmi zice. „Dea Dumnezeu numai bine“ — îi răspund eu și-l pofdesc să intre să-mbucesă ceva cu noi. Atunci, de peste gard, îl aud pe tătucu: „Tovarășe, am o vorbă cu dumneata“. Coborise din tîrnațul casei vechi și pășea spre gard. Noi stam despărțiți: eu într-o casă nouă, el, în cea veche. Așa... Tovarășul de la raion se oprește locului și-l așteaptă. Eu mă ridic mirat și nu înțeleg ce-o fi vrînd tătucu. De cînd cu colectiva, n-am stat prea mult de vorbă. „Să nu intri!—mi-a spus, cînd m-am dus să mă sfătuiască cu dînsul. Nu vreau să fii slugă la dirloagă“. Tot pămîntul era trecut pe numele meu, dar îl lucram împreună. Dar eu hotărăm. Cum îți spun, vine tătucu sfvoară la tovarăș, se oprește în fața lui și-i zice: „Uite, eu cred c-ar trebui să-ți vezi de drum...“ „Tovarășe Hodu, stai o țîră, omule, să ne înțelegem“. Tovarăș ești cu tat-tu și cu mă-ta, dar cu mine nu! Pleacă!“ Așa a început. Omul meu de la raion făcea fețe-țețe. Și-a aprins altă țigară, încet, parcă nu s-ar fi întimplat nimic. Vedeam însă bine că-i tremura mîna de mînios ce era. „Ei, atunci să plec“ — mormăi posomorît. Își îmbracă haina, dădu binețe și porni spre porțiță. „Stai pe loc, te-am chemat să mîninci! — îi strig eu. Hai înapoi!“... Nu știu cum, dar am simțit că, lăsîndu-l să plece, o să-mi pară rău toată viața. Și-apoi, drept să-ți spun, îmi era drag. De două luni bătea ulițele satului, pînă la miezul nopții, flămînd și obosit. Citeodată îl înfilneam și îmi spunea că tare ar vrea să-și vadă copiii, dar nu poate pleca la oraș, că datoria-i datorie. Era și el un suflet de om. Așa... M-aude și se întoarce rîzînd. Ridea cu toată fața, cu ochii, parcă cine știe ce bucurie i-aș fi făcut. Tătucu sare ca fript și i se așează înainte. „Pleacă!“ — începe a urla la dînsul. Apoi îl prinde cu mîna de piept și-l împinge mai-mai să se prăvale în ocol. „Pleacă! Auzi?“ Omul sta înlemnit. Nu se mișca. Atunci tătucu ridică mîna. Nu știu ce s-a petrecut cu dînsii. Totul a fost ca o fulgerare. Care-o fidat întii, nu-mi dau seama. Numai ce aud: jap! jap! răsunînd două palme. Am înlemnit. Stam toți trei în ocol, nemișcați, parcă un vînt rece ne-ar fi înghețat. N-am scăpat din încremîntea asta, pînă cînd nu l-am văzut pe tătucu plecînd. Doamne, doamne, cît îmi era de groază uitîndu-mă la dînsul cum merge clătîindu-se prin ocol, cu capul coborît pe piept, cu mîinile moi, parc-ar fi fost putrede din umăr. Așa... L-am luat pe tovarășul meu și am intrat în casă. Era galben ca ceara și ochii îi străluceau ca în friguri. Apoi nici de mîncat n-a mîncat, nici de băt n-a băt, ci a stat la masă cu capul lăsat pe brațe, posomorît. „Ilie, Ilie“ — îngina. „Lasă, tovarășe Victor, nu-ți face griji — îl mîngîiam. Bătrînu-i de vină, crucea lui de hăbăuc! Eu tot intru în colectiv...“ Toată noaptea a gemut. Îl auzeam cum se frămînta. Peste o săptămîină, în preajma înființării gospodăriei, l-a prins tătucu la primărie și l-a bătut. N-a fost nici la inaugurare. Apoi tătucu a fugit. Am aflat pe urmă că fuga fusese pusă la cale de unul Stancău. Un chiabur. El l-a încurajat să-l bată pe Victor. Și tot el l-a sfătuit să fugă. Asta-i povestea, domnule...

★

Se întunecase cînd Hodu și Spicil au ajuns acasă. Prin ferestre se zărea lumina puțină a lămpii și umbra unui om care măsoară odaia.

— Mergi și cheamă-l afară — îi zise Hodu roșcovanului, oprindu-se lîngă halăul vechi.

Urcușul îl încălzise. Își desfăcu salopeta la gît, să se răcorească, și se trînti pe iarbă în așteptare.

Spicil îl găsize tîrziu, spre amiază, dar el nu voise în ruptul capului să plece din grădina bulgarului. A plivit straturile de legume pînă la scăpătatul soarelui, gîndindu-se cum să scape de Ilie cît mai repede.

Ilie ieși singur din casă.

— Tată, tată...—strigă încetîșor, căutîndu-l zadarnic în beznă. Hodu îl petrecu cu privirile și-l lăsă să orbecăiască și să-l strige, simțînd o plăcere răutăcioasă. Se bucura că a ajuns să aibă nevoie de dînsul și ținea cu tot dinadînsul să lungească clipele acestea.

După chemări zadarnice, Ilie aprinse un chibrit și coborî în ogradă, luminîndu-și pașii. Cînd îl zări culcat lîngă halău, în iarbă, lăsă să-i scape chibritul și lumina se topi iute, iar el rămase nemișcat, simțînd cum îl înăbușe mînia. Bătrînul își bătea joc de dînsul.

— Ți-a fost dor de mine, de m-ai căutat? — îl întrebă Hodu batjocoritor.

— Am venit să te chem acasă — îi răspunde scurt.

- N-am ce căuta acasă, băiete, poți pleca!
- Trebuie să vii! E beteagă mămuca.
- Minți. Vă cunosc eu felul — îi vorbi cu neîncredere.
- N-am venit de dragul tău pînă aici — stăruii Ilie.
- Atunci dumnezeu cu tine, du-te!
- Dar înțelege, omule, că-i beteagă mama...

Hodu smulse un smoc de iarbă și-l fărîmiță în tăcere. Căuta răgaz pentru răspuns. Boala asta ivită așa, dintr-o dată, îi strica socotelile. Dar poate Ilie minte, numai ca să-l ademenească. De-i beteagă — se gîndea el — n-o fi chiar pe moarte; doar nu-i așa de bătrînă. Oamenii suferă de multe boli, însă pînă nu ți-e scris, nu mori...

— Măi băiete, eu n-o să pot veni cu tine... — vorbea molcom, ca și cum s-ar fi sfătuit cu Ilie. Dar uite, am să-ți dau 300 de lei, s-o duci la doctor.

— Văd că ți-e frică...

Hodu se făcu că nu înțelege și nu-i răspunse.

— Nu pățești nimic, degeaba te ascunzi — continuă Ilie. Au trecut trei ani, a venit și legea cu amnistia, așa că te poți întoarce. Și-apoi nimeni nu vrea să-ți facă vreun rău — încercă să-l convingă.

— Să nu mai vorbim de cele trecute, ia banii și pleacă — îi spuse neînduplecat Hodu.

Ilie se ridică de pe pajiște și își scutură țării de colb. Apoi se îndreptă spre casă să-și ia haina, dar, aducîndu-și aminte de ceva, se întoarse la bătrîn și-l întrebă cu glas stins:

— Cum să-i pun nume copilului?

— Care copil? — întrebă Hodu mirat.

— Ioana a născut un fecior.

Hodu amuți. Șapte ani a așteptat un nepot, dar nora întîrzie să i-l dăruiască. E stearpă, n-o să facă niciodată copii, își zicea în fiecare an ce trecea. Și iată că s-a îndurat dumnezeu și i-a dat un urmaș. Ar fi vrut acum să-l întrebe cum arată băiatul; dacă îl cresc ei, sau le-a fost luat la cazanul colectivei — că așa se vorbește că se face cu copiii colectiviztilor; dacă... Cîte n-ar fi avut de întrebă! Dar se stăpîni. Nu trebuie să se lase înduplecat de nimic.

— Păi cum să-l botezi? Ion, doară! Așa-l chema și pe tata, fie iertat.

— Numai că vezi, am vrea să fii și tu la botez... — îi zise Ilie.

Spera că de data asta o să-l înduplece să se întoarcă. Deslușise în glasul bătrînului un tremur, de parcă l-ar fi înecat bucuria.

— Eu am alt drum acum...

Apoi, tăios:

— Pleacă, băiete, și lasă-mă cu amarul meu.

— De nu mi-ai fi tată, te-aș blestema! — țipă mînios Ilie.

Cînd Ilie plecă, Hodu se simți mai ușurat și mai stăpîn pe sine. Obosit de gînduri și de muncă, se lungi așa îmbrăcat, așteptînd ca ceilalți să stingă lumina. Și se gîndi la fătul cel mic, la Ion, încercînd să și-l închipuie cum e...

★

Construcția la care lucrau fiind la un moment dat gata, cei trei se află în fața unei răscruci: încotro s-o pornească. Lui Hodu, sindicatul îi propune să lucreze în nouă fabrică. Dar el refuză. Bătrînul — care în anii de cînd a plecat de acasă, rupîndu-și bucățica de la gură și adunînd ban cu ban, a izbutit să agonisească 8.000 de lei — își vede apropiată împlinirea visului ce l-a obsedit tot timpul: să-și cumpere o bucată de pămînt. Pămînt care să fie al lui și numai al lui — nici al vreunei colective, nici măcar al feciorului său. Dar el se ferește ca nu cumva Spicil

și Avram să afle că are bani. Spicil vrea să continue același fel de viață ca și pînă acum. Avram, bănuind că Hodu are bani puși de-o parte, îi propune bătrînului să între într-o afacere: împreună cu alți cîțiva, să cumpere un camion vechi și să se apuce de speculă. Dar Hodu nu se lasă momit; pentru el nu există alt ideal în viață, decît o bucățică de pămînt în proprietate personală și deplină... Și, uzînd de oștetenie, el izbuțește să scape de tovarășii săi nedorîți și să se îndrepte spre Lechința, un sat de cîmpie unde speră să se căpătuiască.

★

A treia noapte poposi lîng-un lan. Grîul sta încremenit în bujala nopții și avea o față palidă ca aceea a lunii. Se înfundă în lanul înalt, care-i ajungea pînă la subsuori, stîrnînd un șoarece de cîmp care chițcăi înspăimîntat și o tuli repede. I se făcu scîrbă auzînd pașii mărunți și foșnetul paielor. Șoarecii și șerpii îl înspăimîntaseră totdeauna. Cînd îi răsăreau în cale, se oprea fascinat, urmărindu-le mișcările iuți, și nu înțelegea de ce fug de dînsul. Le simțea parcă răceala și se cutremura de frică. Ieși din lan să-și caute alt culcuș. Un plop singuratic se lupta cu somnul la capătul lanului de grîu și Hodu se opri la tulpina lui, pe pajiștea moale. Așternu țolul, apoi, orbecăind, adună un braț de rămurele uscate și aprinse un foc, ca să-și frigă slănină.

Mirosul grăsimii se răspîndi și gîngăni de noapte prinseră să roiască în jurul jăratifului. Hodu îmbucă pe îndelete, țoropit de somn.

Nu auzi nici pași, nu-l observă nici pe omul care se opri în spatele lui și-l privea mut. Din cînd în cînd jumătate din față îi era luminată de jarul țigării și atunci aducea cu o mască înfricoșătoare. Slănină prăjită și mai ales mirosul care i se plimba pe sub nas, îi făceau o mare poftă de mîncare. Înghiți în sec de cîteva ori, apoi strigă răstit:

— Măi, omule, nu știi că nu-i voie de făcut foc? Dacă s-aprînde grîul?

Hodu scăpă slănină și se întoarse:

— Ce-i, mă? Nașterea mîne-ta, ce m-ai speriat!...

— Stînge focu', omule, că te duc la miliție. De ce mă sudui?

— Îi numai spuză. Noa, hai încoa și vezi!

Omul se apropie făcînd un ocol și se opri chiar în fața lui, în dreptul focului. Răscoli cu o botă lungă jarul spuzit și-l călcă pînă ce se stîns.

— Tare m-ai speriat...

— Ce cauți noaptea pe drum? N-ai casă? — îl întrebă bănuitor omul.

Se vedea că îi era un pic de teamă de bărbatul necunoscut ce ședea jos în fața lui, că nu se apropia de loc, ci sta țeapăn la cițiva pași, rezemîndu-se în botă, gata-gata s-o folosească dacă nevoia l-ar fi silit.

— N-am... Caut și eu una, să fie numai a mea...

— Hm... — mormăi omul neîncrezător.

— Dar tu ce umbli noaptea pe aici? — îl luă la întrebări Hodu.

Povestea cu focul îl cam supăra. Îi era teamă că omul o să-l reclame la miliție și căuta să se împrietenească cu dînsul.

— Fac pază pe hotarul colectivei... Dar cum nu ai casă, omule?

— reveni curios la întrebarea dinainte.

— Mi-au luat-o...

— Cine?

— Țștia.

— Care țștia?

— Comunistii.

— La noi în sat, nu s-a luat nici o casă — făcu paznicul mirat.

— Da' ce stai în picioare? Hai, șezi aici pe țol — îl pofti Hodu prietenos.

— Las' că-i bine așa...

— Hai, ce dracu', ți-i frică?

— Mai bine spune-mi cum ți-au luat casa.

— Asta am vrut să-ți povestesc, dar nu mi-i îndemină, cînd te văd proțăpîit în fața mea. Mă păzești, parcă aș fi țilhar.

Paznicul se așeză lîngă dînsul, potrivit și cu grijă bota.

— Spune-mi.

— Să nu te duci la miliție — îl rugă Hodu.

Paznicul se miră:

— De ce?

— Pentru foc. Îmi era tare poftă să mînc slănină friptă.

— Ți-i frică de miliție — rîse răutăcios paznicul.

— Nu-mi place să am de-a face cu ea.

— Lasă că nu te pîrăsc — îi promise. Altă dată să nu faci foc lîngă lan. Ar putea crede cineva că vrei să-l aprinzi. Astăzi lumea-i tare bănuitoare. Dar tot nu mi-ai spus cum e cu casa.

— Casa țaranului îi pămîntul. Acolo își petrece el zilele, ba și nopțile.

— Acum pricep și eu. Îi fi fost chiabur?

— Pe dracu! Țăran mijlocaș, se zice. Ce mai tura-vura: mi-a intrat feciorul în colectiv după ce l-a înnebunit unul de la partid. Ai înțeles?

— Da... Da... Și-acum?

— Măsor lumea cu pasul, să-mi găsec un loc sub soare. Caut o bucățică de pămînt pe- aici pe undeva. Trei ani am strîns bănișori pentru o palmă de loc. Tare mi-e dor să ies la arat, omule.

— Pămîntul te leagă... — filozofă paznicul.

— Tu ești în colectivă? — îl iscodi Hodu.

— Da...

— De ce-ai intrat?

— ...Peste tot se fac. Și de ce n-aș fi intrat? Am scăpat de sărăcie!...

— Se apropie sfîrșitul lumii, ascultă ce-ți spun eu. Cărțile sfinte nu mint niciodată. Și-acolo, într-o carte, am citit că va veni ziua cînd soț cu soție, părinte cu copil, om cu om nu s-or înțelege. Iată că ziua prorocită a sosit. I-am spus feciorului meu să nu intre în colectiv și nu m-a ascultat. M-a lăsat pe drumuri. De cînd lumea, nu s-a pomenit așa ceva. Țsta-i sfîrșitul...

Ultimele cuvinte i se stînsă pe buze într-un oftat și paznicul se înfioră. Drumetul sta gîrbovit, apăsă de tristete care-i măcinau sufletul, și deodată i se făcu milă de dînsul.

— Întoarce-te acasă, ascultă ce-ți spun. Lîngă ai tăi și mămăliga-i mai bună, mai dulce. N-are rost, frate. E mai bine în colectivă. Uite, chiar și eu, care-s beteag — îs invalid de război — și tot mi-am găsit un rost în colectivă: bat noaptea drumurile cîmpului și păzesc grîul. Pentru asta, capăt grîu, bani și trăiesc.

— Și ești fericit? Omul pînă cînd e în viață trebuie să simtă o mulțumire. Cunoști tu mulțumirea asta?

— Știi, eu niciodată n-am stat să-mi citesc în suflet. Dar poț să-ți spun că mă simt împăcat. Cînd eram holtei, tare-aș fi vrut să am o pereche de cai murgii. Douăzeci de ani am slugărit în sat, zece ani am lucrat la oraș, șapte ani am fost pe front și banii cîștigați s-au făcut șperlă, un braț am lăsat în tranșee, am îmbătrînit și dorul după cai s-a stîns.

— Eu nu sînt făcut dintr-un lut cu tine. Și sufletul mi-l vînd pentru ce mi-i drag. Numai viața de om nu curm. E păcat. Tu ești fericit; văd eu după cum povestești. Atîta ai cerut, atîta și s-a dat... Ei, dar s-a făcut tîrziu și mie mi-e somn. Cînd pleci spre casă, dimineața, treci pe- aici. Am să te întreb ceva: acuma mi-e somn.

Hodu își puse traista sub cap și se înfășură în țol. Paznicul se ridică, regretînd că trebuie să plece, își luă bota și pași alene pe lîngă holdă.

— Noapte bună — îi strigă el întorcîndu-se o clipă, căutînd să-l distingă în întuneric.

— Noapte bună! — auzi răspunzîndu-i un glas stîns.

(Urmare în numărul viitor)

Intâ-l pe Fidel Castro, un tînăr simplu, de 31 de ani, înalt, puțin adus de spate. În noaptea de 18 spre 19 decembrie 1956 el debarca pe țărmul Cabel cu 82 de oameni. Astăzi cîteva mii de „Fidelistas” luptă cu armele în mîini sub comanda sa și poporul întreg îi sprijină. Batista a evaluat capul acestui om la 100.000 de dolari. Se zice că, aflînd prețului, Fidel Castro ar fi spus că-l pare rău, întrucît el nu mai poate oferi pe capul dictatorului nici măcar un cent...

Pacific, cu poeticul nume de „Perla Antilelor”.

E, într-adevăr, o țară fermecătoare, Cuba. Pline de farmec sînt pădurile tropicale dese ca peria, golfurile cu țărmuri albe, scăldate de apa calmă și albastră, plantațiile geometrice de trestie de zahăr, parcelele semănăturilor de tutun, foșnitoarele întinderi unde se nasc boabele de cafea. Aici s-au instalat — fermecate însă nu atît de pitorescul amezător al ținutului, cît de bogățiile lui — „Cuban Atlantic Sugar Company”, „West Indies Sugar Comp.”, „United Fruits”, „Hershey Company”, trusturi americane care iau firul de trestie și-i oferă cubanezului pătrățica de zahăr, iau bobul de cafea și i-l înapoiază pisat, iau foaia de tutun și i-o trimit țigară — toate cu preț triplu și numai prin magazinele americane din Havana, Santiago, Manzanillo, din toate celelalte orașe și din toate satele. Trustu-

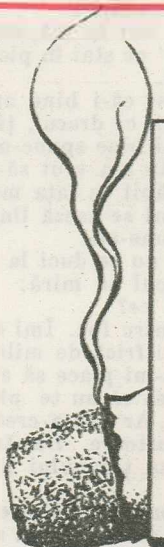
rile îi pietruiesc cubanezului drumul și-i iau impozite toată viața pentru că merge pe acest drum. Lor le plătește cubanezul pe viață chirie pentru că umbă cu vaporul, pentru că vorbește la telefon, ascultă radioul ori patelefonul.

În 1952 trusturile au răsturnat guvernul Socaras și l-au instalat dictator pe Batista, un fost subofițer în armată, devenit peste noapte general, generalissim și șef al guvernului. În fermecătoarea țară s-au numerotat în scurtă vreme cinci sute de mii de șomeri, prețurile au început să crească, salariile să scadă, foamea să-și arate chipul la alte multe mii de ferestre ale cocioabelor. S-au iscat mișcări populare de protest. Dictatorul le-a reprimat. Dar mizeria, foamea, revolta n-au încetat să crească.

Și într-o noapte, pe malul stîncos și pustiu al provinciei estice Oriente, au debarcat, venind

În urmă cu aproape cinci sute de ani Cristofor Columb a fost de părere că „cea mai fermecătoare țară” din ținuturile noi descoperite de el e Cuba. În vremurile moderne, cineva a numit această insulă lungă de o mie de kilometri, aflată ca un deget arătător la răscrucea drumurilor între Oceanul Atlantic și Oceanul

CUI I SE STINGE ȚIGARA LA HAVANA?

de Valentin SILVESTRU

din Mexic unde se exilasera o vreme, un grup de bărbați hotărîți și viteji, în frunte cu un tînăr înalt, bărbos, cu ochelari: avocatul Fidel Castro. Ei au strîns iute în jurul lor cîteva mii de oameni — mai ales țărani, muncitori, soldați, studenți — au înfipt drapelul roșu-negru pe cel mai înalt pisc din munții Sierra-Maestra și au dezlănțuit răscoala populară denumită „Mișcarea de la 26 iulie” împotriva regimului sălbatic al lui Batista.

Avocatul Fidel Castro are cîteva mii de oameni înarmați și e sprijinit de zeci de mii de alți patrioți aparținînd unor partide politice de opoziție. Batista a informat lăudăros că pune în mișcare 11.000 de ostași pentru care a cumpărat armament de 1.300.000 dolari din Republica Dominicană. El a mai declarat:

Într-un moment de răgaz, Fidel Castro ascultă rapoartele îndrăzneților săi cercetași. El se așază acum prototindent în Cuba. De aceea poliția secretă a lui Batista consideră în principiu „suspect” pe orice locuitor al țării și-l poate aresta ori ucide fără prea multă judecată. Dar cîtă vreme încă?

principalele pe care mă
prijin sint: armata, poliția, flota".
i a adăugat că-i va sugruma pe
ăscuțați în provincia Oriente.
nde aceștia își au cartierul
eneral.

Dar răsculații au săpat tranșee
n munți, unde luptă cu îndrăjire.
n același timp unități ale răscu-
aților acționează, sub conducerea
ui Raul, fratele lui Fidel Castro,
i în centrul țării, în provincia
as Villas, și la Pinar del Rio,
ai spre nord, și în Sierra del
scambrai, mai spre sud. Au
ntrat în plină zi în clădirea
ostului de radio Havana, în

rămăseseră — i-a înarmat pe
funcționarii publici declarându-i
„rezerviști” ai armatei și a înfiin-
țat „tribunale criminale de ur-
gență”, care au condamnat până
acum aproape 3.000 de oameni la
splnzurătoare și împușcare, iar
alți 15.000 la ani grei de temniță.

Dar în apropiere de capitală
a sărit în aer un alt depozit de
30 de tone dinamită, prefăcnd
pe loc în țândări tot ce era
geam în Havana. Cțiva piloți
au coborât din avioanele trimise
împotriva răsculaților și au refuzat
să mai servească în armată. Con-
siliul de miniștri și-a dat demisia.

Printre răsculați se află
multe fete și femei. O-
niria Gutierrez are 18 ani,
e sanitară și bucătăreasă
undeva în munții Sierra-
Maestra. Pistolul îi poar-
tă, evident, nu din co-
chetărie....

ceasta e Fulgencio
Batista, dictatorul Cu-
bei, omul frustrurilor,
automobilul cu care a
plecat în campania
electorală în primă-
vara lui 1958. Îi avea
chipul pictat plin și pe
portieră — în cămașă,
pe un fond de pal-
mieri, cu precizarea:
„Esté es el hombre”.
În cauza răscu-
aților, omul a amintit ste-
jerile de la 1 iunie
a 1 noiembrie și și-a
schimbat automobilul
făcnd cliv de partizani,
îmbrăcnd sub cămașă
o zale subțire și ră-
mânnd mai des în
patului prezidențial,
sub gaza bună a trei
companii înarmate
până-n dinți.

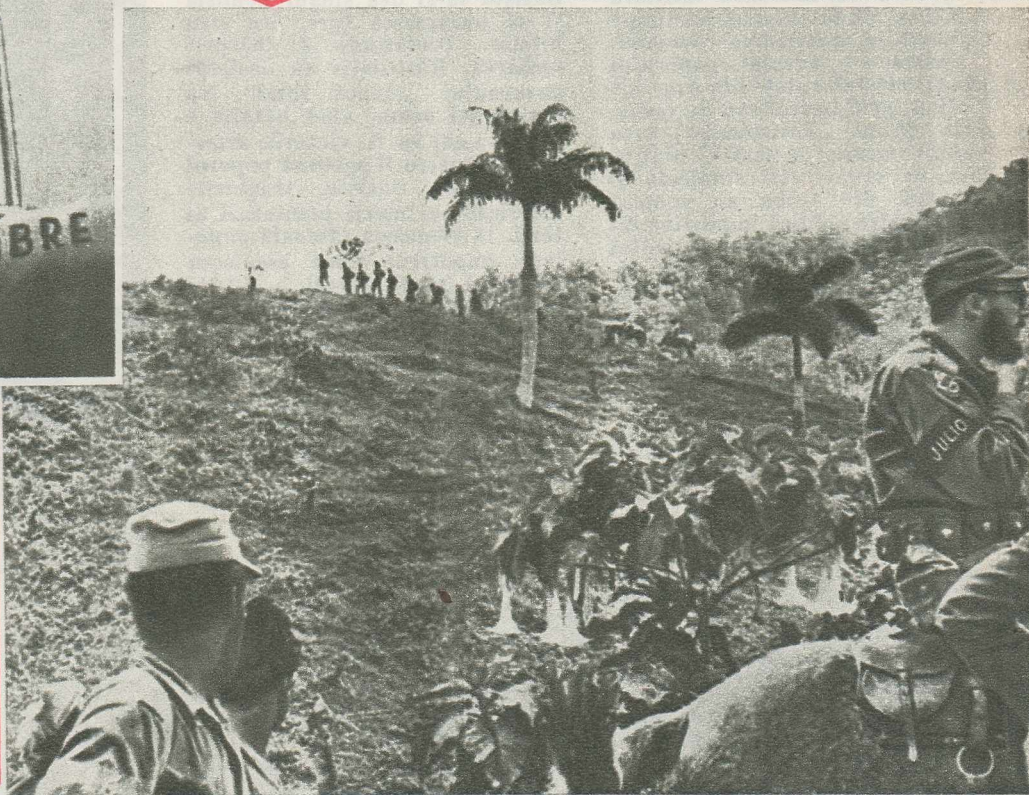

O grupă se întoarce
de la atac, alta pornește.
Ținuturile muntelui din
estul insulei sint sub
controlul deplin al răscu-
laților. Guvernul nu e
sigur de controlul său
nici măcar asupra clădirii
consiliului de miniștri,
pe care au apărut de cu-
rînd manifestele lui Fi-
del Castro.

inima capitalei, au transmis de
două ori un apel la răscu-
la, au deteriorat instalațiile și au
plecat liniștiți. Au ocupat apoi
orașul El Cobre, au dat foc pri-
măriei, în fruntea căreia se afla
un primar ticălos, și s-au retras
în munți. Au atacat închisoarea
din Boniato și au eliberat deți-
nuții politici. Au apărut pe
șosele, în porturi, în păduri, pe
bulevardele orașelor și pe ulițele
satelor, făcnd cu totul nesigură
autoritatea guvernamentală.

Batista a declarat stare de
asiediu, a suspendat garanțiile
constituționale — atitea cite mai

Foarte popular, trăind
și luptînd alături de
răsculați, Fidel Cas-
tro participă cu ei la
exercițiile militare re-
gulate — unul din mij-
loacele prin care de-
tașamentele se în-
cheagă într-o armată
de guerillă. Iar ca
viață... particulară,
doarme într-un hamac
atrnat de doi arbori,
fumează țigară după
țigară și bea cafea
după cafea, lipsindu-
ca de orice confort.

Două jeep-uri au tăiat calea
automobilului prezidențial și i-au
găurit caroseria cu patruzeci de
cartușe de mitralieră — neiz-
butînd deocamdată să-l lovească
pe cel vizat.

Dictatorul l-a declarat pe
Castro „rău creștin” și a cerut
bisericii să-l condamne. Autori-
tatea catolică a țării a lansat un
apel la „temperanță și conciliere”,
cerînd insurgenților să vină sin-
guri la tribunale, să-și ceară
iertare și să se spovedească. Dar,
vai, agențiile de presă relatează
că în urma acestui apel nu s-a
prezentat încă nimeni!...

Batista a cerut și a primit ajutor
din Statele Unite. Powell, mem-
bru al Camerei Reprezentanților,
a arătat acest lucru, criticînd
guvernul american pentru că

Din lirica nouă a R.P. Bulgaria

Nicola LANKOV

Partidului

Partidul nostru, născut în lupte,
tu mi-ești credința în viitor,
tu — călăuză pe căi abrupte,
ostaș de-a pururi biruitor.

Eu, de la prima salvă sub cetini
pină la capăt — rămân al tău.
Mi-ai cuprins mina, ca unui prieten,
părtaș la bine ca și la rău.

Izbînd cu sete hoarda dușmană
pentru izbînda roșului steag,
ca fiecare om din coloană
împart cu tine tot ce mi-e drag.

Inimii tale aspre, curate,
ființa să-mi dărui — gata-s oricînd.
Crescut în legea mării armate
cred în lumină pe acest pămînt.

Vreau să răsfire bezna și ceața
astrul cu focuri lungi, purpurii...
Fără de oameni s-ar stînge viața
eu, fără tine, orb aș trăi...

Partid al nostru, părinte, prieten,
razele tale-s mîndria mea,
de la întîia salvă, sub cetini,
pină la capăt — în lupta grea.

În romînește de Dan DEȘLIU

David OVADIA

Ultimul vers al lui Vapșarov

Tu, inimă, aminte îți aduci
Jandarmii furiașă după uluci?

În noaptea ceia, cerul s-a închis.
Mișeii pe Vapșarov l-au ucis.

În romînește de Victor TULBURE

Dar înainte trupul de-a și-l frînge
Ultimul vers el și l-a scris cu sînge.

„Veni-voi alții dacă am căzut.
Rămîn cu voi! Niciînd nu v-am vîndut!”

Treceau agenți pe uliți de oraș
Piatra scrișnea sub pasul ucigaș.

Cu inima încovoiată, frîntă,
Noi am ieșit din locuința strîmtă.

Și seara-am fost la pod. Era furtună.
Un tren german se prăbuși-n genună.

Și sîngele murdar curgea pe valuri.
Scîrbită, apa îl izbea de maluri.

Noi lîngă pod am stat, culcați, tăcuți
Și fulgere aveam în pumni, pe frunți.

Și ne-ncîngea în suflet ura cruntă
Ultimul vers cu sînge scris, în luptă.

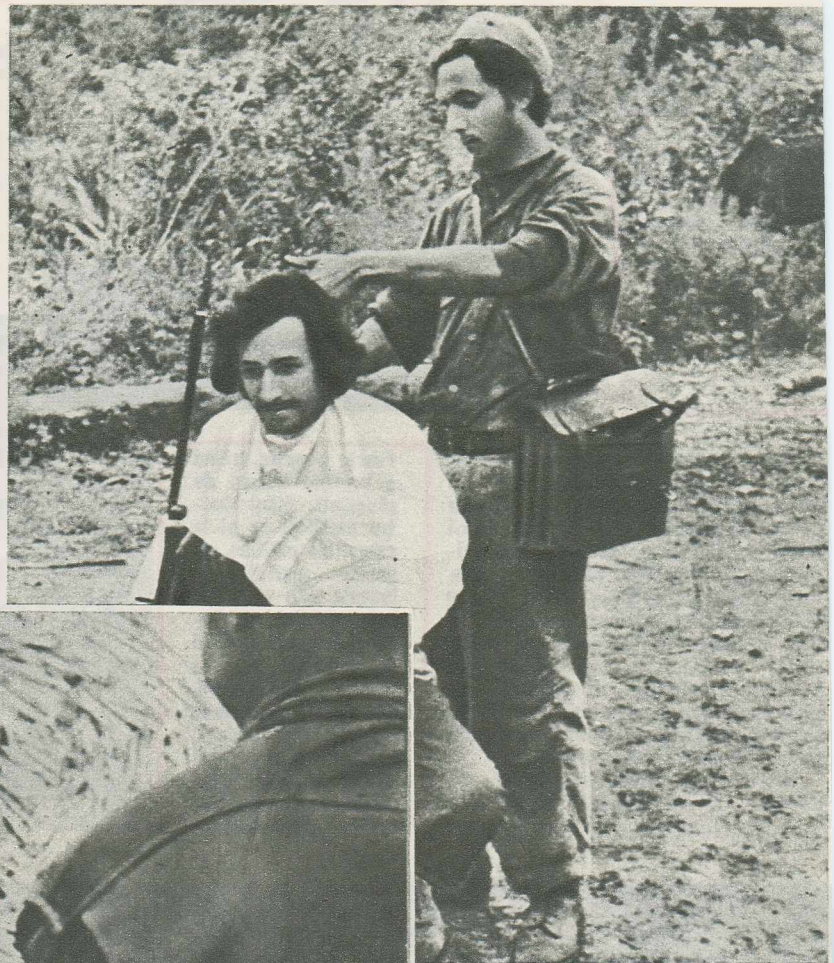
furnizează arme guvernului cuban și pentru că misiunea militară a S.U.A. de la Havana participă indirect la reprimarea răscoalei.

Castro s-a adresat poporului său și celorlalte state din America Latină, prin postul său de radio, prin ziarul „Resistencia”, prin emisari trimiși la O.N.U. Patruzeci de organizații sindicale și obștești din Cuba au semnat o declarație publică împotriva lui Batista; senatul uruguayan a votat o rezoluție care condamnă teroarea guvernamentală din Cuba; tineretul celui mai mare partid din Argentina a început să strîngă fonduri pentru răscoala cubanezi; 23 de medici columbieni și-au oferit serviciile ca voluntari, detașamentelor de răscoalați.

Batista i-a făcut lui Castro o ofertă de pace în condiții care sînt cu puțin mai puțin decît oferta de a-l trece în împărăția

cerurilor. Castro i-a propus lui Batista să-și dea singur demisia și să părăsească țara. Nu s-au înțeles. Dictatorul a înăsprit teroarea. Răscoalații au declarat guvernului „război total”. Nu putem ști acum, cînd bătălia e în toi, a cui va fi victoria armelor. Pe Castro îl sprijină poporul cuban — pe Batista, trusturile americane și marii plantatori ai țării. O asemenea răscoală populară împotriva unor asemenea vrăjmași poate suferi o înfrîngere parțială, vremelnică, dar biruința ei definitivă e neîndoioasă și e probabil că în hotelul din Florida, unde somnolează alți dictatori fugiți din țările latine, se pregătește de pe acum încă un apartament pentru un viitor musafir cuban.

...Căruia de altfel a și început să i se stingă havana...

↑ Înaintea luptei, răscoalații au obiceiul să se tundă și să-și îngrijească ținuta în mod deosebit. Cei mai mulți au hotărît însă, după modelul conducătorului lor, să nu-și radă bărbile decît în frizeriile din Havana, după ce vor cucerii orașul-capitală.

← A fost luat prizonier un soldat al trupelor guvernamentale. După percheziție va urma interogatoriul, iar apoi, ca prizonier de război, va fi tratat cu omenie. Batista ucide prizonierii. Fidel Castro a declarat că el și oamenii săi luptă împotriva dictaturii, nu împotriva soldaților. Așa se face că rîndurile sale se îngroașă mereu cu soldați și ofițeri provenind din forțele armate guvernamentale, care trec de partea mișcării patriotice.

Scriitori CARII

Musa Djalil:

CÎNTAREA EROICĂ *

Curînd după victoria asupra erzaniei fasciste, partizanul elgian André Timmermans a îmninat misiunii diplomatice ovietice din Belgia un carnet e însemnări ce-i fusese încreîtat de un prizonier sovietic, ovarășul său de celulă în groazica închisoare a morții Moabit în Berlin. Slovele mărunte ale acestui carnet improvizat și âstrat cu uriașe greutate s-au ovedit a fi versurile scrise de necunoscutul poet tatar Musa Djalil, întemnițat de fasciști și poi decapitat în ziua de 10 anuarie 1944. Era ultimul mesaj e care poetul îi adresa patriei îbite, tuturor celor dragi și atregului popor sovietic.

Ultima dorințã a lui Musa Djalil a fost ca versurile sale să jungă cîndva la cunoștințã amnelor sovietici, ca slovele ale să nu rămînã înmormîntate n „sacul de piatrã” al Moabitului. În testamentul scris pe ma din ultimele file ale cartelului, poetul, după ce-și ovestește viața în închisoare, e adresează necunoscutului ce-i a găsi poeziile, cu rugămîntea: „Dacã această cărțule pe cãdea n minile tale, copiaz-o cu grijã, cu atenție, pe curat, păstreaz-o și, după război, fă-o unoscută la Kazan. Tipãrește aceste versuri, care aparțin unui poet al poporului tatar, ce a ost ucis. Acesta este testamentul meu. Musa Djalil, 1943, Iecembrie”.

Pe bunã dreptate, numele poetului tatar este așezat de ñii critici sovietici alături de cele ale unor luptători pentru libertate din literatura universalã, ca Byron, Petöfi, Fuick.

Pilda de eroism a lui Musa Djalil ne îndeamnã înșã și la alte asemuiri. Ea ne face să ne gîndim la Pavel Korceaghin, la Zola Kosmodemianskaia, la Oleg Kosevoi sau Aleksandr Matrosov.

Viața poetului este tipicã pentru biografia multor oameni ovietici. Nãscut în 1906 dintr-o familie sãracã de țãrani tãtari, Musa a crescut, s-a dezvoltat și și-a croit drumul în viață o datã cu creșterea și dezvoltarea tînarului stat sovietic. Ca și Pavel Korceaghin, a fost unul dintre primii comsomoliști din tînutul natal, cãrora Puterea Sovieticã le-a deschis porțile școlilor și universităților. Musa Djalil s-a socotit, întotdeauna și mai presus de toate, asemenea muncitorilor din uzine și de pe ogoare, un luptător pentru construirea socialismului. „Noi, luptei i-am dat /și putere și singur /în fabricã tu, /în redacție eu”.

Poetul patriot a plecat în decembrie 1941 pe front.

În clipele rare și scurte de repaus, Musa Djalil scria; versurile sale immortalizau eroismul partizanilor, spiritul de sacrificiu al infirmierelor, vitejia ostașilor, proslãveau lupta dreaptã împotriva cötropitorilor. În iunie 1942, rãnit grav, poetul a cãzut prizonier în minile fasciștilor. Dar Musa Djalil n-a depus armele și nu s-a plecat: „Eu nu voi sta-n genușchi în fața-ți niciodatã. /Deși sînt prinsul tau și rob întemnițat, /Cãdute, azi mor cu fruntea ridicatã / Și-n moarte voi sta drept — cu capul rezelat!”, acetã a fost crezul mîndru al poetului. În lagãrul fascist, Musa Djalil a organizat un grup ilegal cu scopul de a pune la cale o evadare masivã. Dar planul sãu a fost descoperit. Au urmat închisoarea Moabit și sfîrșitul tragic.

*

Musa Djalil a început să scrie încă din anii adolescenței, afirmîndu-se de la început ca un temperament prin excelențã liric.

Opera sa cuprinde ñai multe culegeri de versuri („Mergem!”, „Tovarășului meu!”, „Versuri și poeme” etc.) din care ultima, postumã, se intitulãză „Caietele de la Moabit”.

Lirica lui Musa Djalil ne impresioneazã prin varietatea ei. Sufletul poetului, plin de adincã iubire pentru oameni, de dragoste și încredere în viață, vibreazã într-o gamã de simțãminte din cele mai bogate, de la pornirile sufletesti adinc tãnuite ale îndrãgostitului, pînã la sentimentele majore ale cetățeanului, de la dragostea gingașã a pãrintelui, pînã la iubirea de țãrã a oșteanului.

Prelund în mod creator tradiția lui Maiakovski, Musa Djalil s-a simțit totdeauna, ca și marele sãu ñaințã, un tribun al poporului și al țãrii sale, iar poezia sa a socotit-o un ecou al contemporaneitãții, o expresie a marelor aspirații ale epocii sovietice. Idealul etic al poetului se confundã cu cel al tuturor constructorilor lumii noi și devine tema majorã a creației sale literare. Întemnițat, Musa Djalil trăiește intens sentimentul unei neîntrerupte comuniuni cu țãrã și poporul sãu. Deosebit de puternic rãsunã în ciclul „Caietele de la Moabit” dragostea de patrie, care i-a inspirat totdeauna cele mai frumoase versuri: „...Versul meu liber iubirea o cîntã, /Patriã mea, /pentru care mã lupt! / Înima-și ține și azi jurãmîntul, / Azi cînd ajuns-am la capăt de drum, / Patriei dragi / închinatui-i-am cîntul, / Patriei, / viața i-o dãru acum”.

Creația lui Musa Djalil este adinc legatã de poezia popularã. Influențã folclorului național, resimțitã în teme, în unele figuri tradiționale de eroi, în motive,

în versificație și în limbã, dã versurilor poetului tatar o deosebitã prospețime („Moartea felei”, „Urare de Anul Nou”, „Cãmașã”, „Despre eroism”, „Cîntec”). Musa Djalil este un poet fin și sensibil, discret, dar viguros. El știe să evocã, într-o trãsãturã fugãrã, dar care rămîne de neuitat, un portret, o scenã, un peisaj, să sugereze un sentiment. Conciuziunea, expresia sugestivã prin laconismul ei, caracterizeazã în general lirica lui Musa Djalil. El evitã digresiunile, inutilile, explicațiile lungi.

Meritã a fi subliniatã și varietatea adesea surprinzãtoare de intonații în lirica lui Musa Djalil. Accentele grave sau solemne se împletesc cu cele duioase, pline de gingășie; efuziunile lirice se ñmbinã cu note vehemente satirice. Alături de patosul eroic, cetățenesc, al poeziilor „Sã nu crezi!”, „Se-nfîpșã adeseã”, „Dupã luptã”, rãsunã versul șãgalnic, plin de zîmbet și glumã din „Hadiceã”, „Vecinii”, „Pește strãl”. Creația lui Musa Djalil este în același timp o operã artisticã și un document uman zguduitor. Ea ne oferã prilej de desfãtare esteticã, dar totodatã ne ñnvață și ne cãlește.

Valoarea artisticã și educativã a operei lui Musa Djalil i-au asigurat dragostea și prețuirea poporului sãu, exprimate în decernarea post-mortem a ñaltei distincții a Premiului Lenin. Nu putem decît saluta cu cãldurã inițiativa „Cãrții Ruse” de a fi publicat „Cîntarea eroicã” și în felul acetã de a fi dat prilej publicului românesc sã cunoascã versurile cele mai semnificative ale acetui talentat poet patriot și erou, a cãrui operã se identificã deplin cu ñnșãși viața lui.

Tatiana NICOLESCU

Consemnãri LITERARE

Este de mirare cum reușesc uneori sã se strecoare, chiar în paginile revistelor de mare prestigiu, unele buciuri de prozã complet nesemnificative pentru vremurile noastre, ba chiar contribuind la prezentarea falsificatã a chipului oamenilor muncii.

În nr. 4/1958 din „Viața Romîneascã”, Nicolae Tic, tînar și talentat prozator, care ne-a dat pînã în prezent cîteva lucrãri valoroase, semneazã schița „Un om ñnvidiat”. Este poate prea mult spus schițã, deoarece nu avem de-a face decît cu o ñnsãlãre de gînduri care, chipurile, ar ocupa pe un inginer petrolier, Dima, și pe un mairu, Spirea, după ce au participat la salvarea unei sonde. Eroi, ațit cei care apar direct, cîi și cei la care se face aluzie, sînt vãdit încredãți cu diferite tare psihologice, unele mai probabile decît altele. Tãtãl inginerului este bețio, soția lui a fugit, pãrãsindu-l, Spirea, mairuul, e un obsedat eroic, pușin dezechilibrat, necinstit (și vinde hãinele de protecție), cîntic, ca sã nu spunem revoltãtor, cînd vorbește de soția lui, care a ñnnebunit în urma unui accident în care și-a pierdut copilul. O adevãratã colecție de fișe psihopatologice, aglomerate în șapte pagini de revistã, în care se ñnsistã asupra tribulațiilor erotice ale lui Spirea, cãruiã autorul îi pune în seamã gînduri de genul acetã, ñnștitãle în legãturã cu soția prietenului sãu: „Dima-i un bãrbat pîrpirtu... iar ea e frumoasã... e ațit de frumoasã, ñncet Dima se teme s-o ducã printre oameni, ca sã nu zboare la altul... În noaptea asta, Spirea ar vrea sã intre în dormitorul lor, o datã cu Dima, s-o vadã cum ea se rãsușete lenes sub plapumã, apoi cum deschide ochii și, buimãcitã de somn, îi cautã cu brãțele” etc. etc. Cam acetã este ñntreg „mesajul” schiței lui Tic!

Asemenea trãsãturi atribuite oamenilor muncii ñndemereșc. Oare la ațite se reduce orizontul sufletesc al unor muncitori ñnaintați care au salvat o sondã? (Pentru cã despre niște oameni ñnaintați e vorba: Dima a fost și el muncitor și, în zilele noastre, a putut studia și a devenit inginer; Spirea nu e cu nimic mai prejos; ar fi urmat aceeași cale cu Dima, dacã nu i s-ar fi ñntîmplat nenorocirea ce a dus la ñmblînzirea soției sale). Acestã sã fie chipul adevãrat al constructorilor socialismului de pe chelele petrolifere? Pe cine a vrut sã serveascã autorul? În nici un caz pe oamenii muncii, și cu ațit mai pușin cerințele literaturii noastre. Cu asemenea ñnșãlãri, un tînar scriitor de valoare, cum este N. Tic, izgonește propriul sãu talent în zona pseudoartisticii.

*

Tãtãroaica reprezintã o piestã de rezistențã în opera prozatorului O.W. Cisek, unul dintre cei mai realiști scriitori de limbã germanã din țãrã noastrã. În afarã de faptul cã aduce o temã familiarã scriitorilor minoritãți germane din Ardeal — lupta împotriva unor

tradiții ruginite — nuvela constituie și un model de analizã subtilã a unui proces de conștiințã.

Muhibe, o frumoasã și dîrzã tãtãroaicã din Dobrogea, s-a mãritat împotriva voinței tãtãlui ei, cãlcînd în picioare o tradiție milenarã. Mai presus de legile înguste ale castei, ea a pus fericirea ei și a copilului ei. Pãrșitã mai apoi de soț, Muhibe rãtãcește pe tãrmul mării, cãlãnd de lucru. Și, de fiecare datã, va trebui sã se opunã altor prejudecãți. În cele din urmã, ea pare sã-și gãseascã soțul, muncind așidu u pãmîntul din grãdina unui bulgar.

În cadrul acetã povestiri, O.W. Cisek a schițat cu mult simț al veridicității cîteva tipuri de oameni și scene adeseori prînse pe viu, cum ar fi episodul luptei cu pãstruga.

Am avea de repropat autorului neprecizarea timpului în care se petrece acțiunea. Pentru cã, desigur, nu poate fi vorba aici de Dobrogea zilelor noastre, cînd s-a ñnfãptuit colectivizarea. Și editurii avem sã-i repropãm ceva: lipsa unei note introductive, care sã ofere datele necesare asupra activitãții scriitoricești a lui O.W. Cisek.

I. V.

OPINIA cititorilor

Tovarășa George-ta Vartic, suprãveghetoare la Muzeul de Artã R.P.R., ne comunicã urmãtoarele aprecieri asupra cãrții „Ilustrul N. N. din N. N.” de I. Ludo:

Cînd ai 19 ani, despre rãșcoala țãranilor din 1907 știi numai ce ai citit din cãrțile de istorie.

De curînd a apãrut ñnsã o carte care te ajutã sã cunoști mai adinc cauzele, desfășurarea și urmãrile acetã rãșcoale: „Ilustrul N. N. din N. N.” de I. Ludo. Spre deosebire de alți scriitori, I. Ludo nu folosește nãrațiunea, descrierile sau dialogurile, ci scrie acetã carte pe baza documentelor acuzatoare publicate ñnainte, în timpul și dupã rãșcoala, pe care le reproduce în fragmente. În acest fel, analizînd raporturile existente ñntre clase dominante, pe de o parte, și lupta dusã de țãrãni împotriva acetã pentru pãmînt și libertate, pe de altã parte, Ludo ne ñnfãșeazã un tablou al sîngerosu lui an 1907.

În acest an țãrãnimea se revoltã. Burghezia, aliatã cu moșierimea, socotește — pentru diversione — cã vinovați de acetã rãșcoala ar fi anumiți instigatori care, fie strãini, studenți sau socialiști, au ñndemnat la rãșcoala.

I. Ludo aratã ñnsã cã adevãrați instigatori sînt cei numiți de ziarul „România muncitoare” la 15 aprilie 1907 cînd scria: „Clasa stãpînitoare — prin servitoriile de pe banca ministerialã și din fruntea județelor cautã într-o goanã nebunã pe instigatorii revoluțiilor țãrãnești. Ei cautã instigatori, cînd cei mari mari instigatori sînt ei ñnși, care timp de secole au tînut în asuprire și sclavie țãrãnimea rominã. Cei mai mari instigatori sînt acele secole de robie și sãrãcie, mizerie și ignoranță în care țãrãnimea a fost tînutã de clasa stãpînitoare. Instigatori sînt toți proprietarii și arendași, fãrã deosebire de neam și religie, cãci toți ñngrãmădesc averi din exploatarea nemiloasã și muncã neplãtitã a țãrãnimii... Instigatori sînt ei toți: vodã, miniștri, prefeți, primari, deputãți, senatori, proprietari, fabricanți etc., voi toți care trãiti din jaful banilor scoși din spina-reã poporului, voi toți care vã scãlãtiți în beșug ñn tîineți în sãrãcie și ignoranță”.

*) E.S.P.L.A. - Cartea Rusã, 1958.

orienții, spun sâtenii din satele învecinate, sînt oameni „făloși”. „Se întrec în găteți de ții mai mare mirarea, inventă duminică la horă jocuri fel de fel, pregătesc bucate care mai de care, dar mai ales se mîndresc la tot pasul cu vrednicia celor ieșiți din mijlocul lor”.

Am băgat de seamă că sâtenii care-mi vorbeau în felul acesta nu puneau nici dușmănie, nici ironie, în cuvintele lor. Poate puțină invidie. Recunoșteau în schimb cu toții că cei din Boroaia sînt vrednici, cu mare dragoste de învățatură și mai ales deosebit de bogați în „activitatea culturală”.

— Au scăparea aiasta; sînt făloși. Dar făloși pe merit.

Nu mi s-au părut îngîmfați boroienii. Mai degrabă doritori de a-mi împărtăși roadele muncii lor. Mi-au spus:

— Aici, la noi, o să aveți din belșug ce să scrieți și ce să fotografiați.

Dar s-au supărat de îndată, auzind că intenționăm să ne ocupăm numai de universitatea lor populară.

— Nu se poate să vă mărginiți doar la universitatea noastră. Trebuie să pomeniți neapărat și de cele trei întovărășiri ale comunei noastre.

— Să scrieți că avem un președinte de sfat, învățător, ales din mijlocul nostru.

— Să fotografiați corul căminului cultural. E cunoscut în întreaga țară!

— Să arătați că din sînul comunei noastre s-au ridicat peste 400 de intelectuali, ingineri, doctori, scriitori, profesori universitari, ofițeri...

— Că avem la biblioteca sătească cititori pe ale căror fișe sînt trecute peste 500 de volume.

— Că în cadrul căminului cultural am organizat un concurs „Cine știe ciștigă”, la care au răspuns plugari get-beget.

— Că organizăm vara aceasta o excursie cu itinerariul: Suceava, Vatra Dornei, Sf. Gheorghe, Orașul Stalin, București, Marea Neagră, Galați, Iași, pe cheltuiala căminului cultural.

— Că (asta pentru amatorii de senzațional) avem în localitate un unchiș, pe nume moș Pintilie, cu o sută de nepoți. Cei 13 copii pe care-i are au „realizat” fiecare cite opt-nouă copii. Moșul a promis că va organiza o întovărășire cu ei.

Am regretat în sinea mea că nu pot scrie despre fiecare un reportaj separat și am promis:

— Da, voi pomeni... (Și, precum se vede, am pomenit).

Atunci oamenii s-au mai liniștit și s-au hotărît să-mi vorbească de universitatea lor.

„Mai întii a fost ședința”. O ședință a S.R.S.C.-ului, organizată la raion. S-a arătat acolo:

„Ar fi bine să existe chiar și în satele noastre universități populare. Nu e ușor, înțelegem. Dar se poate încerca”.

Firi entuziaște, cei din Liteni s-au angajat deîndată:

— Facem la noi în comună universitate. Dar n-au făcut-o. Cei din Boroaia au tăcut și au chibzuit pe tăcute. Au pus afiș mare la intrarea căminului cultural: „La Boroaia se deschid cursurile unei universități populare. Doritorii se pot înscrie zilnic...”

La Boroaia, mai mult poate decît în altă parte, oamenii urmăresc cu mare atenție afișele de la căminul cultural și participă în masă la absolut toate întîlnirile organizate aci. Nu se putea deci ca să nu stîrnească interesul și noul afiș. Așa s-a și întîmplat. Mai mult decît în altă parte, zeci de cetățeni au sosit cu întrebări:

— Cum carevasăzică universități populare? Cine predă?

— Noi și alții ca noi — au răspuns învățătorii.

Unii, mai puțin delicați, au îndrăznit: — Cum, adică: veți preda la universitate, cînd nu ați urmat nici dumneavoastră universitatea?

Nu s-au supărat învățătorii:

— Să ne înțelegem: universitățile populare țin cursuri o dată pe săptămînă. Ele nu scot specialiști în diferite domenii, ci dau oamenilor cunoștințe de cultură generală. Cei care se înscriu vin să asculte aci lucruri din cele mai felurite: probleme de agricultură, politică, literatură, istorie, geografie. Predate așa, pe înțelesul tuturor. Or pentru asemenea treburi sîntem buni și noi, învățătorii. Pentru lecții mai compli-

cate vor sosi lectori de la Suceava și de la București.

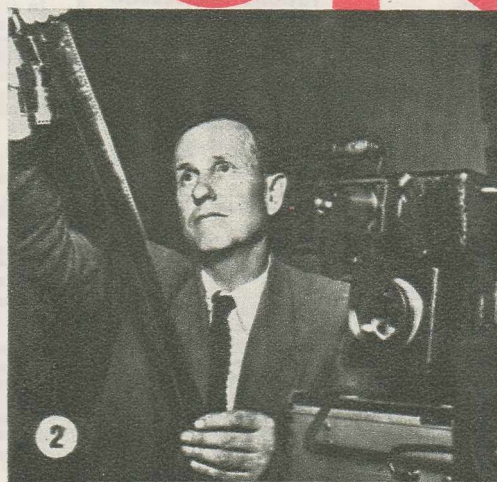
S-au înscris 65. Dar la primul curs, sala s-a dovedit neîncăpătoare: s-au prezentat peste o sută. Fiecare plugar cursant a sosit cu caiete, creioane, mă rog, ca orice student. La urmă, au pus întrebări, lectorii le-au indicat bibliografia...

Să nu înțelegem de aci nici prea multe, nici prea puține. Nici prea multe, deoarece lucrurile s-au petrecut totuși într-o sală a căminului cultural din Boroaia și nu într-un amfiteatru al universității din Iași, Cluj sau București. Oamenii au venit la cursuri cînd n-au avut treburi gospodărești acasă. S-au minunat de multe lucruri auzite și poate că unii le-au uitat de îndată ce au ieșit în uliță. Alții poate că au moșăit, au căscat și nu rareori au părăsit sala grăbiți să ajungă în altă parte.

Dar nici prea puține lucruri să nu înțelegem, deoarece numai faptul în sine (există universitate într-un sat!) constituie o noutate senzațională. Oamenii au venit singuri să se înscrie la cursuri. Or, țăranul este prin excelență un om practic. Nu începe nici o treabă pînă nu întrevede finalitatea ei prac-

UNIVE

cate vor sosi lectori de la Suceava și de la București.

S-au înscris 65. Dar la primul curs, sala s-a dovedit neîncăpătoare: s-au prezentat peste o sută. Fiecare plugar cursant a sosit cu caiete, creioane, mă rog, ca orice student. La urmă, au pus întrebări, lectorii le-au indicat bibliografia...

Să nu înțelegem de aci nici prea multe, nici prea puține. Nici prea multe, deoarece lucrurile s-au petrecut totuși într-o sală a căminului cultural din Boroaia și nu într-un amfiteatru al universității din Iași, Cluj sau București. Oamenii au venit la cursuri cînd n-au avut treburi gospodărești acasă. S-au minunat de multe lucruri auzite și poate că unii le-au uitat de îndată ce au ieșit în uliță. Alții poate că au moșăit, au căscat și nu rareori au părăsit sala grăbiți să ajungă în altă parte.

Dar nici prea puține lucruri să nu înțelegem, deoarece numai faptul în sine (există universitate într-un sat!) constituie o noutate senzațională. Oamenii au venit singuri să se înscrie la cursuri. Or, țăranul este prin excelență un om practic. Nu începe nici o treabă pînă nu întrevede finalitatea ei prac-

1) Priceputul maistru Isidor Bercovici, de la combinatul forestier din Fălticeni, este în același timp un activ și meritos cursant al universității populare din întreprindere. 2) Lectorii și-au însoțit conferințele cu proiecții de diafilme. În fotografie, directorul căminului cultural, Gheorghe Petrescu. 3) Toți sâtenii din Boroaia urmăresc cu interes încercarea pe care o face gospodarul Vasile Monoranu de a aclimatiza vița de vie, în satul lor. 4) Alt cursant al universității din Boroaia: sâteanul Dumitru Nițan.

ȘITĂȚI porumbului

tică. Și iată că boroiienii vin astăzi de bunăvoie să se înscrie la școală — și nu la un curs de alfabetizare, ci la unul de cultură generală. Mulți dintre ei, analfabeți pînă nu demult. Nu i-a minat aci nici vreo obligație, nici dorința vreunui câștig material. Cu toții au știut: universitatea populară s-a deschis doar pentru a le lumina mințile.

Iată cam ce lecții au fost predate la cursuri. Profesorul Vasile Birzu a vorbit despre „Familia sistemului solar”. Medicul comunei, Gheorghe Scripcaru, despre „Viața și concepția evoluționistă a lui Darwin”. Profesoara Ana Covătaru, despre „Revolta creației eminesciene împotriva adversităților sociale” (am aflat că lecția a fost totuși mai inteligibilă decît titlul...). Alte subiecte: „Oamenii din țara de sus în opera lui Sadoveanu”, „Scriitori și oameni de seamă în istoria orașului Fălticeni”, „Biologia porumbului și biologia cartofului”...

Pentru a capta mai bine atenția cursanților, lectorii și-au ținut liber conferințele, punctîndu-le cu snoave, amintiri, vorbe de duh și însoțindu-le cu proiecții de diapozitive. Dar piatra de încercare au constituit-o întotdeauna discuțiile de la sfîrșit. Acestea trebuiau să țină loc și de seminarii, și de colocvii, și de examene. Cu cît lecția era mai interesantă, cu atît discuțiile trebuiau să fie mai lungi și mai furtunoase.

Împreună cu tovarășul Gheorghe Petrescu, directorul căminului cultural, am stat de vorbă cu cîțiva dintre cursanți. Săteanca Ilinca Mincu mi-a spus:

— Mai mult mi-a plăcut lecția cu cartoful și porumbul. Cînd am intrat în sală, toți oamenii șușoteau în jur: „Ce poate să ne spună nouă despre cartof și mălai?” Dar

cînd am ieșit, toți se minunau: „Ce de lucruri noi!” Eu mi-am luat de la bibliotecă mai multe broșuri despre încrucșarea porumbului. În vara asta fac experiențe cu porumb ciocantîn și dințele calului. Mi-am semănat în spatele casei două loturi pentru experiențe.

Acasă, la Gheorghe Monoranu:

— Mie mi-a plăcut lecția cu astronomia. Să-ți spun cîștit, la început n-am prea crezut ce se spunea acolo. Noaptea, o parte dintre oameni stau cu capul în gios... N-au nici clei pe talpă și nici nu sint bătuți în cuie. Tare mult m-am gîndit la treaba asta. Nevasta zicea că-s nebun. Pînă la urmă, m-am mai dumirit și-am încercat s-o dumiresc și pe dînsa.

Moș Dumitru Nițan:

— Un tovarăș ne-a vorbit despre cărțile în care maestrul Sadoveanu pomenește de locuri și oameni de aici și din părțile Fălticeniilor. Indată am cerut de la bibliotecă „Dumbrava minunată” și „Oameni și locuri”. Sînt frumoase. Păcat că maestrul pomenește numai de cei din Rădășani și nu și de cei din Boroaia.

Nicolae Apetrii. A învățat să scrie și să citească acum un an. A venit la universitate într-o doară. Dar asistînd la o lecție, i-a plăcut și s-a înscris:

— Mie mi-a plăcut tot. Așa sint eu. Îmi place să-i ascult vorbind pe cei învățați, chiar dacă nu-i înțeleg întotdeauna. Păcat că s-au „discutat” prea puține „probleme” agricole.

Vasile Monoranu (unic în felul lui: seamănă legume, grîu, porumb, crește viermi de mătase, se străduiește să aclimatizeze vița de vie la Boroaia, țese și coase ca o femeie, lucrează cu andreauna și naveta covoare, scoarțe, citește cît zece la un loc):

← Copiii din sat ascultă versurile unui bătrîn poet boroaian.

— Cursurile universității m-au îndemnat să mă apuc de radiofonie (îmi arată în clipa aceasta aparatul de radio cu galenă pe care l-a construit). La universitate, am auzit că nu e greu să-ți faci un aparat. Am tras un fir și la vecinul de peste drum. Ascultăm Iașul și Bucureștiul „fără paraziți”.

De la directorul Gheorghe Petrescu am mai aflat:

— Iarovizarea cartofului și încrucșările porumbului au devenit, în urma conferințelor, înțelepciuni aproape generalizate. Un conferențiar a vorbit despre măsurarea temperaturii solului și oamenii s-au hotărît să-și facă la primăvară o stațiune de acest fel, înzestrată cu toate aparatele necesare...

★

Desigur, e greu și riscant să precizăm în urma cărei conferințe au scăzut mai mult prejudecățile boroiienilor, sau a crescut dragostea lor de știință și cultură. Dar acum, la închiderea cursurilor universității, roadele se sint din plin. Acolo unde datinele, superstițiile, prejudecățile au avut răgaz să se sedimenteze veacuri de-a rîndul, rezultate ca cele amintite mai sus pot fi considerate mai mult decît mulțumitoare. Da, e important să constatăm că oameni ca Ilinca Mincu și Vasile Monoranu realizează porumb hibrid sau își construiesc aparate de radio cu galenă — îndemnați doar de conferințele audiate. Și înseamnă foarte mult și atunci cînd un gospodar ca Gheorghe Monoranu se mai întreabă: „Cum dracu' stau sara oamenii și muierile cu capul în gios?” — chiar dacă se străduiește mult să înțeleagă răspunsul.

★

Ajuns la Fălticeni, m-am hotărît să scriu și despre universitatea populară a combinatului forestier din localitate. Din păcate, cursurile s-au desfășurat aci mai puțin mulțumitor. Nu e numai vina cursanților. Nu e numai vina lectorilor și a comitetului de întreprindere. La Fălticeni („Orașul în care nu s-a întîmplat nimic” — M. Sadoveanu) totul se arată a fi în viitor interesant, plin de perspectivă. Cetățenii lui sint hotărîți să dureze în cîțiva ani un Fălticeni nou.

Combinatul va fi și el în decurs de un an cu totul altul. Deocamdată, însă, muncitorii sint legați, cei mai mulți, de satele din jur. Acolo locuiesc cea mai mare parte a anului. Într-acolo se reped mereu pentru semănat, prășit și cules. Dar casele noi care se ridică li vor statornici, împreună cu familiile lor, aci, în oraș.

Universitatea s-a ridicat din această cauză și ea pe proptele încă șubrede. Cînd oamenii au început să-i înțeleagă rostul, să-i guste lecțiile, să vină regulat la cursuri, anul de studiu se apropia de sfîrșit. La ședința de încheiere a anului, cursanții au cerut cu insistență să fie înscrisi în anul doi, să li se asigure o sală mai mare și au propus lectorilor o serie întregă de subiecte pe care doresc să le dezbată în viitor.

Nu e mulțumitor, nu e tot ceea ce am fi dorit de la ei, dar e, fără îndoială, un început. I-am asigurat că-i vom vizita la anul. Iar ei, că vor avea rezultate mult mai bune.

Ilarie MURGU

O parte dintre cursanții universității populare de pe lângă Combinatul forestier „A 5-a aniversare a R.P.R.” din Fălticeni.

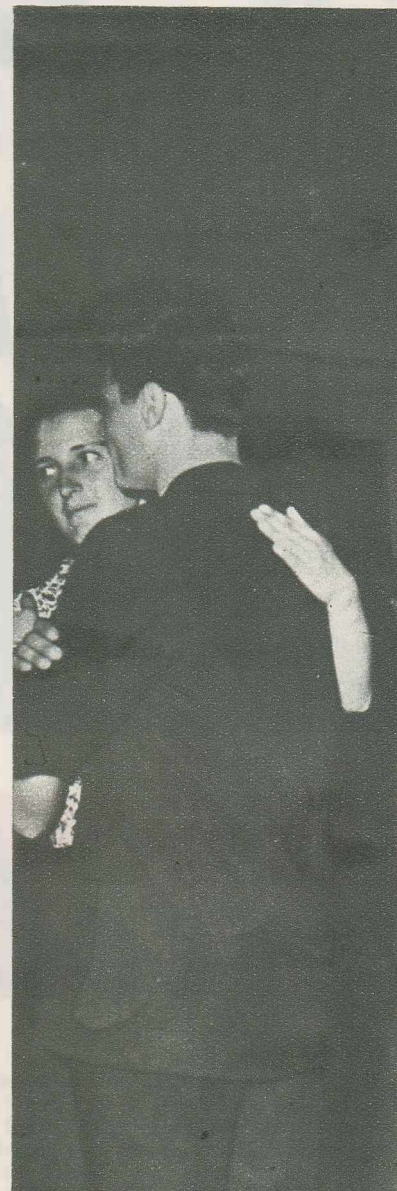
... în timp ce mii și mii de tineri muncitori și studenți — ză ca brigădieri pe șantierele naționale ale tineretului — pe șantierele Magistralei de Est sau al marelui Bluming de la Hunedoara — economisesc în uzine mii și mii de tone de metal, luptă pentru grăbirea ritmului construcțiilor și reducerea prețului de cost sau pentru stringerea recoltei la timp și fără pierderi. În timp ce pe întinsul întregii patrii oamenii muncii tineri și vârstnici își folosesc timpul liber odihnindu-se și cultivându-se, vizionând spectacole, făcând sport, citind literatură, frecventând universități populare (așa cum fac și eroii reportajului din paginile precedente sau cum fac artiștii amatori prezentați în reportajul „Pasiuni”), mai există încă unii tineri — din fericiții din ce în ce mai puțini la număr — care-și batjocoresc tinerețea. Despre unii dintre ei este vorba în acest fotoreportaj.

În parc, așteptând ceva de
← acostat...

Și asta-i distracție?! ↓

BURUIENI

Bucureștenii cunosc de cît de cît sufletul bucureșteanului știe că de felul său nu e nici melancolic, nici pesimist, nici inclinat spre asceză monahală, ci dimpotrivă. O confirmă rumoarea străzilor, animația lor veselă și multicoloră, afluența în sălile de spectacole, pe stadioane, în parcuri. La orele serii, sînt asaltate grădinile cu sau fără muzici, cinematografele cu sau fără grădini, restaurantele cu sau fără bere blondă, deservite de ospătari cu sau fără măruniș, autobusele cu sau fără geamuri deschise, care transportă mii de cetățeni spre parcurile înmiresmate și răcoroase de lângă lacuri.

Bucureștenii sînt deci oameni de viață și înțeleg ca în timpul liber să se distreze în lege.

Numai că, în vesela grădină care este Capitala noastră, mai cresc și niscaiva buruieni. Unele au numai miros urît, dar altele au și țepi veninoși. Le cunoașteți și dv. Le întîlniți, nu chiar la fiecare pas, dar le întîlniți și ele fac notă discordantă cu veselia sănătoasă a oamenilor dornici să se recreze după o zi de muncă.

Semnamentele lor sînt ușor de recunoscut. Buruienile sînt în majoritate de sex masculin și pot fi întîlnite sub forma unor tineri cu sau fără cioc à la Ferdinand cel cu urechile blegi, cu sau fără coafură Cicero ori „tifos”, cu prea puțin sau, mai ales, fără nimic sub respectiva coafură, cu sau fără pantaloni à la mexicaine bătuți în ținte, cu sau fără parteneri cu mai multă sau mai puțină rochie la decolteu. Pe bulevarde ei își acostează nevasta, sora ori fiica sau aleargă în monom indian, scoțînd răgete canibale. La babil de sîmbătă seara, se dedau la exhibiții demne de a fi studiate de către psihiatri.

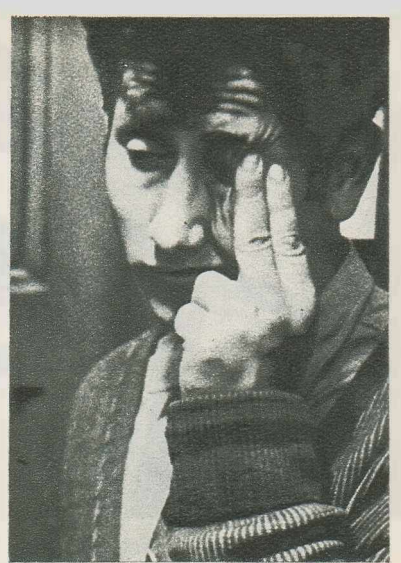
Și când te gîndești că Bucu-
← restiul e plin de fete...

Coafura — creastă de cocoș.
Profesia — „șmecher“. →

Tăvălește-te și rostogolește-
te! — ordonă regulamentul
„Rock'n Roll-ului“, iar a-
deptii săi se conformează. ↓

Marinică și Ionel se numesc Micky și Gioni; ei se jenează cu tradiționalele sirbe, hore, perinițe, tangouri și valsuri, și de aceea dansează Calipso sau Rock, bucurîndu-se de concursul neprecupețit al unor compozitori romini de mambe și sambe mai mult sau mai puțin sud-americane, sau al unor formații de muzică ușoară certate cu ceea ce este frumos, normal și melodios în muzica de dans. În pauzele dintre două sambe, ei se indeletnicesc cu scandaluri, injurături și alte asemenea distracții tari. La nedumerirea ta în legătură cu absolvirea celor șapte ani de acasă, ei îți răspund cu atotcuprinzătorul și filozoficul: „E bine?!“, intonat cu minile în șold, cu clătînări din față în spate și viceversa.

În general, ei nu sînt consumatori de lapte. Galași, ei oferă partenerelor flori sădite în locuri publice de către horticultorii sfatului popular. Ei sînt autorii mutării băncilor de pe aleile parcurilor, în boschete obscure. La meciurile de fotbal ei strigă „Huo, arbitru!“ dacă nu și mai rău.

Ca nepmani și afaceriști „pe picior“, ei se indeletnicesc în orele de „lucru“ cu vinzarea produselor provenite din „pachete“ sau sustrase din sectorul socialist. Duminica-i poți afla la „Talcioac“. Seara „comerțul“ lor își fixează sediul pe bulevarde. Cînd metoda „un bilet în plus“ nu mai rentează, ajung printre clienții proceselor de drept comun. Ca studenți chiu-langii, ei asaltează casele de bilete ale cinematografelelor în diminețile de cursuri și uită să se pregătească pentru examene, păpînd banii părinților și ai statului, irosind munca profesorilor. Ca funcționari, sînt ciubucari mărunți, ocupați în orele de serviciu cu pronosticuri sportive sau sprîțuri consumate „pe teren“, la bufetul de peste drum de instituție.

Fără de aceste buruieni ale grădinii noastre se pot lua două atitudini:

- 1) Ei și?!
- 2) Să le smulgem!

Orice om de bun simț este pentru atitudinea nr. 2. Adică să smulgem din conștiința lor năravul și putregaiul, care țin de altă lume. E o problemă de educație în care organizațiile de tineret și opinia publică n-au cel mai mic rol. O opinie publică necruțătoare, care să facă să roșească obrazurile neobrazate, să le silească să-și lepede urîtenia și schimonoseala. Iar în grădina noastră, florile să înflorească nestingerite.

Andrei BART

Fotografii de Eugen IAROVICI, S. STEINER și A. MIHAILOPOL

Scandal la balul de sîmbătă seara ea, obosită, refuză să mai danseze; drept care, el o insultă. →

...Și la colț de stradă: „poate
← pică ceva...“

... Il auzeam uneori pe Valașec Luca, în orele de seară, scobind, răzuind, dăltuind.

Îți nu visau pe vremuri — fără speranță — să creeze ceva într-un domeniu sau altul al artei... Cine ar fi avut însă, în trecut, imboldul, interesul sau puțința să sprijine năzuințele de acest fel ale oamenilor simpli? Iată însă că în zilele noastre orice muncitor, țaran sau funcționar poate — ba chiar e îndemnat — să-și încerce puterile pe tărîmul artei preferate, ca să-și definească și să-și dezvolte personalitatea...

Și din ce în ce sînt mai mulți acei care, într-o bună zi, și-au înfrînt timiditatea și și-au adunat puterile ca să arunce prima pată de culoare pe pinză, primul vers pe hîrtie...

Am pornit în căutarea acestor oameni activi, îndemnați și dornici de cunoaștere — pe care îi numim artiști-amatori — neștiind că unul dintre ei se află chiar dincolo de ușa mea...

Vecinul meu

Il auzeam uneori pe Valașec Luca, în orele de seară, scobind, răzuind, dăltuind. (Vecinul meu e timplar, lucrează la Fabrica de bere Rahova). Într-o seară, ușa de la bucătărie era deschisă. Am strecurat o privire: pe masă, printre unelte și talaș, am zărit o statueta — un nud. O femeie zvczind pe vîrfuri, cu coatele în aer, ca un arc al unei nestăvilite, aprige poște de viață. Ispită de stilul îndrăzneț, aproape sintetic, în care îmi părea tăiată lucrarea, eram gata să trec de

PASUN

partea cealaltă a pragului, cînd... Valașec Luca m-a surprins. Înțelegînd pe dată despre ce e vorba, m-a pofțit în atelierul-bucătărie și, învîrtind o clipă statueta la lumină, s-a deslușit:

— Unii strîng timbre, alții joacă table. Eu cioplesc în lemn: asta e pasiunea mea.

Din seara aceea ne-am împrietenit. Cînd soții Valașec m-au pofțit în locuința lor, am văzut cu surprindere că vecinul meu își mobilase încăperea aproape în întregime cu... propria-i operă, cioplită în stil florentin. O casetă sculptată, așezată pe un colț de masă, mi-a oprit privirea. Pe capac Valașec închipuise o alegorie: un cerb gonește într-un luminș, o nimfă golașă îl prinde din fugă.

— Ce înțeles are imaginea asta, Valașec? — Așa îmi închipui eu Timpul, pe care încerc să-l prind de grumaji.

M-am gîndit că mitul lui Valașec poate sta drept însemn tuturor acelor care nu vor „să îngroape talantul“ — după cum spune Anton Pann, folosind o alegorie din Biblie — nici să lase viața să le scape printre degete, nefolosită.

Se naște un compozitor

Întorcîndu-se de la concertele simfonice de sîmbătă seara, Lucian Grigorovici lua seama că temeile melodice îl urmăresc, evoluează încet în mîntea lui, aleargă către alte soluții, se preschimbă în neașteptate variațiuni... Lucian Grigorovici (proiectant la I.C.S.P.C.) și-a înghebat acasă o mică universitate serală: de la ceasurile 21 pînă la ore mici studiază armonia, contrapunctul, orchestrația...

În 1950 el compune suita simfonică „Prin Polonia“ (Amurg pe Vistula — Iarmaroc la Irovicz — Dansuri cracoviene) pe care o

definitivează în 1956-1957. Însă aici impas: Uniunea Compozitorilor nu se ocupă de lucrările amatorilor, iar Casa de Creație nu se ocupă de muzică simfonică. Totuși, într-o după-amiază, după orele de birou, eroul nostru lasă în brațele portarului Casei de Creație, fără alte lămuriri, voluminosul pachet conținînd „Prin Polonia“ precum și un memoriu explicativ... Or, se întimplase să fie chiar ultima zi a concursului republican. Intîmplare mai puțin fericită: orarul de primire al lucrărilor era, la acel ceas, cu prisosință depășit...

Totuși, portarul — om cu respect pentru încercările spiritului — duce pachetul la secția de muzică; la rîndul lui, șeful secției ia binîșor lucrarea subsuoară și dă o fugă în ceasul al doisprezecelea pînă la Casa Centrală de Creație; cel în drept deschide aci partitura, descifrează cîteva tacte și convoacă o comisie extraordinară ad-hoc, pentru evaluarea lucrării. Rezultatul: Ministerul Culturii aprobă spre achiziționare „Prin Polonia“, prima compoziție simfonică semnată de un artist-amator!

L-am cunoscut pe fericitul Lucian Grigorovici puțin după aceea. Ocoalea de departe schelele clădirilor în construcție, de teamă să nu i se împline ceva „tocmai acum“... Începuse să muncească din plin: lucra la un „Divertisment pentru orchestră de coarde“ și la o „Schiță simfonică“, după „Nunta Zamferei“ a lui Coșbuc. Prinsese aripă! Așteptăm cu încredere să vedem pînă unde va să se înalțe!

Ana Constantin

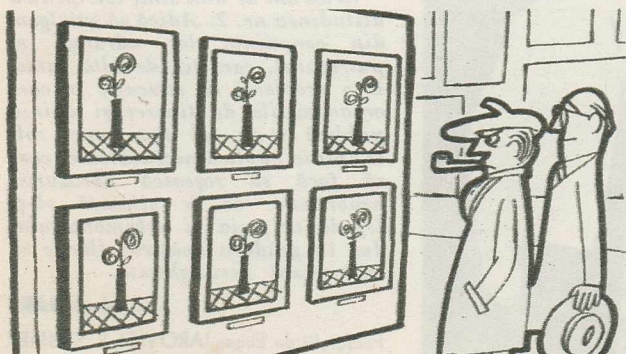
Ana Constantin din Glodeanu-Cîrlig s-a măritat cu vreo cincisprezece ani în urmă, la București, cu un muncitor de la uzinele

SE MAI ÎNTÎMPLĂ...

— Asta-i secretară pentru primiri oficiale și asta-i pentru public!

Desen de ARNO

— Care-i tabloul tău?
Nu mai știu, aștept să apară catalogul...

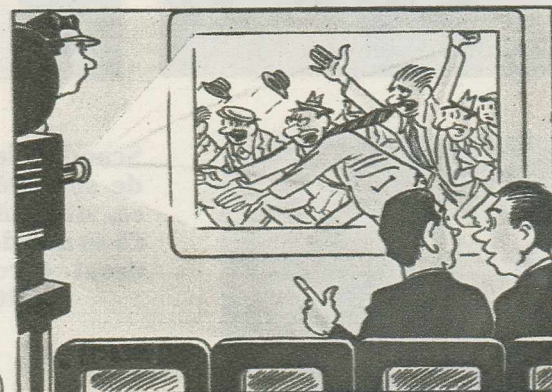
Desen de L. DARIAN

UMOR

— Pofțim! Am ajutat un biet
știrb și lumea protestează!!!

Desen de Rik AUERBACH

ÎNTRU CINEAȘTI

— Strașnică scenă asta a năvălirii! Ai muncit mult la ea?
— Aș! Am filmat-o în urcarea în autobusul 32.

Desen de Fred GHENĂDESCU

MENTARA

AHI ETICHETELE!

— Ai auzit ce-a păjit Joiana?
— Nu!
— A ajuns comot de coacăze!

Desen de George VOINESCU

Proiectantul Lucian Grigorevici studiază armonia, contrapunctul și orchestratia, de la ceasurile 21 pînă la ore mici.

Uneori, în timp ce revizuești instalația electrică a unei mașini, poți lăsa slobod gîndul și înfrupta tot felul de versuri. De nu credeți, întrebați-l pe electricianul Dumitru Alexandru.

„Peste zi îmi văd de treburile casei, mă joc cu copiii, mai sap aici-colo la grădină. În noaptea, desenez...” — ne povestește Ana Constantin.

„Malaxa”. Poate pentru că la oraș viața e mai grabnică, iscusita mînuitoare a acului n-a mai umplut de la o vreme macii și garoafele cu jurubiță și ibrișin, ci... cu ulei. A pictat. A ridicat apoi compoziția florală la vertical, a schimbat mătasea perinei cu o coală de carton și... a făcut un tablou.

În casa de la capul străzii am văzut două compoziții în ulei, mai vechi, de Ana Constantin: un castel într-o pădure „și-n vale un riu mititel”; o casă mare țărănească, în ocol cu multe oi, și alături o „dalbă copiliță toarce lînă din fuior”. Cu prospețime lirică, cu un mișcător simț coloristic și cu o mare naivitate în ceea ce privește legile perspectivei, pictorița noastră se situa într-un soi de primitivism folcloric-romantic românesc.

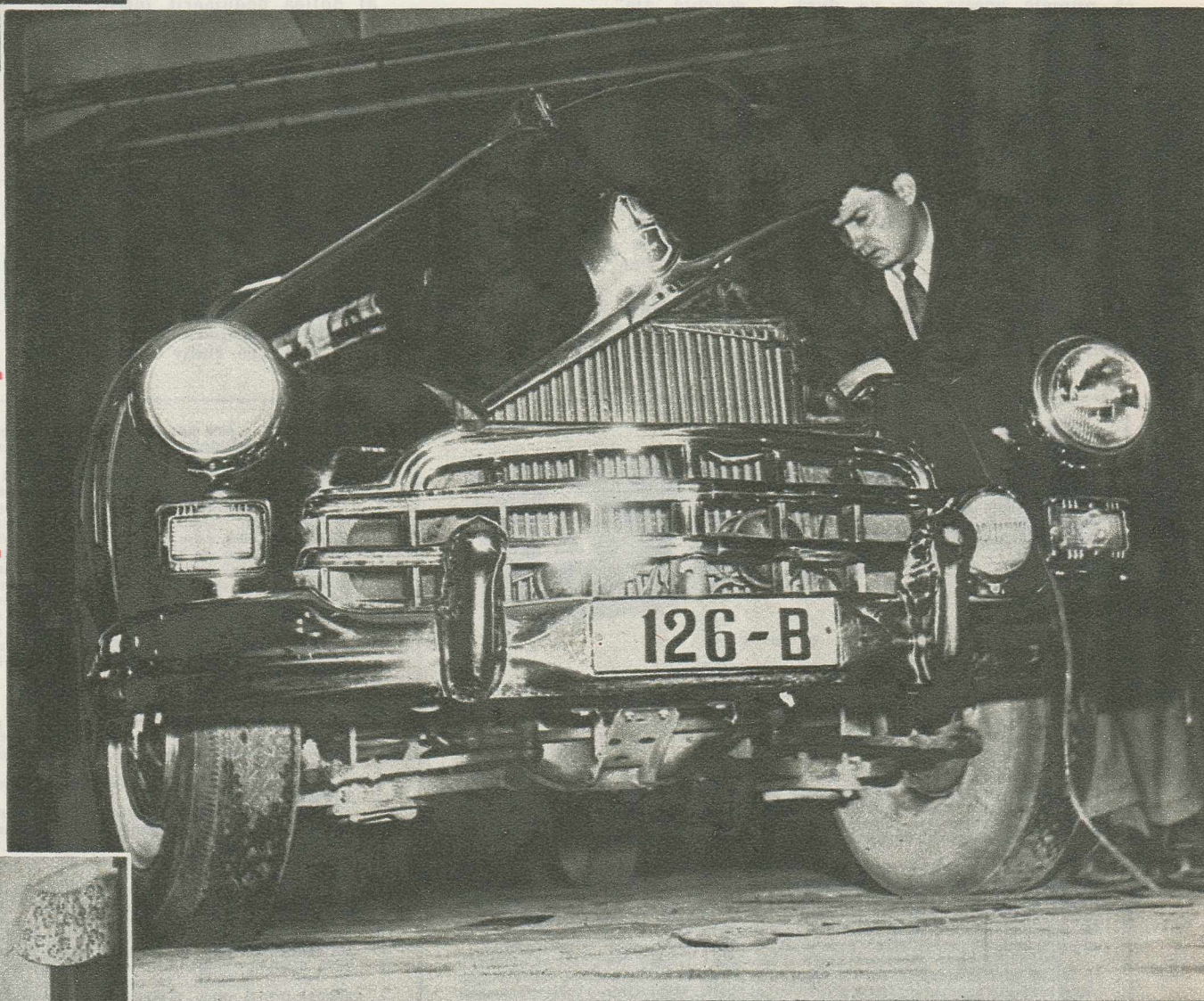
Însă lucrurile s-au schimbat. În 1956 Ana Constantin a devenit membră a cercului plastic de la uzinele „23 August” și a deprins anevoiosul meșteșug al desenului după natură; acum schițează în cărbune, cu trăsătura ei îndrăzneță, aproape bărbătească, muncitori la lucru, țărani în mers, copii la joc, nuduri.

Nu demult a închipuit o mare compoziție în cărbune, cu titlul „Revoluția din Februa-

Aceste versuri au fost compuse deunăzi de un electrician de la garajul Cihovski, poet în vîrstă de 28 de ani, de al cărui nume — Dumitru Alexandru — nădăjduiesc că vom mai auzi.

Dumitru Alexandru versifică de la 15 ani (pe cînd încă nici nu știa că există pe lume cuvîntul „rimă”), scrie și citește intens — Eminescu și Pușkin fiindu-i poeții de căpătîi — și se numără din 1949 printre membrii cenaclului „Neculuță”. „Însă nu consider că am isprăvit „universitatea mea literară” — mi-a mărturisit poetul — pînă cînd nu voi fi terminat balada „Doruri”: ea numără astăzi aproape 700 de versuri în stil popular. Lucrez la ea din 1955 și îmi făgăduiesc să muncesc, dacă va fi nevoie, toată viața, spre a o aduce la forma unui mare poem folcloric, descriind obiceiurile păstorești din nordul Moldovei”.

„În ultimul timp — a adăugat surprinzătorul meu interlocutor, după o clipă de gîndire — îmi mijeste în minte și un alt plan: vreau să descriu o gospodărie agricolă colectivă”. M-am încumetat să-l întreb apoi pe acest flăcău atît de puternic și limpede la

rie”. Acum citește „Răscoala” de Rebreanu și plănuește trei lucrări pe tema „1907”.

— Aș dori să illustrez o carte frumoasă, din actualitate, cu țărani. Îmi sînt apropiați țărani și-mi place să mi-i închipui în toate stările și mișcările lor.

— Și cînd afli timp pentru desen?

— Noaptea, cînd copiii dorm. Eu nu mă simt niciodată oboșită... Peste zi, îmi văd de treburile casei, mă joc cu copiii, mai sap aici-colo la grădină...

Ana Constantin a descoperit principiul „odihnei active”...

Ars poetica

„...Abia mijindă-n freamătul grădinii
Albina fanteziei mele cată
Nectarul frumuseții fără pată
Să-l strîngă tot în fagurii luminii”

cuget cite ceva despre felul în care își află rima, ritmul, cadrele poetice...

M-a privit șiret, cu coada ochiului, și mi-a răspuns numai atît:

„...Holda slovelor se leagănă-n creier
Eu le seamăn, le secer, le treier”.

Ce să-i faci? Cu poezii nu-i chip să te înțelegi în proză!...

Despărțindu-mă de prietenii mei, artiștii-amatori, mi-am adus aminte de cuvîntul unui scriitor, al cărui nume îmi scapă: „Pînă la urmă, fiecare își află măsura prin ceea ce izbuteste să facă din cele 24 de ore ale zilei”.

Mai mult ca oricînd, cuvîntul acesta îmi dă de gîndit...

Viorica FILIPOIU

Fotografii de I. ȘERBAN

BOBY

— schiță —
de Rik AUERBACH

În urmă cu douăzeci și trei de ani, pe când era mai mult scîncet decît trup, l-au botezat Gigel. N-aveau de unde să știe părinții că numele acesta nu va dura decît vreo optsprezece sau nouăsprezece ani, cînd numai buletinul de identitate avea să mai păstreze pentru viitor această idee, trebuie să mărturisim destul de banală, a nașilor săi. De aproximativ 4-5 ani Gigel a început să răspundă la numele de Bobby. De unde Bobby, de la Gigel — nu știu; fapt este că și părinții, și unchi, și mătușile și-au însușit pe nesimțite pseudonimul monden al adolescentului cu păr vîlvoi și țigară timpurie în colțul gurii. O rubedenie cu ceva mai mult scaun la cap și-a permis să emită

supoziția că, probabil, „Boby” sună mai... Rock and Roll. Desigur o glumă, dar de atunci nepotul nu-i mai spune „tanti Emilia”, ci „scorpioa aia”.

Pe vremea lui Gigel, Boby era un copil zvăpăiat ca mulți alți copii. Poate că numărul geamurilor sparte de el îl întrecă pe al altora. Poate că injurăturile învățate cu o prececo siguranță nu erau atît de naive ca ale celorlalți ținci, după cum poate că nici reacțiile părinților nu semănau chiar cu cele ale altor mame și tați.

„Mîncă-l-ar mama!”... cînd Gigel punea apă de colonie în supă; „Mîncă-l-ar tata!”... cînd tot el strivea țigara aprinsă de blana pisicii. Gigel spărgea, urla

și injura, dar probabil că le făcea pe toate cu un farmec nespun, de vreme ce mămica și tătucu' își manifestau, de fiecare dată, ciudata dorință de a-și mîncă propria lor odraslă.

Dacă vreo rudă mai temerară își permitea să facă o observație asupra sistemului lor de educație, era dată jos cu bățul și nu mai avea voie pe veci să se cațere înapoi în arborele genealogic al familiei.

Și așa a crescut Gigel, în zgomot de țândări și în fum de țigară. În ceea ce privește cartea, a făcut progrese mari, trecînd cu repeziciune de la calitatea de chibiț, la cea de combatant activ.

Iar cînd, în pragul adolescenței, Gigel i-a trecut ștăfeta lui Bobby, i-a spus: „Hello, boy, nu te lăsa!” Și Bobby nu s-a lăsat!

A spart mai întîi o scrumieră în capul unui naiv care nu pricepea cum poate avea Bobby „care de așa”, cînd un as se găsea în propria lui mînă. Iar cînd s-a găsit al doilea nedumerit într-o problemă foarte asemănătoare, neavînd o scrumieră la îndemînă, Bobby și-a pus cu seriozitate problema perfecționării măiestriei sale.

Fostul Gigel nu era însă un unilateral. Obişnuia, din cînd în cînd, să plece din restaurant fără să plătească consumația, iar serile valorifica, pe cît îl ajutau împrejurările, biletele de cinema pe care le avea „în plus”. Într-o seară însă, a găsit un loc „în plus” la secția de miliție și de atunci a abandonat definitiv această preocupare culturală.

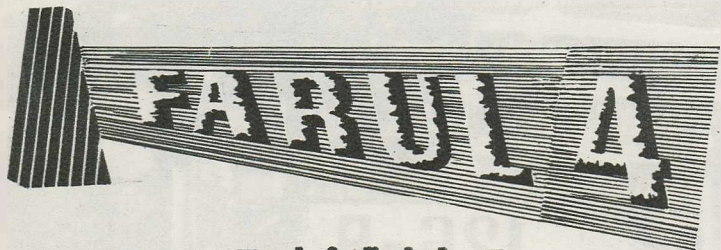
În timp ce Bobby continua să

facă măsurătoarea bulevardelor convins de irezistibilitatea sa față de sexul slab, mămica și tătucu' îl scuipau de cîteva ori pe zi, pentru a-l feri de deochi. Acest ritual ce însoțea numele odraslei lor ajunsese un adevărat reflex condiționat. „L-am văzut pe Gigel!” — spunea tanti Lenuța. Și mămica scuipa... „Ce mare s-a făcut băiatul dumitale!” — spunea un vecin, și scuipa și tătucu'. Iar cînd Bobby își atrîna în sufrager o fotografie de june-prim 24/48, îl scuipară amîndoi deodată.

La adăpostul unor asemenea ploii ocrotitoare, junele își continua fără odihnă indeletnicirile. Calitățile lui incontestabile i-au făcut pe prietenii săi să-l recunoască în mod unanim drept „șef”. Și pentru că, într-o seară, în Cișmigiu, reflecțiile sale estetice asupra femeilor s-au soldat cu niște palme zdravene, primite din partea unui soț pe care Bobby îl subestimase, „șeful” a hotărît să nu mai iasă „neînsoțit”.

Așa că, atunci cînd la un bal s-a mai găsit unul care să protesteze pentru că Bobby i-a smuls partenera în timpul dansului, au sărit toți ca unul și l-au zvîrlit pe imprudent în stradă, omîțînd ca pentru aceasta să mai deschidă ușa mare de cristal.

Aceste banale distracții au început însă curînd să nu-l mai mulțumească pe Bobby. Figura sa începu să capete o blazare, accentuată de șuvițele scurte ce-i cădeau pe frunte, precum cu două mii de ani în urmă lui Cicerosau Iulius Cezar.

— roman —
de Marie ROMAN

Capitolul IX.

(Urmare din numărul trecut)

Roni stătea de două ore închis în biroul lui și se gîndea. Cufundat într-unul din fotoliile adînci, cînd încremenea, de parcă ar fi dormit cu ochii deschiși, într-o imobilitate sugerînd împietrirea ca de mortăciune a unei broaște testoase, cînd sărea în picioare și pornea să se plimbe repede prin cameră, trecîndu-și nervos degetele prin părul răvășit. Îfele se încurcaseră rău de tot.

Lucrurile ar mai fi mers cum ar fi mers, dacă acest Jean nu s-ar fi ivit să-i amintească o foarte veche legătură de-a lui, de pe vremea cînd spionajul englez îi înlocuise pe listele de agenți pașnicul nume Roni cu misterioasa cifră 8. Pesemne că foștii patroni îl dezgropaseră pe undeva dosarul. Să fie oare informații despre relațiile sale cu serviciul de spionaj hitlerist și să-i urmărească pentru asta? Era unul din gîndurile care îl nelinișteau.

Pe de altă parte, îl nemulțumea și situația din casă. Nu putea să ascundă la înfînt sub acoperișul lui un spion neamț și, în același timp, unul englez venit probabil tocmai pentru afacerile celui dintîi. Dacă dintr-o întîmplare, sau — de ce nu? — prin urmărirea unui plan dinainte stabilit, vreunul dintre ei descoperă existența celuilalt? Aceasta ar însemna pentru el, Roni, condamnarea la moarte sigură și încă hotărîtă în același timp de două tribunale.

Îl mai îngrijora și faptul că Nicol, șeful adjunct al poliției, încerca să se amestece în treburile lui. După ce-l mituisise serios, grăsunul mărturisise, dezvinovățîndu-se, că pătrunsese în casa lui Roni, la ordinul acestuia. Iar despre Nicol se auzea că ar lucra și pentru spionajul american; deci o a treia problemă pe care Roni trebuia s-o rezolve.

Mai era și Frontul de Eliberare; cu cei de acolo se dovedea neputincios sistemul vechi și încercat, care reușea garantat în toate celelalte cercuri: biblicul sistem al celor treizeci de argînți. Găsise totuși pe cineva care se arătase sensibil la asemenea argumente: un politician oarecare, colaborator al Frontului, pe care nădăjduia să-l poată folosi.

Soluția pe care o căuta Roni acum trebuia să-i permită să joace mai departe, în așa fel încît nici să nu arate cărțile din mînă și să și ducă, în același timp, partida pînă la capăt. În ceea ce privește culoarea de atu, nu se hotărîse încă pe care s-o aleagă. Dar aceasta era o altă problemă, poate chiar problema-cheie de care depindeau toate celelalte; pentru că, o dată soluționată, Roni ar fi știut în sfîrșit pentru cine lucrează și împotriva cui. Rezolvarea ei însă presupunea complicate cunoștințe de politică internațională, capacitatea de a prevedea viitoarea desfășurare a evenimentelor pe cîmpurile de luptă și de a calcula în funcție de ele. Putea fi sigur Roni că Germania hitleristă va pierde războiul? Pînă nu avea o certitudine în acest sens, considera prematur s-o părăsească și să-și caute alt patron. Cu atît mai mult, cu cît în ultimul timp se vorbea foarte stăruitor despre o formidabilă armă secretă pe care nemții ar fi pus mîna și s-ar pregăti s-o

folosească... Era adevărat că anglo-americanii păreau foarte tari. Totuși, de ce nu deschideau mult așteptatul al doilea front? Dovedea aceasta o slăbiciune a lor, sau era doar o manevră îndreptată împotriva rușilor? Dacă anglo-americanii urmăreau ca rușii să-și macine forțele luptîndu-se singuri, pe un front imens, cu nenumăratele divizii hitleriste?

Apoi trebuia să mai țină seamă și de antifasciștii din țară, de Frontul de Eliberare... Dacă, după izgonirea nemților, vine la putere Frontul de Eliberare? Sau, cum e mai probabil, dacă americanii și englezii o să reinstaureze starea de lucruri dinainte de război?...

Răspunsul exact la toate aceste întrebări l-ar fi scutit pe Roni de o sumedenie de griji. Dar unde era mîntea capabilă să ordoneze datele contradictorii și să extragă din ele o concluzie? Neputînd deci să se decidă pe care culoare să mizeze, Roni era silit să joace la întîmplare. Acum, de două ore, tot amesteca cărțile, doar-doar o s-o găsească pe cea cîștigătoare. Deodată, țîșni din fotoliu și, într-o explozie de bucurie, se îndreptă dansînd spre ușă. Străbătutu coridorul fluierînd și bătutu la ușa lui Schmidt. Îi venise o idee genială!

★

Alex sezuze toată după-amiaza la masă, de parcă ar fi fost lipit de scaun, și umpluse cu cifre și litere coli după coli.

— Dar ce mîzgălești tu acolo de atîtea ceasuri? — îl întrebă maică-sa, în timp ce-i făcea patul.

— Nimic, mamă, niște cuvinte încrucișate — răspunse Alex. Tu culcă-te; eu mai stau puțin.

Își frecă țîmplele, plictisit și încuiat. Lucra de șase ore, fără să se miște de la masă, și pînă acum nu reușise să descifreze textul găsit în odaia lui Jean. Nu mai era în stare să se concentreze. De altfel, de două zile de cînd cei doi necunoscuți trăsese asupra lui, se simțea oșbit, abătut, nu izbutea să-și vină în fire.

Zărise umbrele imediat după ce dăduse colțul spre casa lui. Instinctul și o teamă mai veche îl preveniseră că el era cel așteptat. Grăbise pasul, mergînd mai departe, mai mult lipit de zidurile caselor. Spre norocul lui cei doi nu-l recunoscuseră imediat. Îl lăsară să se apropie, înainte de a-și da seama că este el. Primele două gloanțe nu-l nimeriseră. Dintr-o săritură Alex se ghemui într-un gang, ferindu-se astfel de restul împușcăturilor. În fundul gangului în care intrase se vedea o poartă. Era deschisă. Pătrunse într-o curte, o străbătutu și, escaladînd gardul, ajunse în spatele casei în care locuia. Văzîndu-l intrînd într-o casă străină și nemaieșînd de acolo, cei doi crezură că l-au confundat cu vreun vecin și plecară dezamăgiți.

Alex înțelegea că scăpase doar printr-o minune. Nu știa cine a tras în el. O clipă se gîndi la cei cu care era obligat să lucreze de la un timp. Dacă Todor l-a prevenit totuși pe Roni de găsirea notițelor? Față de o asemenea situație, ar fi fost firesc ca Roni să fi hotărît să-l lichideze. Oricum, era clar pentru Alex că trece printr-un moment extrem de periculos și că trebuie să fie cu ochii în patru, dacă nu vrea să-și lase pielea pe undeva. Dar încordarea permanentă îi dădea o asemenea stare de nervi, încît nu mai putea să gîndească lucid și să acționeze calm, așa cum s-ar fi cuvenit; își repeta într-una că trebuie să se stăpînească, că, la urma-urmelor, împrejurările îl avantajează, că aflînd exact primejdiile care-l amenință, se poate feri de ele.

După ce îi povestii lui Ali neplăcuta întîmplare, acesta îi propuse să-i procure un revolver. Din felul cîndat în care-l atrase însă atenția să bage de seamă în cine trage, Alex pricepu cu o strîngere de inimă încotro se îndreptau bănuielele lui Ali, ceea ce-i mări tulburarea. Nu-i rămînea decît să se pună și mai serios pe treabă, ca să scape cît mai repede din această plasă sinistă. În după-amiaza aceasta, imediat după ce ajunse acasă, luînd din întîmplare în mînă foaia cu pătrățele găsite în odaia lui Jean, observă că era acoperită și pe dos de litere. Textul transcris acolo era cîrnat în grupuri de cîte cinci litere. Era un text recepționat sau unul pregătit pentru a fi transmis. Alex se decise să încerce să-l descifreze. Conform regulilor generale de cifrare și descifrare a criptogramelor, cuvintele din capul paginii celeilalte — „Victoria finală va fi a noastră” — constituiau fraza convențională sub care textul ce urma să fie cifrat sau descifrat trebuia așezat

Boby voia bani! Dar mirosul banilor muncii îi era cu totul străin.

De la un timp acesta era subiectul cel mai dezbătut în sfatul tinerilor ciceroni. Șeful își storcea creierul în găsirea unei „idei“ care să-i mențină prestigiul față de ceilalți, dar zadarnic! „Biletul în plus“ aducea prea puțin, iar ceea ce, pardon de expresie, furau de acasă era în raport direct cu posibilitățile mai mult sau mai puțin modeste ale victimelor. „Ideea“ îi veni lui Boby într-o zi când, intrând să-și ia țigări, îl surprinse pe debitant în timp ce-și sorta banii din sertar, hirtii de cincii, hirtii de zece, de douăzeci și cincii și chiar hirtii de o sută. Boby n-ar fi crezut că într-un debit de tutun se pot găsi și... hirtii de o sută. Și când își dădu seama că debitul micuț este puțin frecventat, ideea se împlintă definitiv în creierul lui.

Acasă, tăticu' privea gânditor pe fereastră. Nici nu auzi când ușa se deschise și noul administrator intră în cameră. Acesta tuși o dată, de două ori, dar cum nu căpătă nici un semn de atenție, se uită stinjenit prin jur. Privirea îi se opri asupra fotografiei de june-prim 24/18:

— E feciorul dumneavoastră? Să vă trăiască! Chipeș băiat, nu l-am cunoscut încă. Câți ani are?

Tăticu' întoarse o privire obosită:

— Patru ani... dar mai avem speranțe la recurs...

INSCRIȚIE LA O FOTOGRAFIE

Pe o stradă

din ALTOFONTE

de Florin MUGUR

La Altofonte, lângă Palermo, vântul a dărâmat clădirea unei grădinițe de copii. Copiii se jucau. Lipeau zmece — și zmecele visau să zboare peste acoperișurile cenușii. Desenau case — și casele conturate stîngaci ar fi vrut să învie. Clădeau castele din cuburi de lemn... Se jucau cu mingea... Și, dintr-o dată, a venit furtuna. Zidurile s-au dărâmat peste ei. Ca zidurile unui castel de cuburi. Și zmecele n-au mai vrut să zboare peste acoperișuri, nici casele desenate n-au mai visat să învie. Mingile s-au spart. Cîntecele nu s-au mai auzit.

Ziarele au scris laconic: „Au murit opt copii. Au mai murit: mama unui copil, o fată de 16 ani, o călugăriță“. Ziarele n-au scris nimic nici despre cîntece, nici despre mingi. N-au scris despre crima nemaiauzită a municipalității burgheze, care poate lăsa să se subrezească o casă în asemenea chip, încît s-o poată dărâma vîntul.

Și iată înmormîntarea celor opt copii. Oamenii trec pe strada cenușie. Pe umeri poartă sicriile. Umerii lor vor fi de azi mai grei. Și totu-i cenușii în jurul lor. Și florile așezate pe sicrie se sting și ele, încetul cu încetul.

Oamenii trec pe strada cenușie. Pe unde au plutit baloanele copiilor — verzi, galbene, albastre — pe unde au zburat mingile sprintene, oamenii calcă greoi pe pietrele caldarîmului. Aceleași pietre pe care copiii le-au mizgălit cu cretă. Pietrele de care și-au julit genunchii copiii. Copiii din sicrie.

Oamenii trec pe strada cu case modeste. Peste capetele lor atîrnă rufe luse la uscat, pe frîngii întinse între case. Rufe sărace, cirpite. Oamenii sînt și ei modest îmbrăcați.

Oamenii aceștia sînt cei care clădesc casele. Le clădesc pentru o mie de ani, din cristal și beton, și oțel, cu havuzuri interioare și ascensoare de material plastic. Nu le clădesc pentru ei. Le clădesc pentru cei cu averi. Casele în care locuiesc ei și copiii lor sînt dărîmate de vînt. Pentru copiii lor nu există cristal și beton, și nylon... Există numai sicrie. Sicrie simple, de brad.

Oamenii trec pe strada cenușie. Și se gîndesc. Dacă poliția le-ar ghici gîndurile, printre ei ar fi mulți arestați. Cu sicriile copiilor pe umeri, tăcuți, oamenii se gîndesc...

Un cortegiu trist, pe străzile unui oraș sicilian... →

în coloane regulate de litere. Cheia cifrului, care însă lui Alex îi lipsea, indica din dreptul cărei litere a acestei fraze trebuie pornită ordonarea textului. În același timp mai indica gruparea din text și litera anume de la care începea transcrierea. Dar nici pe aceasta n-o știa. Alex se gîndi să încerce la întimplare transcrierea de sub prima literă. Apoi să treacă la a doua literă a textului, la a treia, la a patra literă a frazei convenționale și cu prima literă a textului și așa mai departe.

Grăbit să descifreze telegrama, Alex nu-și dăduse seama la ce muncă imensă, chinuitoare, se angaja.

Abia pe la miezul nopții, după ce acoperise cu sute de variante zeci de coli de hirtie, se întrerupse și se apucă să calculeze timpul de care va avea nevoie pentru ca să-și termine munca. Textul cifrat avînd treizeci de grupări a cîte cincii litere, cu procedeu la care se opri, ar fi trebuit ca pentru fiecare din cele douăzeci și șase de litere, cîte avea fraza convențională, să realizeze trei sute de variante, pornind de fiecare dată de la o altă literă a textului, întîi de la începutul spre sfîrșitul lui și apoi de la sfîrșit spre început. Dar aceasta însemna să scrie în total șapte mii opt sute de variante. Socotind cincii minute pentru fiecare variantă, ar avea nevoie, ca să le încerce pe toate, de treizeci și nouă de mii de minute, sau aproximativ douăzeci și șapte de zile. Ca să termine deci abia într-o lună, ar fi trebuit să lucreze un timp atît de îndelungat, zi și noapte, fără nici un fel de odihnă, ceea ce bineînțeles nu era posibil.

Ajunsa la această concluzie, renunță să mai caute singur soluția și se întrebă ce-ar fi dacă i-ar da textul lui Todur, să-l descifreze acesta în cadrul orelor practice de cifrat și descifrat. Acest curs avea drept scop verificarea abilității... elevilor telegrafisti în cifrarea și descifrarea textelor. Pînă acum nu se întimplase niciodată ca Todur, care controla criptogramele, să nu reușească să descifreze vreuna din cele compuse de băieți. De altfel, seși lăuda că lui nu-i rezistă nici un text, oricît de încurcat. De obicei însă i se dădea cel puțin o parte din cheia cifrului respectiv. Mai exista riscul ca Todur, descoperind cifrul, să citească toată telegrama. Era adevărat că de cele mai multe ori, după ce găsea cheia, nu mai continua să descifreze textele elevilor, pentru că acestea nu-l interesau. Cum însă de la un timp observase că unii dintre elevii săi îl înjurau în criptogramele respective, i se întimpla destul de des să nu se oprească pînă nu citea totul. Riscul era mare. Alex adormi abia spre ziuă, ostenit, hotărît să încerce totuși.

★

După ce ieși de la Schmidt, cu care avusese un lung conciliabul, Roni bătu la ușa lui Jean. Intră, făcînd o mutră veselă.

— Ei, tinere, ia să te văd: ghicești ce am reușit să aranjez? Jean îl privi circumspect și ridică din umeri. Înainte de a pleca încoace, șeful lui îl atrăsese atenția să se poarte rezervat cu fostul lor agent, pentru că, fiind un om deosebit de deștept, era periculos.

Conducătorii contraspionajului englez erau și ei informați că biroul al doilea al armatei hitleriste organiza o nouă rețea, extrem de secretă, și, după toate aparențele, foarte importantă. Nu putuseră însă afla nimic altceva. Încercînd pe toate căile posibile să dea de capătul unui fir, hotărîseră să-și imobilizeze în acest scop întregul dispozitiv, apelînd chiar și la cei pe care nu-i mai foloseau de ani de zile. Despre Roni se știa că în ultimul timp se ocupase cu comerțul la negru, furnizînd pieței capitalei mari cantități de alimente venite din străinătate. Datorită indeleptății sale, era în relații foarte strînse cu un ofițer superior al Gestapo-ului, care, în schimb unei mari cote din beneficii, îi procura ordinele de aducere a alimentelor, destinate, chipurile, aprovizionării unităților hitleriste încarțurate în țară. Contraspionajul englez mai aflase că aceste afaceri îl îmbogățiseră pe Roni, că el își cumpărase case, un mic vas de transport, camioane, depozite. Bineînțeles, pentru a realiza toate acestea, înainte de toate fusese nevoit să cumpere... oameni. Tocmai de aceea se gîndiseră englezii să-l folosească drept informator. Prin fostul lor agent, sperau să poată ajunge în posesia vreunei informații interesante, scăpate de acel ofițer al Gestapo-ului, sau de un altul dintre indivizii cu care avea Roni legături. Ceea ce însă englezii nici măcar nu bănuiau era faptul că, în țara respectivă, agentul principal al rețelei pe care o vînau era chiar Roni.

Cît despre Roni, acesta, la rîndul lui, neștiind exact ce anume aflaseră englezii despre el, se gîndise că e mai bine să nu-i supere, așa că le furnizase cîteva informații fără importanță. Asigurîndu-i că e pe cale să descopere urmele rețelei și scopul ei, le dăduse ca dovadă cîteva adrese și nume care-i aduceau pe piste fără ieșire.

— Deci nici nu-ți închipui despre ce e vorba? — se prefăcu Roni mirat de tăcerea înghețată a ceilalți.

Jean, care nu-i răspunse însă nici de astă dată, continua să nu-l slăbească din ochi.

— Uite-te bine la mine — bravă mai departe Roni. A ce semăn? Nu se vede?

— Și făcînd cîteva pași prin odaie, imită comic pasul de gîscă al armatei hitleriste. Apoi izbučni în hohote de ris și nu se opri decît după ce-i veniră lacrimi în ochi, dovedind astfel nebanuite calități de actor.

— Ei bine, dragul meu, ai în fața ta un spion al armatei hitleriste — declară el în încheierea acestei mici scene.

— Adică? — întrebă detașat celălalt, dar instinctiv apropié mîna de buzunarul pijamalei în care avea un revolver.

Ca și cînd n-ar fi observat gestul, Roni urmă, de astă dată însă pe un ton serios, de afaceri:

— Mi s-a propus să lucrez în rețeaua „Farul 4“.

— Extraordinar! — făcu celălalt, nemaiputîndu-și stăpîni exclamația de surprindere.

— Și asta încă nu-i totul — spuse Roni, multumit de efect. Dacă vrei, poți să-l vezi cu ochii dumitale pe cel ce mi-a făcut propunerea.

— Să-l văd? — se miră Jean neîncercător. Cum să-l văd? Dar unde e? Roni zîmbi.

— Și dacă îți-aș spune că locuiește chiar în casa asta?

Jean se dădu un pas înapoi, cu ochii măriți de spaimă.

— Aici?! — spuse el.

Roni îl bătu pe umăr.

— Liniștește-te, nu-i nici un pericol.

Și după ce îl așeză pe un scaun, își trase alt scaun alături de al lui. Îi povesti pe larg cum a venit la el un agent al serviciului german de spionaj, cum i-a propus să colaboreze cu nemții în afacerea „Farul 4“, îi expuse considerentele pentru care a primit și de ce s-a gîndit că e mai bine ca omul acela să locuiască chiar în casa lui.

Explicațiile lui Roni erau perfect plauzibile și Jean își dădu imediat seama de marile avantaje pe care le-ar putea obține spionajul englez din această situație.

— E-o adevărată lovitură de teatru! — spuse el satisfăcut. Felicitările mele! Roni înclină din cap cu modestie, deși propria sa părere era că soluția pe care o găsisese ar fi stîrnit invidia pînă și vestitului spion, colonelul Lawrence.

Mai verificase de altfel infailibilitatea soluției chiar adineauri, înainte de a veni la Jean, în discuția pe care o avusese cu Schmidt. Acestuia îi spusese că a acceptat propunerea ce i s-a făcut de a lucra pentru serviciul englez de spionaj și că a adăpostit în casa lui chiar pe unul dintre principalii agenți ai acestui serviciu. Schmidt își arătase mulțumirea cam în aceiași termeni ca Jean: „Recunosc, exclamase el, este o lovitură de teatru!“

Jocul lui Roni era cu atît mai inteligent, cu cît singurul care-i cunoștea regulile era numai el. Procedeu era următorul: să anunțe pe fiecare dintre cei care lucrează de legăturile lui cu toți ceilalți: pe Jean să-l pună la curent cu propunerile pe care i le-au făcut nemții, americanilor să le dezvăluie relațiile sale cu Frontul de Eliberare, lui Schmidt să-i vorbească despre colaborarea sa cu Jean și cu ceilalți, și așa mai departe. Procedeu se baza pe următorul raționament: hiteriștilor le convine ca el să fie considerat de aliați omul lor de încredere; în acest mod, dacă ei vor fi nevoiți să se retragă, ei va putea acționa nestîngherit în cadrul rețelei „Farul 4“, pentru pregătirea unui nou război, în vederea instaurării celui de-al patrulea Reich. Pe de altă parte, celelalte servicii de spionaj erau interesate în egală măsură de informațiile pe care el le putea obține, introducînd în organizațiile inamice, ca și de libertatea de mișcare pe care i-o asigură această situație. Soluția lui Roni era într-adevăr invulnerabilă.

„MISTERUL“ ISIS ȘI SPIONAJUL „PAȘNIC“

de Ioscor SEBASTIAN

— De unde ați luat informațiile care sînt cuprinse în articol? Întrebarea o pune judecătorul de instrucție.

Numai că tînărul din fața lui se încapăținează să declare că nu cunoaște sursa informațiilor.

— Cine a scris articolul?

Aceasta e altă întrebare care stăruie în interogatoriul judecătorului de instrucție. Dar nici celălalt tînăr care-i interogată nu se arată dispus să facă plăcere curiosului care tot întreabă. Declară și el că nu știe.

Așa a fost la instrucție. Să nu credeți că a fost altfel cînd a început procesul. Căci, deși l-au luat pe „NU“ în brațe, cei doi tineri tot au fost trimiși în judecată pentru încălcarea „legii secretelor de stat“.

Cei doi tineri sînt simpatici și, măcar că nu seamănă între ei, obrazul le e tipic englezesc. Pe unul îl cheamă Paul Richard Thompson și are 22 de ani; celălalt e William Miller și are 24. Amîndoi sînt studenți. La Oxford.

Care le-o fi „crima“?

Spun drept, nu m-ar fi mirat să aflu că au crestat obrazul nu știu cărui coleg, că au violat cutare tînără casierită de cinematograf, ori au spart o bancă, ori au dansat o sambă pe un acoperiș pînă l-au stricat. Așa cum mi s-a întimplat să arăt nu demult, în aceste pagini, că e „normal“ să se întimplă unui tineret decadent, pe care moravurile apusene îl incurajează la așa ceva. Dar nu! Nu e vorba de asemenea amuzamente juvenile, pline de nevinovăție, pe care niște părinți dragăstoși și înduioșați le trec ușor cu vederea. Aici e vorba de o crimă, de o gravă crimă. Se pare că, în Marea Britanie, nu sînt numai băieții năzdrăvani cărora le place să umble cu capul în jos, care se dedau la furturi, violuri și alte dezmățuri; mai sînt și tineri care săvîrșesc anume „crime“ ce sînt foarte Intelligences Service-ului, iar tribunalul le sancționează.

Ei bine, Paul Richard Thompson și William Miller, studenți la Oxford, au săvîrșit una din aceste „crime“. Cînd scriu rîndurile de față, procesul încă nu s-a mîntuit și nu știu dacă tinerii au fost condamnați. Dar eu nici nu clipeșc măcar. Sînt sigur că vor fi. Prea e supărătoare fapta lor pentru cîrmuirea engleză, ca să nu fie trimiși la temniță.

Să încercăm a lămuri faptele.

Studenții universității de la Oxford, cea mai veche universitate britanică, tipăresc într-un tiraj modest, și aproape numai pentru uz propriu, o revistă intitulată ISIS. Se știe că Isis este o divinitate antică egipteană, protectoare a Egiptului și simbol al forțelor naturii. Să nu vă închipuiți acum că, intitulîndu-și astfel publicația lor, studenții englezi s-au gîndit să protejeze Egiptul împotriva d-lui Anthony Eden, care l-a atacat mai deunăzi. Nu! Publicația apare de mai mulți ani, dinainte de acel atac. Nașii revistei s-au gîndit, pesemne, mai mult la forțele naturii. (Dacă ar fi altfel, atunci Isis ar trebui să fie și protectoarea Ciprului, și a Liba-

nului, și a multor altora). Ori-cum ar fi, această revistă studențească a publicat într-un număr relativ recent un articol, nu atît de senzational, cît de... „criminal“. Și sînt prezumții aproape de dovezi că articolul a fost scris de cei doi tineri pomeniți, anchetați și dați în judecată.

Ce conține articolul cu pricina? Conține secrete de stat

unor astfel de secrete? Al treilea: o dată ajunși, ce i-a determinat să le clameze în gura mare? În sfîrșit: spionajul acesta, care se denumește „pașnic“, nu este el chiar atît de pașnic pe cît se laudă și vom vedea că e chiar provocator.

Așadar, niște studenți... Da, niște studenți care s-au eliberat de curînd din armată, după satisfacerea serviciului militar, timp în care au fost încadrați în acele servicii care se ocupă puțin cu acțiunile de spionaj descrise în articol. Astfel încadrați, e limpede că au putut să afle. Cum tineretul are năstrușnicile lui, se pare că cei doi tineri s-au revoltat față de treaba murdară pe care au fost puși s-o facă. Și atunci și-au descărcat scriba și revolta în articolul incriminat. Și faptele înșuruite ne arată totodată cît e de „pașnic“ spionajul.

Așa, ni se spune în revista universitară oxfordiană că, „în lipsă de ceva mai bun, serviciile secrete britanice sînt interesate să capteze comunicările-radio ale stațiilor militare sovietice, pentru a afla astfel informații folosite de Statelor Majore (occidentale — n.n.). Pînă-aici, nimic de zis: „pașnic“ și „normal“.

Dar cum sovieticii — nu se știe de ce — nu se prea arată dispuși să furnizeze occidentalilor exact acele mesaje de care sînt interesate serviciile de spionaj britanice, atunci acestea recurg la alte metode, mai tari, pe care studenții de la Oxford le denumesc fără jenă „de provocare“. Cum? Un avion occidental — zic băieții — rătăcește (chipurile—n.n.) drumul și zboară deasupra teritoriului răsăritean. În timpul acestui zbor, aparatele care înregistrează transmisiile sovietice interceptează comunicările febrile ale comandamentelor aviației roșii (!). După ce s-au realizat un număr suficient de înregistrări, avionul caută să facă să înceteze alarma. Dar adeseori el este interceptat de reac-toarele sovietice, care intervin pentru a-l sili să aterizeze. În asemenea cazuri, se creează incidentul internațional care ajunge cunoscut lumii întregi prin știrile aterizării forțate. Dacă avionul reușește să fugă pe teritoriul occidental, nimeni nu știe nimic din cele întimplare. Dar: „Într-un moment de criză — adaugă

băieții, care știu ce știu — lipsa de răspundere de acest gen a comandamentelor occidentale ar putea să ducă la un astfel de incident, încît să se provoace un război“.

S-ar părea că aici încetează „pacifismul“. Cel puțin al spionajului aviatic.

Să vedem cum se desfășoară „în pace“ spionajul naval.

Sub conducerea unor ingineri navali germani, s-au construit în Anglia — ne spune ISIS — niște ambarcațiuni ușoare, foarte rapide. Ele se află, ce-i drept, sub comanda ofițerilor englezi, dar au echipaje ale fostei marine hitleriste — ne explică articolul — și sarcina lor e să provoace și să intercepteze cele transmise de unitățile navale sovietice din Marea Baltică.

„Odată (aceste vase — n.n.), s-au apropiat de flota sovietică din Baltica, aflată în manevră, astfel încît să poată lua fotografiile ale principalelor unități navale. Cînd toate tunurile se concentraseră asupra grupului de ambarcațiuni rapide engleze și erau pe punctul de a deschide focul, comandantii englezi ordonară îndepărtarea de zonă. Cînd ambarcațiunile rapide se aflară în apele teritoriale suedeze, contrar convențiilor internaționale, au înălțat steagul suedez...“

„Un căpitan din marina engleză, care are un picior de lemn, fapt care întregeste, din punct de vedere plastic, aspectul pirateresc al figurii sale, a făcut mai mult decît să provoace radiotransmițătoarele ruse: a debarcat mici grupuri de agenți occidentali pe malurile sovietice, iar altă dată a provocat reacția comandamentelor navale din Leningrad „prezentîndu-se în fața portului“.

Să recunoaștem: articolul e tare și studenții sînt curajoși. La „pacifism“ și la alte comentarii renunț. Mă mulțumesc a zice, ca și băieții, că treaba e murdară și primejdioasă. Revelațiile zeiței Isis în această privință sînt ilustrative. Sînt și binevenite. Nimeni nu va mai putea să tăgăduiască puterica înclinație a comandantilor militari englezi spre provocări și spre jocul „pe marginea“ războiului. De fapt, nici nu tăgăduiește nimeni. Căci — și aici e nostimada tragică a lucrului — însuși procurorul care susține acuzația în procesul celor doi studenți, mister Griffith Jones, a declarat-o net:

„Cei doi studenți sînt puși sub acuzație pentru că o parte din afirmațiile făcute în articol sînt adevărate și sînt secrete de stat...“

Secrete acum nu mai sînt, dar adevărate ar rămas. N-au avut noroc băieții să mintă, ca să fie dați în judecată numai pentru calomnie. Pe umerii lor, după cum vedem, apasă greu acuzația înspăimîntătoare de a fi spus adevărul.

Și mai e ceva: poți nestingherit și nepedepsit să te amuzi a crusta cu briceagul obrazul cîte unui coleg — dar fără pedeapsă să terfelești obrazul Intelligence Service-ului, asta nu se poate...

Iar cine n-a știut sau n-a crezut pînă acum crede azi și află cine sînt provocatorii. Provocatori de meserie și cu tenacitate...

Paul Richard Thompson (stînga) și William Miller (dreapta), împincinații de la Oxford, în drum spre tribunal.

date în vileag! Secretele sînt în legătură cu metodele spionajului „pașnic“, folosite de Intelligence Service de-a lungul granițelor țărilor care se întind de la Marea Baltică pînă în Asia Mică. Fi-rește, acest spionaj, cît e el de pașnic, se desfășoară nu de la granițele pomenite în spre apus, ci — exact așa cum ați ghicit — spre și împotriva răsăritului.

De ce o fi făcut — că a făcut — atîta senzație în Occident dezvăluirea acestor secrete, nu mă pot dumiri. Auzi d-ta! Proces cu vilvă, interpelare în Camera Comunelor (a fost și asta), agitație în presă, neliniște la serviciul de spionaj etc.! Pentru ce? Pentru că a fost aflat un fapt banal pe care, dacă din indife-rență nu-l știi precis, trebuie prin deducție logică să-l presupui. Dacă Intelligence Service-ul n-o să facă spionaj în Europa orientală și în Uniunea Sovietică, atunci la ce l-ar mai ține statul pe cheltuiala lui?

Mărturisesc că nu găsesc aici nimic neobișnuit, nimic anormal și că nu m-au trecut de loc fiorii senzationalului.

Cu toate astea, ceva aici este foarte... aparte. Mai întîi: dezvăluirea o face nu presa vreunui-a din statele socialiste din Europa răsăriteană, care ar fi surprins spionajul, ci o revistă studențească, englezească sută la sută. Al doilea: de unde pînă unde niște studenți să ajungă în posesia

Tatăl și mezinul — unii membri... nemuzical ai familiei, care totuși ascultă cu plăcere concertul pentru vioară înregistrat pe un disc Columbia, în interpretarea orchestrei Philharmonia din Londra (solist David Oistrach, dirijor Aram Haciaturian).

Acasă la ARAM HACIATURIAN

Am venit oare prea devreme? Nu, ceasornicul nu ne înșală. Sintem întâmpinați cu scuze: încă un sfert de oră și Aram Ilici va fi la dispoziția noastră. Acum lucrează cu Irina Anisimova-Wulf, regizoare la „Mossoviet“: pregătește muzica de scenă pentru marea montare a tragediei shakespeareiene „Regele Lear“.

N-am avut de regretat de pe urma acestei așteptări: am putut să stăm de vorbă pe îndelete cu soția maestrului, Nina Makarova-Haciaturian, ea însăși o distinsă muziciană, compozitoare, pianistă, dirijoare. (Desigur, soția nu ar fi putut face excepție de la legile nescrise ale familiei!) Ea este autoarea muzicii de scenă la spectacolul „Mariana Pinedo“ de F. Garcia Lorca, pe care a și dirijat-o la teatrul moscovit „Romen“, iar acum lucrează la opera „Zoia“, inspirată din eroica viață a tinerei partizane sovietice.

Dar cum gazda noastră preferă să vorbească despre soțul ei, aflăm o mulțime de detalii interesante în legătură cu turneul pe care l-au întreprins împreună anul trecut în America Latină, unde a dat și ea câteva concerte la Buenos-Aires, Cordoba, Sao Paulo și Montevideo.

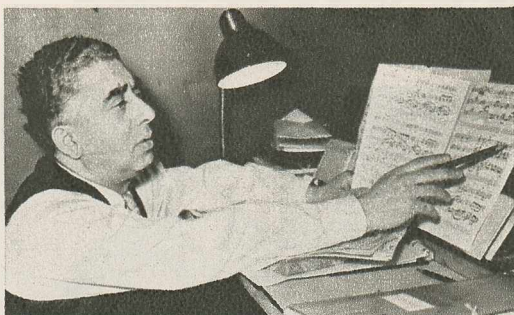
Între timp apare și creatorul lui „Gayaneh“; în biroul său, legăm din nou firul convorbirii.

— Da, am dirijat 12 concerte în principalele orașe din Argentina, Brazilia și Uruguay — ne spune maestrul, în continuarea discuției începute cu soția sa. Am păstrat o amintire deosebit de plăcută mai ales despre unul din ele. Condițiile turneului mă obligau să concertez în săli relativ mici, cu bilete scumpe, accesibile doar păturilor avute. Am acceptat deci bucuros propunerea organizațiilor democratice argentinieni de a dirija un concert simfonic în marea sală a sporturilor din Buenos-Aires; 25.000 de oameni au venit să asculte concertul. A fost o impresionantă demonstrație de simpatie și dragoste față de poporul pe care am avut fericirea să-l reprezint în acele clipe de neuitat...

La un moment dat privirile ne sînt atrase de câteva minunate schițe de decoruri. Și nu ne este greu să le recunoaștem: ele au dat viață baletului „Spartacus“ pe scena lui Balșoi Teatr și aparțin pictorului scenograf A. Konstantinovski.

— N-ați vrea să ne spuneți ce v-a făcut să alegeți tocmai această temă, pentru baletul dv.? — îl întrebăm pe compozitor.

— Alegerea acestui subiect din negura trecutului istoric i-a făcut și pe alții să se mire — răspunde maestrul. Figura eroică a lui Spartacus mă atrăgea însă de mult. Mă ispitesc gîndul de a reda în muzică episoade din viața și lupta acestui om care, ridicîndu-se în fruntea unei răscoale a robilor, a reușit să zguduie din temelii antica Romă. Și astăzi, cînd lupta popoarelor pentru libertate și independență ia o amploare nemaicunoscută în istorie, cînd lanțurile colonialismului se rup și cad la pămînt unul după altul, consider cu totul actuală evocarea acelora care încă în zorii istoriei omenirii au ridicat cu un curaj fără seamăn steagul luptei pentru libertate. Și pentru că discutăm despre misiunea compozitorului, trebuie să arăt că recenta Hotărîre a G.C. al P.C.U.S. constituie o nouă și mișcătoare dovadă a grijii pe care o poartă partidul pentru dezvoltarea

Aram Haciaturian, compozitorul...

Maestrul și unul dintre elevii săi — tînărul compozitor român Anatoł Vieru.

La Conservator, unde a predat Miaskovski...

muzicii sovietice, a atenției față de creația compozitorilor sovietici. De curînd am făcut, împreună cu maestrul Dmitri Kabalevski, un turneu prin orașele din Altai și bazinul Kuznețk. Publicul concertelor noastre era compus din muncitori din uzine și de pe ogoare, din intelectuali ai orașelor și satelor. Nu pot să vă spun cît ne-a mișcat și ne-a stimulat atmosfera de simpatie și dragoste a acestui public față de arta noastră. O dată mai mult, ne-am convins că strînsa legătură cu poporul îl îmbogățește pe artist, îl înaripează, îl face să creeze noi și noi opere. Citind și recitînd Hotărîrea, mi se întărește convingerea că munca mea este utilă și necesară poporului, că ea se încadrează în efortul uriaș al poporului sovietic pentru construirea comunismului.

...Dorim să cunoaștem cît mai multe din viața marelui compozitor. Cîteva fotografii de familie pe care le examinăm ne fac să-i punem maestrului o întrebare cu privire la ai săi. Aflăm cu acest prilej că aproape toți membrii familiei Haciaturian sînt pasionați ai muzicii și muzicieni de profesie.

— Fiica mea cea mare, Nune, a absolvit Conservatorul din Moscova și predă acum la școala de muzică de pe lângă conservator. Nepoții mei, Karen și Emin, sînt și ei unii compozitori, iar altul pianist și dirijor. Fratele meu mai mare, Levon, a fost cîntăreț,

Ne trebuie un nou „Hei rup!”

„Cîntecul de masă” nu s-a bucurat pînă în anii regimului democrat-popular de mai multă atenție decît celelalte nevoi ale maselor largi; genul ca atare (deși nu era astfel denumit) avea totuși la noi o tradiție destul de veche, fiind cultivat de cei mai mulți înaintași ai muzicii noastre, începînd cu Ciprian Porumbescu. Înăbușit însă de indiferența (dacă nu chiar de ostilitatea) oficialităților, cîntecul de masă nu avea să renască, meritîndu-și de astă dată pe deplin numele, decît o dată cu primele înfăptuiri mărețe ale puterii populare. Fără îndoială că nici un alt gen muzical nu s-a legat mai puternic de înfăptuirile și aspirațiile noastre ca este simplu cîntec, care a ajuns să influențeze sau să inspire mari opere simfonice („Cantata” pe teme de Sergiu Natra, simfonia „Reconstrucția” de Alfred Mendelsohn etc.)...

În acești primii ani de dezvoltare a cîntecului de masă s-au născut memorabilele „Hei rup” de Mauriciu Vescan, „Marșul partizanilor păcii” de I. Chirescu, „Steagul partidului” de Matei Socor, „Semna vom apelul” de Anatol Vieru, ca și nenumărate alte cîntece de Gheorghe Dumitrescu, Radu Paladi, George Klein, Teodor Bratu, Laurențiu Profeta, Hilda Jerea, cîntece devenite prieteni dragi ai poporului nostru...

Dar iată că, de la un timp, o inexplicabilă tăcere a înconjurat creația din acest gen. Ansamblurile de cîntece și dansuri le programează tot mai rar. Pretextul? Nu au ce să cînte! Compozitorii prezintă tot mai rar noile lor creații. Pretextul? Nu are cine să le cînte. Care să fie adevăratele cauze și, mai ales, leșirea din acest ciudat cerc vicios?

Fără a pretinde că putem epuiza toate aspectele, vom încerca să relevăm cîteva. S-a instaurat, de pildă, părerea că genul cîntecului de masă, așa cum s-a afirmat el cu ani în urmă, ar fi astăzi „depășit” de exigența publicului și a creatorilor noștri. Probabil că noțiunea de „depășire” se referă la cîntecele slabe (din pă-

cate destul de numeroase), șablonarde sau simpliste, care au fost promovate cu mai puțin discernămint de formațiile noastre corale. Dar iată că, repudiînd unele lucrări nereușite, s-a ajuns la negarea genului însuși, la „reformarea” lui într-un mod care deserveste înseși principiile sale de bază. Într-adevăr, ceea ce caracterizează marile succese ale cîntecului de masă sînt largile sale posibilități de difuzare, cantabilitatea lui, care îl apropie de muzica ușoară — rămînd totuși deosebit de aceasta prin tematica lui majoră, mobilizatoare. Ceea ce a fost creat însă în ultimul timp sub titulatura cîntecului de masă aparține mai degrabă altor genuri corale; o scriere complexă, o tratare complicată a vocilor și armoniei, chiar dacă conferă lucrărilor o valoare muzicală ridicată, împiedică preluarea cîntecului tocmai de către acei cărora le fusese inițial destinat (formații de amatori, coruri și soliști ai căminelor culturale rurale etc.). Fără a emite judecăți de valoare asupra unor creații audiate recent la Uniunea Compozitorilor, aparținînd lui George Klein, Andrei Adorian, Teodor Bratu (în mare parte izbutite de altfel) ne îndoiim că ele vor putea urma vreodată drumul predecesorilor lor în ceea ce privește posibilitatea difuzării și forța mobilizatoare directă.

Erau desigur necesare și asemenea lucrări — mărturiile ale dezvoltării continue a mijloacelor de expresie a compozitorilor noștri; dar locul lor rămîne aparte, fără a putea suplini carența crescîndă a cîntecelor de masă propriu-zise. Pe de altă parte, multe din creațiile mai puțin pretențioase oferite corurilor noastre suferă de un vădit simplism, atît din punct de vedere melodic, cît și al ideilor pe care le promovează; cîntece cenușii, lipsite de vlagă, ca cele produse în ultimul timp de C. Romașcan, G. Deriețeanu, L. Orăscu și alții, nu pot contribui, cu siguranță, la creșterea popularității acestui gen. În această privință aprecierea textelor ar merita

o discuție specială, întîrziată, știm de ce, de către Uniunea Scriitorilor.

Oare cele mai bune modele genului nu dovedesc că trăsătura mai de preț a cîntecului de masă este căldura, capacitatea sa de însuflețire direct și imediat pe care îl ascultă și îl reproduse? Firește că din gama de mijloace necesare atingerii acestui scop va lipsi nici latura lirică sau satirică evidentă în cîntecele create în timpul de mare glorie a cîntecului de masă, de la Jerea și Dumitru Stancu, la referirea la unele aspecte de viață personală, integrate sferei ideilor și sentimentelor specifice genului. Dunaevski și Soloviev Sedoi ne oferă în această privință exemple nemuritoare.

În ultimul timp se pune din nou cu insistență unora compozitorilor problema realizării unor cîntece de masă la nivelul posibilităților lor; se pare se produce un anumit reviriment în acest raport, în special din punct de vedere cantitativ. În ceea ce privește însă calitatea și eficacitatea cîntecului de masă, e necesar să ne amintim că, în urmă cu ani, la Bumba Livezeni, „Hei rup” înzecea forțele brigadierilor noștri. Oare construcția Bicazului nu au dreptul cîntece pe măsura elanului și a ismului lor?

Ultimii ani, marcați de atîtea succese românești pe tărîmul muzical (între care cîteva — puține număr — s-au referit și la cîntece de masă), justifică o exigență tot mai mare pe acest tărîm, legat prin sușii specifici său de actualitatea cea mai vie. Tinerii care au botez prin munca lor primele creații de masă românești sînt acum oameni toată firea; dar și ei, și urmașii la ciocanul pneumatic, la strungul cuplor de fontă, au dreptul să trebe cu insistență pe compozitorii noștri: „De ce nu ne dați cîntec de masă multe și bune? De ce nu dați un nou „Hei rup?”

I. HRIST

O prietenie cimentată cu prilejul turneului Filarmonicii de Stat „George Enescu” în Uniunea Sovietică: Aram Haciaturian și George Georgescu la o repetiție.

solist la radio... Numai fiul meu Karen nu și-a ales încă drumul în viață — ne spune maestrul. E încă tînăr...

Apoi, ne interesăm de locurile natale ale maestrului. Îl întrebăm dacă păstrează legăturile cu Armenia.

— Mi-au fost întotdeauna și mi-au rămas scumpe meleagurile natale. Ori de cîte ori am timp liber, mă reped pînă în Armenia să-mi revăd rudele și prietenii. Acum doi ani, am făcut un turneu prin orașele și satele Armeniei, dirijînd orchestra simfonică din Erevan. Nu voi uita nicicînd căldura și dragostea cu care am fost primit de compatrioții mei. Din păcate, nu totdeauna reușesc să-mi realizez planurile. Cea mai mare dorință a mea este să creez, să compun. Dar obligațiile pedagogice (sînt profesor la Conservatorul din Moscova, chiar în clasa în care am învățat eu însumi pe vremuri, avînd ca profesor pe Miaskovski), îndatoririle mele obștești, în sfîrșit, călătoriile și turneele prin țară și străinătate îmi răpesc mult timp. Cred însă că impresiile culese în timpul călătoriilor sînt și ele necesare unui artist, ele constituind unul din izvoarele sale de inspirație.

— *Apropo de călătorii* — intervenim noi. Este oare adevărat că intenționați să faceți o vizită în România?

— Da, de mult doream aceasta și am acceptat cu bucurie invitația de a-mi petrece concediul pe pitoreștile meleaguri românești. Sper că voi putea pleca acolo pe la sfîrșitul lunii iulie, ca să apuc și Festivalul internațional „George Enescu”. Însă nu este exclus ca în august să fiu nevoit să-mi întrerup odihna pentru cîteva zile. Sînt invitat să dirijez Orchestra Simfonică de Stat a

U.R.S.S. la Expoziția Internațională de la Bruxelles. Dar mă voi înapoia neapărat, căci vreau să ascult cît mai multă muzică romînească.

— *Vă place?*

— Am foarte multe afinități cu muzica țării dv. O simt apropiată. Am ascultat mult, atît în înregistrări, cît și în interpretarea artiștilor romîni care ne-au vizitat. L-am cunoscut personal pe neuitatul George Enescu, care mi-a făcut cîntea să cînte aci, la Moscova, concertul meu pentru vioară. Mă bucur de prietenia maestrului George Georgescu și-i sînt recunoscător pentru interpretarea strălucită a Simfoniei a II-a pe care, de altfel, a dirijat-o și în alte țări. Îi cunosc de asemenea pe talentații compozitori Paul Constantinescu, Alfred Mendelsohn și alții, și le apreciez operele. Iar cu prilejul Festivalului de muzică bulgară de acum doi ani, am cunoscut-o și pe tînăra și talentata compozitoare Hilda Jerea, și-mi amintesc cu

plăcere de timpul petrecut împreună. Relații prietenești mă leagă și de tinerii Anatol Vieru și Teodor Grigoriu, la a căror perfecționare artistică am contribuit. În sfîrșit, o strălucită impresie mi-a făcut violonistul Ștefan Ruha. L-am ascultat la toate probele pentru vioară, la Concursul Ceikovski, în calitate de membru al juriului, și pot să afirm fără nici o rezervă că este un artist de mare viitor.

După cum vedeți, fără să fi fost vreodată în România, am mulți prieteni acolo și voi fi bucuros să-mi petrec vacanța în mijlocul lor.

... Ne-am luat rămas bun de la Aram Haciaturian, cu speranța că sutele de mii de iubitori de muzică de la noi, care-i cunosc și-i prețuiesc opera, vor putea avea bucuria să-i fie gazde, să-i asculte muzica sub propria sa baghetă. să-l aplaude și să-l îmbrățișeze.

I. COTLEAR și N. CONSTANTIN

În rarele ore de răgaz, o partidă de biliard la Clubul Compozitorilor din Moscova. →

Cooperativa "MUNCITORUL" - BUZAU

EXECUTĂ

păpuși din carton presat - dimensiunea 30 și 50 cm
MANECHINE PENTRU VITRINE
TOT FELUL DE JUCĂRII DE CARTON.

Primim comenzi și livrăm produsele noastre în toată țara, la prețuri convenabile.

Sezonisti!

la

Cooperativa "DRUM-NOU"

din

CONSTANȚA

găsiți în permanență

Articole de artă populară
din școlii într-un sortiment
bogată de forme și culori.

Se vînd

ÎN TOATE STAȚIUNILE
DE PE LITORAL

Cooperativa "TEHNICA CONFECTIEI" Buzău

Execută prin centrele sale de comandă:

CONFECȚIUNI PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII, DUPĂ ULTIMELE JURNALE DE MODĂ.

Primește comenzi pentru secțiile: boiangerie, spălătorie chimică, pălării de damă și remalaj de ciorapi.

O.C.L. Produse Industriale Raioanele 1 Mai - 23 August

Vizitați magazinele noastre din Bd. Republicii 78-80

Țesături din mătase și bumbac; Imprimeuri - ultimele creațiuni;

Galanterie - Mercerie și articole de parfumerie în sortimente variate.

CRUCEA ROSIE A REPUBLICII POPULARE ROMINE

cheia bucuriilor

ECONOMIA

Depuneti cu regularitate economiile dvs. la **CEC**

Golosiți

cu incredere

PRODUSELE DE CALITATE

ale fabricii

NIVEA

ORĂȘUL STALIN

REBUS Nr. 25 — UN AN DE APARITIE

SFATURI PRACTICE

Dușină gimnastică

Vara trecută, la strand, mi s-a întâmplat un lucru curios; o fată pe care n-o mai văzusem niciodată s-a apropiat netam-nesam de mine și mi-a spus:

— Nu te supăra, duduie, ajută-mă te rog să fac un mic exercițiu de gimnastică. Întimplător nu văd pe nimeni cunoscut pe plajă la

care să apelez și nu vreau să-mi pierd exercițiul de fiecare zi.

Mi-a explicat apoi ce trebuie să fac. Nu era mare lucru, așa că am acceptat. Am ținut-o mai întâi de mâini și ea și-a cambrat corpul cât a putut spre spate, fără să îndoaie genunchii sau să depărteze picioarele (vezi fig. 1). Apoi, sprijinindu-se în mână, cu capul în jos, m-a rugat să-i prind picioarele și să i le mențin în echilibru (vezi fig. 2), iar după aceea să i le trag încetisor spre spate, cât a putut ea să se îndoaie (vezi fig. 3). În sfârșit, s-a așezat pe nisip, cu picioarele bine întinse și cu bustul drept, făcând o mișcare de rotație a brațelor într-o parte și alta, paralel cu solul (vezi fig. 4). Fiecare exercițiu l-a repetat de câteva ori, cu pauze pentru respirație adâncă.

— Sînt cele mai ușoare exerciții pentru plajă — mi-a explicat ea. Încearcă și ai să vezi că le faci și d-ta fără nici un antrenament.

Am încercat — inversînd rolurile — și am reușit. Nu atît de bine ca ea, mai ales la figura a treia, dar le-am făcut. Apoi am întrebat-o:

— Aceste exerciții trebuie să fie neapărat făcute pe plajă?
— Nu. Poți să le faci oriunde — mi-a răspuns zîmbind. Eu nu le fac acasă, fiindcă n-are cine să mă ajute. Aici îmi întinsec întotdeauna o cunoștință, iar dacă n-o întilnesc, îmi fac una de circumstanță, după cum ai observat. Te rog să-mi ierți sinceritatea!

— Le practici cu regularitate?
— Vara, da. Iarna însă, spre rușinea mea, le neglijez. Deși exercițiile mi-au fost recomandate ca foarte bune pentru menținerea siluetei, pentru suplețea corpului și pentru respirație. Cînd le practic, mă simt într-adevăr înviorată și bine dispusă. Așa că profit cel puțin de zilele frumoase, cînd vin la plajă sau cînd plec în concediu, și atunci mă țin de ele cu punctualitate.

— Adevărat — am recunoscut eu — ar fi mare lucru ca măcar în aceste zile de vară să ne ocupăm cu toții puțin și de educația fizică. Fără îndoială, recomandabil este s-o facem în tot timpul anului. Dar, știi cum e omul: se ia cu una, cu alta, și neglijează. Eu una trebuie să recunosc că, în afară de un exercițiu de respirație, dimineața, în fața ferestrei deschise, și de cîteva flexiuni ale trunchiului într-o parte și alta, altceva nu prea fac. Și ca mine sînt mulți. Ba și mai mulți sînt care nu fac nici atît, mai ales de la o anumită vîrstă în sus.

Ne-am despărțit făcînd legămînt amîndouă ca oriunde ne-am afla, să dăm mai multă atenție culturii fizice. Măcar în zilele frumoase ale sezonului de vară — cum spunea ea.

În vara aceasta am întîlnit-o din nou.

— Știi? — mi-a spus ea — cultura fizică nu mai e o problemă pentru mine. O practic acum, cu vîrf și îndesat, și vara, și iarna.

— Cum asta?
— M-am măritat cu un profesor de gimnastică și-i servesc de cobal....

JOSIANA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Z			V								L	
2	U	M	E	D	A						A		
3	M			C	I					A	C	I	D
4	Z			A	N								I
5	E	C	R	A	N								N
6	T	R	A	C	T	O	R		L	A	P	S	V
7	A	T	A										
8	E	C	O	V									
9	C	A	N	A	T	A	T	E					
10	T	E	L	E	M	E	N	T	A	R	E	S	
11	R	V	G	R					S	A	P	A	
12	A	T	A	C	A	N	T						
13	D	I	E	S	T	O	N	I	A				
14	A	L	I	C	E		T	R	A	N			

PRIN PARCURI și GRĂDINI

ORIZONTAL: 1) Parcuri și grădini în limbaj urbanistic (2 cuv.) — În parcuri. 2) Iarba, după ploaie — Arbust totdeauna verde, din familia coniferelor. 3) Iarba stupilor — Abru pentru chimiști. 4) Diviziune de timp — Popor din familia tracică, ai cărui ultimi descendenți locuiesc pe coasta orientală a Adriaticii — Conjunție. 5) Cadru pentru protecții — Chitară turcească — Gest necontrolat. 6) Mașină agricolă — Scăpată din memorie. 7) Bălțat — Limbă de pămint. 8) Sunet repercutat — Inot în limbaj sportiv. 9) Și aerul curat este unul din elementele care o asigură — Pronume. 10) Școlile celor de la 7 la 14 ani. 11) Măcieș transilvănean — Notă muzicală — Pușcă — Salutare. 12) Sportiv în ofensivă — Animal care se reproduce prin ouă. 13) Mînd calul — Una din Republicile Sovietice Socialiste Baltice, ai cărei solici culturali ne-au vizitat recent țara — Armă primitivă. 14) Gloanțe vîndtoarești — Împărat roman, al cărui nume îl înținem des în țara noastră.

VERTICAL: 1) Zbirniț de insecte — Scenă în aer liber. 2) Poemă — Ramură — Folositor. 3) Totalitatea elementelor de compoziție și manifestare ale universului — Lac în U.R.S.S. 4) Literă grecească — La ordi-

nea zilei — Depozit de economii. 5) Odihna școlarilor — Grădinițe suspendate. 6) Plantă textilă — Podoabă. 7) Apă curgătoare — Suite — Intreg. 8) Cerul deasupra Observatorului — Zeița înțelepciunii la vechii greci — Nota redacției. 9) Cerc de metal — Exclamația celor mici în leagănele și călușeii din partea de dincolo de lac a parcului „Stalin” din București — Veche cetate din Asia Mică 10) A se ivi — Vehicul urban. 11) Leșiri la vedere — Grădina biblică. 12) În mijlocul Cizmigiului — Căsuțe — Zeul naturii pămîntești. 13) Gîrlă de chefal — Teșite! — Element din gardul livezii. 14) Parc sportiv din București — Pe undele Herăstrăului (sing).

OKAPI

În anul 1900 a fost descoperit în cîteva regiuni din Congo unul din animalele despre a cărui dispariție lumea științifică era convinsă pe atunci. Este vorba de okapi (Okapia Johnstoni), o specie foarte curioasă de antilopă. Ca înfățișare — nici antilopă, nici girafă — okapi are forme robuste și elegante, cap asemănător celui al girafei, fără coarne, cu urechi ca cele ale măgarului și git ca al zebrei. Pielea o are acoperită cu un păr lucios și scurt, de culoare roșcată pe corp, albicioasă pe picioare și vîrgată pe pupe, cu linii negre și albastrii. Iată, așadar, o nemaipomenită intruchipare de mai multe animale.

Vinarea sălbatică a acestui adevărat monument al naturii africane — de altfel unic în lume — a dus la o scădere considerabilă a numărului de exemplare de okapi, și așa puține. De-abia în ultimii ani autoritățile belgiene au hotărît să ia măsuri pentru protejarea acestui animal. În acest scop au fost create cîteva parcuri naționale în regiunea lacului Upemba, în Garamba și în regiunile lacurilor răsăritene. O rezervație națională a fost amenajată și în Ruanda-Urundi,

teritoriu alipit Congo-ului după primul război mondial (pînă atunci făcea parte din Africa Orientală germană). Pentru popularea lor se duce o vie activitate, dar rezultatele minime — capturarea doar a cîteva zeci de exemplare — reflectă clar stadiul înaintat de dispariție definitivă a okapiilor.

Acest animal, foarte delicat de altfel, nu poate fi capturat decît cu ajutorul unor capcane săpate în pămînt și acoperite cu crengi și frunze. Puținele exemplare de okapi aflate azi sub protecția autorităților se bucură de o îngrijire deosebită, iar felul lor de trai este studiat cu atenție.

Val TEBEICA

E cald!
PROCURATI-VĂ ÎMBRĂCĂMINTE UȘOARĂ
 MAGAZINELE
 au pus în vânzare
COSTUME SACOURI ȘI PANTALONI

TAPL Tg. Mureș
 cu prilejul concediilor de odihnă
VIZITAȚI
 unitățile noastre din stațiunile

SOVATA băi BORSEC

Bogat sortiment de preparate culinare și cofetărie. Vinuri selectate din regiunea Tirnave.

IMPRIMEURI

PRIMĂVARĂ
 RODICA
 FLORELLA
 GAROFITA
 MARINA
 STAMBĂ
 OLTEȚ

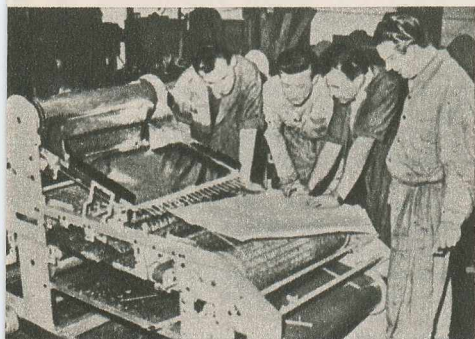
MAGAZINELE COOPERATIVELOR de CONSUM

O.C.L. Produse Industriale SUCEAVA

desface în toate unitățile sale din:
 Suceava, Rădăuți, Cîmpulung, Vatra Dornei, Fălticeni și Botoșani:

ARTICOLE DE MENAJ ȘI DE UZ CASNIC

Confecțiuni pentru femei, bărbați și copii.
 Articole de parfumerie și marochinărie.

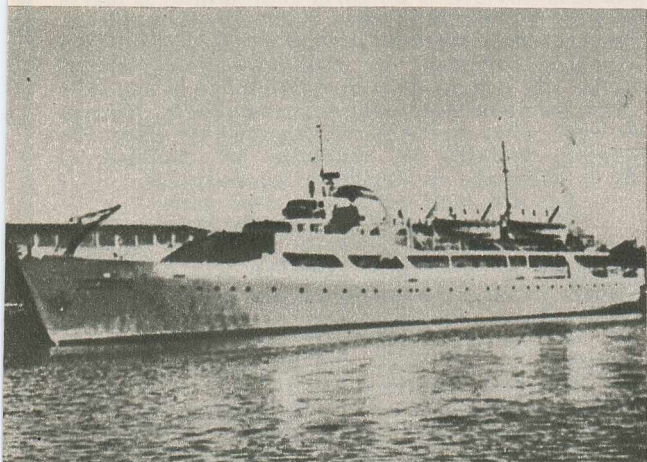

FĂRĂ SIMBURI... Mașina care scoate automat simburii din fructe este o ingenioasă creație tehnicienilor cehi. Ea va fi întrebuințată în oate fabricile de marmeladă, conserve etc.

PENTRU DEOSEBITE MERITE ARTISTICE, marele compozitor sovietic D. Șostakovič a fost numit recent membru de onoare al Academiei „Santa Cecilia” din Italia. Iată-l pe compozitor (în mijloc) cu prilejul primirii înaltei distincții.

↑ DE LA MILANO LA MOSCOVA... PE PATINE CU ROTILE! Italianul Elio Pedretti din Milano s-a dovedit un virtuoz al... patinajului pe roțile. În palmaresul său figurează, printre altele, cursa Milano-Paris în 14 ore. Acum el se pregătește pentru o performanță cu adevărat remarcabilă: Milano-Moscova. Să-i urăm drum bun!

FABRICAT LA VARNA. Santierele navale din Varna (R.P. Bulgaria) — construite în anii puterii populare — au lansat un nou vas de cursă lungă. Este vorba de motonava „Gheorghi Dimitrov”, care va transporta între 250-350 pasageri în croazieră turistică.

PASIUNI... Pe lângă profesiunea de artist dramatic pe care și-o exercită de zeci de ani, Rózsahegyi Kálmán are și o altă mare pasiune: colecționează pipe. Colecția sa de pipe este cea mai bogată din R.P. Ungară.

LA MUZEUL DE ISTORIE DIN MOSCOVA se află printre exponate și acest uriaș glob pământesc din aramă, datînd din secolul al XVII-lea, operă a cartografului Bleu din Țările de Jos.

ÎN JURUL GLOBULUI... PE JOS. Elvețianul Bruno Pseiffer și germanul Gerd Weber au început anul trecut o interesantă călătorie. Plecînd din Germania la 8 iunie 1957, ei au străbătut pe jos Spania, Franța, Italia, Iugoslavia, Grecia, Turcia, Libanul, Siria, Iordania, Irakul, Pakistanul și India, ajungînd de curînd în Ceylon. Iată-i pe cei doi călători odihnindu-se în cortul lor la Colombo, capitala Ceylonului. Or fi și ei osteniți!

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ...

● marele succes de comedie al ultimelor stagioni pragheze, spectacolul teatrului A.B.C. cu piesa italianului Alberto Perrini „La Kirkwall nu se doarme”. E vorba de o plină de fantezie satiră politică împotriva business-manilor de peste ocean, pe care a pus-o în scenă — cu la fel de prețuită-i fantezie — vestitul comic Jan Werich, pe care spectatorii noștri l-au aplaudat în filmele create și jucate de el: „Brutarul împăratului” și „Împăratul brutarului”. ● noua realizare a comicalului englez cunoscut din filmul „O dată în viață”, simpaticul Norman Wisdom. Pe scena unui teatru londonez, el repurtează un mare succes în reluarea farsei „Mătușa lui Charley”, în care Norman deține și rolul nepotului, și al... mătușii.

● dramatizarea de către cehul J. Flicek a nuvelei „Al 41-lea” de Lavrențov, după care s-a turnat și filmul sovietic atât de apreciat de spectatorii de pe tot globul. Piesa se va reprezenta pe scena Teatrului din Trutnov, în regia lui P. Nebelsky.

● inițiativa a două teatre aparținînd unor localități de pe litoralul Balticii, de a consemna prin schimb de spectacole Săptămîna păcii baltice, proclamate de guvernul R.D. Germane. Astfel, trupa teatrului german din Rostock va prezenta la Szczecin (R.P. Polonă) „Război și pace” după Tolstol, în timp ce actorii polonezi vor înfrînta publicul german comedia clasică „Vara la Nohant” de Iwaszkiewicz.

● viguroasa manifestare antifascistă din Hamburg (R.F.G.) ce a avut loc cu ocazia premierei piesei „Atacarea Dreyfuss” de Hans Rehfisch și Wilhelm Herzog. Publicul a pus cu dizneta la punct pe cei cîțiva huligani care au încercat să provoace perturbări, iar premiera acestei drame politice cu ecouri în viața de azi a poporului german a prilejuit un triumf teatrului.

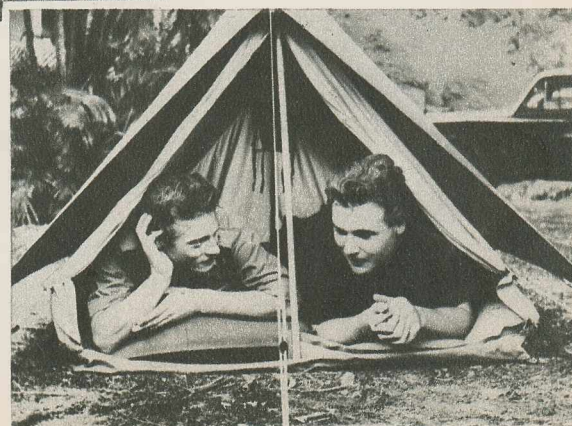
PUBLICUL CRITICĂ...

● refuzul actriței italiene Anna Mangani de a reapare pe scena italiană. După ce jucase pînă acum cîțiva ani în compania lui Vittorio de Sica și Umberto Mignani, cunoscuta artistă declarase că se dedică exclusiv filmului și față că recent a anunțat că va reîntra în teatru, dar nu în Italia, așa cum i se propune, ci pe o scenă de pe Broadway.

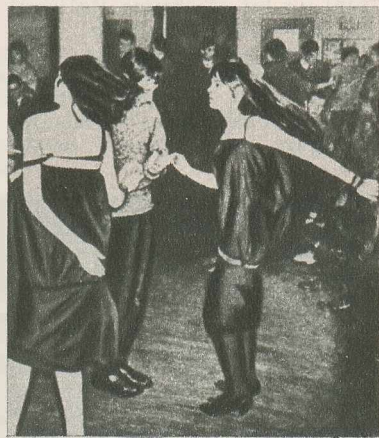
● intervenția arhiepiscopului catolic al Irlandei, care s-a impotrivit deschiderii Festivalului teatral de la Dublin cu o nouă lucrare dramatică a scriitorului progresist Sean O' Casey, „Tobeile lui taica Noe”, calificînd-o ca „opera periculoasă a unui înverșunat ateu”.

● interzicerea în Spania a reprezentării și imprimării pieselor lui Bertolt Brecht. Decizia a fost luată de guvernul franchist, în urma marelui ecou obținut de spectacolul cu „Mama Curaj”, dat de un colectiv din Barcelona, care a pus piesa în scenă fără incuviințarea autorităților.

GONG!

„EXISTENTIALISTI, INDIVIDUALIȘTI ȘI EXTRAVAGANȚI” se autointitulează membrii „Clubului tinerilor ciudați” cu sediul în „Picadilly Circus” din Londra. Îmbrăcați cu costumele cele mai desuchiate, ei practicînd dansuri sălbatice, ajungînd adesea în stradă. La criticile justificate ale cetățenilor cu scaun la cap, „tinerii ciudați” (citiți „serfintzi”) răspund cam așa: „Nu ne interesează dacă lumea rîde de noi. Facem ce ne place”. ...Val de libertatea acelei lumi în care nebunii sînt liberi să facă tot ce le trăsnește prin cap!

↑ COSTUMUL DE BAIE ȘI... ANATOMIA. Nu! Nu e costum de carnaval, ci ultimul model parizian de costum de baie „decorat” cu un desen reprezentînd anatomia femeii văzută la raze. E probabil un mijloc de popularizare a științelor naturii și care ne va ajuta să descoperim la creatorii acestor „modele” unele deranjamente ale sistemului nervos...

REDACȚIA : București, Piața Școlii. Căsuța Poștală 3507 of. 33. Tel. 7.60.10 Int. 1744. ABONAMENTE la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. PREȚUL ABONAMENTELOR : 3 luni : 26 lei ; 6 luni : 52 lei ; un an : 104 lei.

Prezentarea grafică : Vlad Mușatescu. Tiparul : Combinatul Poligrafic Casa Școlii „I. V. Stalin”.

CAMPIONATELE FERROVIARE

În luna septembrie 1956, cu prilejul Congresului Uniunii Sportive Internaționale Feroviare care a avut loc în Norvegia, s-a hotărât organizarea în 1958 a primei ediții a campionatelor feroviare la următoarele discipline: atletism, natație, box, tir și popice.

Vestea aceasta a stîrnit un mare interes în rândurile sportivilor feroviari din întreaga lume. Țării noastre — prin clubul sportiv Rapid — i-a revenit cinstea să organizeze campionatele feroviare de box.

Pasionantele întreceri de box ale feroviarilor se vor desfășura în București, în zilele de 8-12 iulie. Pentru a afla amănunte în legătură cu aceste așteptate întâlniri, ne-am adresat tovarășului Ioan Georgescu, secretarul clubului sportiv Rapid-București.

— Spuneți-ne mai întâi cîteva cuvinte despre participanți.

— La prima ediție a campionatelor feroviare de box participă sportivi din șapte țări, și anume: Anglia, R. D. Germană, Ungaria, R. F. Germană, Uniunea Sovietică, Bulgaria și România. E foarte greu să mă pronunț asupra valorii participanților. Am fost totuși informați în legătură cu omogenitatea formației sovietice, cu prezența semimijlociului Perry din echipa Angliei, participant la Jocurile Olimpice de la Melbourne și la competiția „Mănușa de aur”, și cu participarea talentatului Hans Peterman, maestru al sportului și campion al R. D. Germane la categoria semimijlocie.

— Dar din lotul nostru cine face parte?

— În ceea ce privește lotul român, el se compune din mulți pugiliști cunoscuți, ca Aurel Morăuș (strungar la complexul „Grivița Roșie”), Mihai Stoian (profesor de educație fizică la T.C. Grivița Roșie), Petre Zaharia (inginer), V. Vlădescu (strungar la Atelierele C.F.R.-Ploiești), Ștefan Cojan (strungar la Atelierele C.F.R.-Galați), C. Kiss, Gh. Tomescu, D. Ciubotaru și alții. Lotul pugiliștilor noștri s-a pregătit sub îndrumarea antrenorilor Constantin Cionoiu, Mielu Doculescu și Marin Stănescu. În cadrul programului de pregătire, s-au desfășurat și cîteva gale de verificare, care au scos în relief forma bună a reprezentanților noștri.

— Care este programul galelor și de cine vor fi arbitrate?

— Numărul mare de participanți a ridicat dificile probleme la programarea meciurilor în perioada prevăzută pentru desfășurarea acestor campionate (8-12 iulie). În urma consultării cadrelor tehnice, comisia de organizare a fixat următorul program:

marți 8 iulie, ora 19, prima gală;

miercuri 9 iulie, două gale, la ora 10 dimineața și, respectiv, 19,30;

joi 10 iulie, semifinalele, la ora 17,30;

sîmbătă 12 iulie, finalele, la ora 20.

Fiecare lot participant va veni însoțit și de cîte un arbitru. În afara acestora, au fost invitați și doi arbitri internaționali, care nu vor depinde de nici un lot, și anume italianul Gualtiero Checchi și polonezul R. Lisowski.

În ceea ce ne privește, ne-am străduit să facem totul pentru a merita și pe viitor încrederea organizării unor asemenea competiții menite să contribuie la strîngerea legăturilor de prietenie și colaborare între sportivii feroviari din toate țările.

Florin ȘERBAN

Sub conducerea lui Mielu Doculescu se antrenează Iosif Demeter și Gh. Tomescu.

ECHIPA BRAZILIEI CAMPIONĂ MONDIALĂ LA FOTBAL

La Stockholm s-a încheiat cea de-a șasea ediție a campionatelor mondiale de fotbal. Titlul și cupa „Jules Rimet” au revenit redutabilei formații a Braziliei, care în finală a dispus de echipa Suediei cu scorul de 5-2. Jucătorii brazilieni au terminat în mod strălucit acest campionat în care au obținut un excepțional golaveraj — 16-4. În fotografia: echipa campioană mondială (stînga) și o fază din meciul final (Brazilia-Suedia): centrul înaintaș Vava înscrie spectaculos primul punct pentru echipa sa (sus).

DISPUTAREA PENULTIMEI reștanțe din campionatul categoriei A ne-a permis să cunoaștem echipa campioană a țării pe acest an: Petrolul-Ploiești. O fază din meciul decisiv: portarul Fuchs și înaintașul Oaidă intervin la o minge (fotografia nr. 1).

ECHIPA DE HANDBAL a orașului Judenburg din Austria a întreprins un turneu în țara noastră. În clișeu, portarul echipei austriace respingînd o minge în corner, la meciul cu selecționata de tineret a Bucureștiului (fotografia nr. 2).

JUNIORII DE LA U. T. A. au reușit să cucerească în acest an titlul de echipă campioană la fotbal, învingînd în finală cu 1-0 formația de juniori Dinamo (fotografia nr. 3).

